T.C.

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ

GÜZEL SANATLAR ENSTİTÜSÜ

TEKSTİL VE MODA TASARIMI ANASANAT DALI

Yüksek Lisans Tezi

MODERN FİNLANDİYA TEKSTİL TASARIM TARİHİNDE BİR FENOMEN 'MARİMEKKO'

Hazırlayan

Ümmügülsüm ATAR

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Cemal MEYDAN

İzmir, 2019

YEMİN METNİ

Tekstil ve Moda Tasarımı Anasanat Dalı Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum **"MODERN FİNLANDİYA TEKSTİL TASARIM TARİHİNDE BİR FENOMEN 'MARİMEKKO'** adlı çalışmanın, tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerinden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

07/10/2019

Ümmügülsüm ATAR

TUTANAK

Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü'nün …./…./…..... tarih ve ….....sayılı toplantısında oluşturulan jüri, Lisansüstü Öğretim Yönetmeliği'nin .....maddesine göre Tekstil ve Moda Tasarımı Anasanat Dalı öğrencisi Ümmügülsüm ATAR'ın "MODERN FİNLANDİYA TEKSTİL TASARIM TARİHİNDE BİR FENOMEN 'MARİMEKKO' " konulu tezi incelenmiş ve aday …../…../…….. tarihinde, saat ……'da jüri önünde tez savunmasına alınmıştır.

Adayın kişisel çalışmaya dayanan tezini savunmasından sonra …….. dakikalık süre içinde gerek tez konusu, gerekse tezin dayanağı olan anasanat dalı dallarından jüri üyelerine sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin üyelerine sorulan sorulara verdiği cevaplar değerlendirilerek tezin …….olduğuna oy ……...… ile karar verilmiştir.

BAŞKAN

ÜYE ÜYE

ÖZET

İskandinav tekstil tasarımı kendine özgü ve sıra dışı yaklaşımıyla tekstil tasarım tarihinde önemli bir yere sahiptir. 1950'li yıllara kadar süregelen klasik tekstil baskı tasarımı anlayışının dışındaki çizgisiyle dikkat çeken Fin Fenomeni Marimekko kısa sürede kendini ispatlamış ve dünya çapında bir marka haline gelmiştir. Onu bu başarıya ulaştıran en önemli faktör, sıradan tasarım anlayışına bir çizgi çekmesi ve tekstil baskı tasarımına yeni bir bakış açısı kazandırmasıdır.

Tezin birinci bölümünde dünya tasarım tarihinde etkin rol oynayan İskandinav tasarımının genel özellikleri hakkında bilgi verilmiştir. İskandinav tasarım tarihinin özellikle tekstil baskı tasarım tarihine etkisi üzerinde detaylıca durulmuş, İskandinav baskı tasarım tarihinde marimekkonun yerinden bahsedilmiş son olarak dönem örnekleri görsellerle desteklenmiştir.

İkinci bölümde bir Finlandiya tasarım ekolü olan Marimekko markasının üzerine daha önce ülkemizde detaylı bir akademik araştırma yapılmamış olması nedeniyle araştırmamızın temel amacı İskandinav tasarım tarihi içerisinde Marimekko markasının tekstil baskı tarihi içerisindeki yeri, tarihsel gelişimi ve markalaşma süreci, tasarım felsefesi, ürün çeşitliliği, tasarımları ve tasarımcıları görsellerle desteklenerek ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Üçüncü bölümde kendi kültüründen yola çıkarak başarılı tasarımlar oluşturan Marimekko markası örnek alınmış, temel tasarım elemanlarından olan nokta, çizgi, renk, şekil gibi tasarım ögeleri kullanılarak Anadolu bitkilerinden ısırgan otu, sarı kantaron, yeşil çay, ölmez otu, yaban mersini ve pıtrak otu seçilerek araştırılmış son olarak temel tasarım elemanlarıyla sentezlenenerek özgün baskı tasarım çalışmaları ortaya çıkarmak amaçlanmıştır.

ABSTRACT

Scandinavian design has an important place in the history of textile printing design with its unique and extraordinary approach. Marimekko, which draws attention with its outline of the classical design concept that continued until the 1950s, has proven itself in a short time and has become a worldwide brand. The most important factor that leads to this success is that it draws a line to ordinary design and gives a new perspective to design.

In the first part of the thesis, the general characteristics of Scandinavian design, which plays an active role in the history of world design, is given. The history of Scandinavian design, especially textile printing design, was particularly emphasized and the design examples were supported by visuals.

In the second part, a detailed academic research has not been done in our country on Marimekko brand which is a Finnish design school. In this respect, the main purpose of our research is to reveal the place of Marimekko brand in the history of textile printing, historical development and branding process, design philosophy, product types, designs and designers with visuals in Scandinavian design history.

In the third part of this study, the Marimekko brand that creates successful designs based on its own culture, was taken as an example, and the design elements such as point, line, color, shape were used to design the stinging nettle, common st john's wort, green tea, immortelle, blueberry and arctium lappa. Finally, it is aimed to create original print design works by synthesizing by these basic design elements.

ÖNSÖZ

Tekstil tasarım tarihine bakıldığında önemli bir yere sahip olan İskandinav tasarım tarzı bir dünya fenomeni haline gelen Marimekko ile ön plana çıkmıştır. Marimekko markası tekstil baskı desen tarihinde tarzı, sıra dışı tasarımları ve kullanılan renkler bakımından çok ses getirmiş ve kısa zamanda önemli bir yere sahip olmayı başarmıştır. Geleneksel motifleri ve yerel kültürü o dönemin klasik yaşantı ve tasarımlarına rağmen tarzıyla modern hayata adapte etmiş işlevsel, sıra dışı ve kendine özgü çalışmalar ortaya koymuştur. Bu yönüyle dünya tekstil tarihinde İskandinav kültürü başta olmak üzere tekstil baskı tasarım tarihinde kendinden hızlı bir şekilde söz ettirmeyi başarmıştır.

Gerek lisans eğitiminde gerekse yüksek lisans ders döneminde aldığım Tekstil Tarihi derslerinde bir dünya markası olarak adı geçen İskandinav fenomeni Marimekko markası kullanılan şekiller, renkler, desenler bakımından her seferinde beni çok heyecanlandırmış ve bu alana olan ilgimi arttırmıştır. Marimekko markası ile ilgili daha fazla bilgi edinmek için araştırma yaptığımda Marimekko ile ilgili neredeyse hiç Türkçe kaynak olmaması ve bu konuda türkiyede akademik bir çalışmanın yapılmamış olması, bu konunun yüksek lisans tez çalışması olarak seçilmesi noktasında beni cesaretlendirdi. Bu araştırmamı yüksek lisans tez danışmanım Sayın Dr. Öğrt. Üyesi. Cemal MEYDAN ile paylaştığımda olumlu karşıladı ve tez sürecimiz başlamış oldu.

Bu zorlu süreçte gerek akademik gerek psikolojik açıdan daima destek olan tez danışmanım Sayın Dr. Öğrt. Üyesi Cemal MEYDAN başta olmak üzere; İstanbul'daki Marimekko Sempozyumu'nda tanıştığım ve hoş sohbetiyle bu çalışmada beni cesaretlendiren ve basılı kaynak temin eden ünlü Marimekko tasarımcısı Erva HİRVİ'ye, yararlandığım yabancı kaynakları yurtdışından temin etmemi sağlayan kuzenim Zeynep AFŞAR'a, çeviriler konusunda özverili bir şekilde desteğini gördüğüm arkadaşım Fatma DABANCALI'ya, tezimin proje kısmında maddi manevi desteğini esirgemeyen IVA NATURA Organik Kozmetik Markası kurucusu Levent KAHRIMAN ve marimekko hakkında akademik deneyimlerini paylaşan Dinçer YARKIN'a son olarak; proje bölümündeki tasarımlar konusunda fikir alışverişinde bulunduğum tüm çalışma arkadaşlarıma ve eşime teşekkürü bir borç biliriz.

Bu çalışmayı Marimekko felsefesini daima hayatlarında hissetmelerini arzuladığım çocuklarıma atfediyorum.

Ümmügülsüm ATAR

İÇİNDEKİLER

YEMİN METNİ i

TUTANAK ii

ÖZET iii

ABSTRACT.....iv

ÖNSÖZ v

GİRİŞ 1

1.BÖLÜM

İSKANDİNAV TASARIM TARİHİ

1.1. İskandinav Tasarımı **3**

1.1. 1. İskandinav Tasarımının Genel Özellikleri **4**

1.1.2. İskandinav Mimari Tasarımının Özellikleri..... **5**

1.1.3. Modern İskandinav Tasarımı **7**

1.2. İskandinav Tekstil Tarihi..... **8**

1.2.1. İskandinav Baskı Desen Tasarımı..... **8**

1.2.2. İskandinav İç Mekân Tekstil Baskı Tasarımı **9**

1.2.3. Finlandiya Tekstil Baskı Tasarımı **11**

1.2.4. İskandinav Desenlerinin Özellikleri **13**

2. BÖLÜM

MARİMEKKO TARİHİ VE TASARIM TARZI

2.1. Marimekko Kimdir, Nedir, Ne Demektir? 22

2.2. Marimekko Markasının Tarihsel Süreci 22

2.3. Marimekko'nun Genel Tarzı 37

2.4. Marimekkko'nun Tasarım Tarzı 41

2.5. Marimekko Desen Çeşitleri 46

2.5.1. Unikko 46

2.5.2. Kivet 48

2.5.3. Tasaraita 49

2.5.4. Piccolo 51

2.5.5. Räsymatto 52

2.5.6. Siirtolapuutarha 54

2.5.7. Veljekset 55

2.5.8. Lumimarja 56

2.5.9. Spaljé, Basket & Hortensie 58

2.5.10. Kaakaopuu 59

2.5.11. Valmuska 60

2.5.12. Purnukka 60

2.5.13. Kaiku 61

2.5.14. Pieni Tiara 62

2.5.15. Kaivo 63

2.6. Marimekko Ürün Çeşitleri 63

2.7. Marimekko'nun Başlıca Tasarımcıları 71

2.7.1. Armi Ratia 71

2.7.2. Maija Isola 74

2.7.3. Vuokko Eskolin-Nurmesniemi 100

2.7.4. Annika Rimala 109

2.7.5. Katsuji Wakisaka 112

2.7.6. Liisa Suvanto (1910-1983) 115

2.7.7. Fujiwo Ishimoto 116

2.8. Marimekko'nun Çağdaşları ve Varisleri 119

2.9. Marımekko Tasarımcılarının Listesi (1950-2003) 129

2.10. Marimekko'nun Marka İşbirlikleri 134

2.10.1. Marimekko X Clinique 134

2.10.2. Marimekko X Avon 139

2.10.3. Marimekko X Converse 139

2.10.4. Marimekko X Banana Republic 141

3.BÖLÜM.

TEMEL TASARIM ELEMANLARI VE ANADOLU BİTKİLERİNDEN YOLA ÇIKARAK MARİMEKKO ETKİSİYLE OLUŞTURULMUŞ TEKSTİL TASARIM ÇALIŞMALARI

3.1. Temel Tasarım Elemanları 142

3.1.1. Görsel Tasarım Ögeleri 142

3.2. Anadolu Bitkileri 152

3.2.1. Isırgan Otu 152

3.2.2. Sarı Kantaron 153

3.2.3. Yeşil Çay 155

3.2.4. Ölmez Çiçek 156

3.2.5. Yaban Mersini 157

3.2.6. Pıtrak Otu 159

3.3. Projeler 160

3.3.1. Proje-I: Düşler 160

3.3.2. Proje-II: Bahar 162

3.3.4. Proje-IV: Altın Çiçek 166

3.3.5. Proje-V: Mor Salkım 168

3.3.6. Proje-VI: Neşe 170

SONUÇ ..... **Hata! Yer işareti tanımlı değil.**

KAYNAKÇA 174

ÖZGEÇMİŞ

RESİMLER LİSTESİ

Resim 1: Uluslararası Modern Endüstriyel ve Dekoratif Sanat Sergisi **10**
Resim 2: Paris Uluslararası Sergisi, 1937 ..... **10**
Resim 3: Eva Taimi, kutsu deseni **12**
Resim 4: İskandinavya'da tasarım sergisi, 1954 ..... **15**
Resim 5: Ekebyholm **17**
Resim 6: Örnek İskandinav Oda Tasarımı **18**
Resim 7: Dixieland **19**
Resim 8: Tehran **19**
Resim 9: Jacop Kulle, dukagangssnar **21**
Resim 10: Amfora, Maija Isola-1949 ..... **23**
Resim 11:Marimekko'nun ilk defilesinden bir görüntü **24**
Resim 12: Jokapoika gömleği **24**
Resim 13: Marimekko logo taslakları **25**
Resim 14: Sports Illustrated Kasım 1960 dergisi kapak resmi **25**
Resim 15: Unikko deseni Maija Isola **26**
Resim 16: Marikyla planı **26**
Resim 17: Tasaria deseni Annika Rimala **27**
Resim 18: Kuski deseni Pennti Rinta **28**
Resim 19: Pallo deseni Annika Rimala **28**
Resim 20: Olkalaukku modeli Ristomatti **29**
Resim 21: Helsinki Baskı Fabrikası **29**
Resim 22: Bo Boo deseni Katsuji Wakisaka **30**
Resim 23:Maisema deseni Fujiwo Ishimoto **31**
Resim 24: Kirsti Paakkanen **31**
Resim 25: Lumimarja deseni Erja Hirvi **33**
Resim 26:Oiva / Siirtolapuutarha-Sami Ruotsalainen / Maija Louekari. **34**
Resim 27: Sukat makkaralla tasarımı Anu Penttinen **34**
Resim 28: Sääpäiväkirja **35**

Resim 29: Bir yaşam tarzı Marimekko, Milli Reasürans Sanat Galerisi..... **36**
Resim 30: Marimekko 2014 İstanbul Sergisinden izlenimlerim..... **36**
Resim 31: Tiina Alahuhta-Kasko ve Mika Ihamuotila..... **37**
Resim 32: Unikko desenli elbise&çanta..... **46**
Resim 33: Unikko desenli şemsiye..... **47**
Resim 34: Unikko desenli peçete..... **47**
Resim 35: Unikko Nevresim Takımı..... **47**
Resim 36: Unikko desenli çaydanlık..... **48**
Resim 37: Kivet desenli şal..... **48**
Resim 38: Kivet desenli bluz..... **49**
Resim 39: Kivet desenli bebek tulumu..... **49**
Resim 40: Tasaraita desenli tişört..... **50**
Resim 41: Tasaraite battaniye..... **50**
Resim 42: Tasaraita desenli tabak..... **50**
Resim 43: Tasaraita desenli tepsi..... **51**
Resim 44: Piccolo desenli Japoika gömleği..... **51**
Resim 45: Piccolo desenli elbise..... **52**
Resim 46: Piccolo desenli elbise..... **52**
Resim 47: Räsymatto mutfak gereçleri..... **53**
Resim 48: Räsymatto kırlent..... **53**
Resim 49: Räsymatto desenli terlik..... **53**
Resim 50: Siirtolapuutarha desenli yastık kılıfı..... **54**
Resim 51: Siirtolapuutarha desenli banyo havlusu..... **54**
Resim 52: Siirtolapuutarha desenli pamuş kumaş..... **55**
Resim 53: Veljekset desenli pamuklu kumaş..... **55**
Resim 54: Veljekset desenli tabak..... **56**
Resim 55: Veljekset desenli peçete..... **56**
Resim 56: Beyaz İnci Otu..... **57**
Resim 57: Lumimarja desenli pamuk kumaş..... **57**
Resim 58: Lumimarja desenli peçete..... **57**
Resim 59: Spaljé desenli çay fincanı..... **58**

Resim 60: Hortensie desenli keten kumaş..... **58**
Resim 61: Kaakaopuu desenli kumaş..... **59**
Resim 62: Kaakaopuu desenli perde **59**
Resim 63: Valmuska desenli nevresim takımı **60**
Resim 64: Purnukka desenli kumaş **60**
Resim 65: Purnukka desenli masa örtüsü..... **61**
Resim 66: Kaiku desenli bardak..... **61**
Resim 67: Kaiku desenli perde..... **61**
Resim 68: Pieni Tiara desenli kumaş **62**
Resim 69: Pienni Tiarra desenli kumaş..... **62**
Resim 70: Kaivo desenli kumaş **63**
Resim 71: Kaivo desenli çanta..... **63**
Resim 72: Rantaloma Elbise **64**
Resim 73: Todellinen Pielikki Elbise..... **65**
Resim 74: Limetti Elbise..... **65**
Resim 75: Maria Auringon alla çanta..... **66**
Resim 76: Greippi Çanta **66**
Resim 77: Peruskassi Iso Vikuri çanta **66**
Resim 78: Auringonlasku çanta..... **67**
Resim 79: Marka Lukki sneaker..... **67**
Resim 80: Marka Mini Unikko sneaker **67**
Resim 81: Varjossa Lappuliisa şapka..... **68**
Resim 82: Oiva / Siirtolapuutarha çay fincanı **68**
Resim 83: Oiva / Eläköön elämä tabak **68**
Resim 84: Oiva/Räsymatto tabak..... **69**
Resim 85: Oiva/Hortensie kase **69**
Resim 86: Oiva/Sääpäiväkirja servis tabağı..... **69**
Resim 87:Oiva/Unikko çaydanlık **70**
Resim 88: Pieni Unikko minder..... **70**
Resim 89: Onni kırlent **70**
Resim 90: Unikko tabure..... **71**

Resim 91: Armi Ratia **71**
Resim 92: Armi Ratia **72**
Resim 93: Tllllsklvl deseninden örnekler **74**
Resim 94: Maija Isola **74**
Resim 95: Amfora **76**
Resim 96: Norsu **77**
Resim 97: Musta Lammas **77**
Resim 98: Kuningas **77**
Resim 99: Luanto **78**
Resim 100: Auringonkukka **78**
Resim 101: Havanna **79**
Resim 102: Ruusupuu **79**
Resim 103:Saunakukka **80**
Resim 104: Ryytimaa **80**
Resim 105: Kivet **81**
Resim 106:Käspaikka **82**
Resim 107: Patrunessa **83**
Resim 108: Tamara **83**
Resim 109: Ataman **83**
Resim 110: Tulipunainen **84**
Resim 111: Sarafan **84**
Resim 112: Fandango **85**
Resim 113: Rosmairini **85**
Resim 114: Ananas **85**
Resim 115: Joonas **86**
Resim 116: Noah **87**
Resim 117: Silkkikuikka **87**
Resim 118:Sulhasmies **89**
Resim 119: Lokki **89**
Resim 120: Seireeni **89**
Resim 121:Kaivo **90**

Resim 122: Husaari **91**
Resim 123: Kroketti **91**
Resim 124: Pergola **91**
Resim 125:Taifuuni **92**
Resim 126: Keisarinkruunu **92**
Resim 127:Mustasukkainen **93**
Resim 128:Melooni **93**
Resim 129:Vesimelooni **94**
Resim 130: Unikko **94**
Resim 131: Siamilaiset sydömet **95**
Resim 132: LoveLoveLove **95**
Resim 133: Mansikkavuoret **96**
Resim 134: Meteori **96**
Resim 135: Raketti **97**
Resim 136:Kiintotahti **97**
Resim 137: Tassu **98**
Resim 138: Koralli **98**
Resim 139:Traktori **99**
Resim 140: Charles **99**
Resim 141: Florestan **99**
Resim 142: Vuokko Eskolin-Nurmesniemi **101**
Resim 143: Oomph **101**
Resim 144: Tiibet **102**
Resim 145: İndus **103**
Resim 146:Rötti **104**
Resim 147:Muksunhylly **105**
Resim 148: Piccolo **105**
Resim 149:Pepe **106**
Resim 150:Raituli **106**
Resim 151: Varvunraita **106**
Resim 152:Pirput Parput **107**

Resim 153: Valkea Varsa **107**
Resim 154: Noppa **107**
Resim 155: Ruuku **108**
Resim 156: Linjaarirattaat **109**
Resim 157: Annika Rimala **109**
Resim 158: Hamppu **110**
Resim 159:Puketti **111**
Resim 160: Pikku suomu **111**
Resim 161: Tasaraita **112**
Resim 162:Yume **113**
Resim 163:Kurashiki **114**
Resim 164: Boo Boo **114**
Resim 165: Katsuji Wakisaka **115**
Resim 166: Liisa Suvanto **115**
Resim 167: Kikapuu **116**
Resim 168: Kuja **117**
Resim 169: Suma **117**
Resim 170: Katve **118**
Resim 171: MarimekkoXClinique, 2018 ..... **134**
Resim 172: Papajo, 1968 ..... **135**
Resim 173: Laine, 1965 ..... **135**
Resim 174: Keldas, 1967 ..... **135**
Resim 175: Kukka, 1965 ..... **135**
Resim 176: Pikku Suomu **136**
Resim 177: Tarha, 1963 ..... **136**
Resim 178: Klaava, 1967 ..... **136**
Resim 179: Petrooll, 1963 ..... **136**
Resim 180: Puketti, 1965 ..... **137**
Resim 181: Hedelmäkori, 1964 ..... **137**
Resim 182: MarimekkoXClinique **138**
Resim 183: MarimekkoXAvon **139**

Resim 184: MarimekkoXConverse tasarım örnekleri, 2011 ..... **140**
Resim 185: MarimekkoXConverse tasarım örnekleri, 2012 ..... **141**
Resim 186: MarimekkoXBananaRepublic tasarım örnekleri, 2014 ..... **142**
Resim 187: Marimekko-Finnair işbirliği uçak giydirme **142**
Resim 188: MarimekkoXUniqlo işbirliği elbiseKaynak:
https://www.uniqlo.com/us/en/news/topics/2018040201/ **142**
Resim 189: Temel tasarım elemanlarına örnek **142**
Resim 190: Bauhaus okulundan bir görüntü, 1966 ..... **143**
Resim 191: Bauhaus okulundan bir görüntü, 1966 ..... **144**
Resim 192: Doğadan nokta ile ilgili bir örnek **146**
Resim 193: Görsel tasarım elemanı çizgi örneği **147**
Resim 194: Doğadan renk örneği **149**
Resim 195: Şekil örneği **149**
Resim 196: Doğada bulunan şekil örneği **150**
Resim 197: Doğada şekli tekrar eden bitki örneği **151**
Resim 198: Isırgan Otu **152**
Resim 199: Isırgan otunun dünyada yetiştiği alanlar **152**
Resim 200: Isırgan otunun ayrıntıları **153**
Resim 201: Sarı Kantaron **153**
Resim 202:Sarı kantaronun dünyada yetiştiği alanlar **154**
Resim 203: Yeşilçay **155**
Resim 204: Yeşilçayın dünyada yetiştiği alanlar **156**
Resim 205: Ölmezçiçek **156**
Resim 206: Ölmezçiçeğin dünyada yetiştiği alanlar **157**
Resim 207: Yaban mersini **157**
Resim 208: Yaban mersininin dünyada yetiştiği alanlar **158**
Resim 209: Pıtrak otu **159**
Resim 210: Pıtrak otunun dünyada yetiştiği alanlar **159**
Resim 211: Proje I - Düşler **160**
Resim 212:Proje-I: Düşler tasarım süreci görseli **161**
Resim 213:Proje II - Bahar **162**

Resim 214:Proje II:Bahar tasarım süreci görseli **163**
Resim 215: Proje III-Huzur **164**
Resim 216: Proje III:Huzur tasarım süreci görseli **165**
Resim 217: Altın Çiçek **166**
Resim 218: Proje-IV: Altın Çiçek tasarım süreci görseli **167**
Resim 219: Proje-V: Mor Salkım **168**
Resim 220: Proje-V: Mor Salkım tasarım süreci görseli **169**
Resim 221: Proje-VI:Neşe **170**
Resim 222: Proje-VI: Neşe tasarım süreci görseli **171**

GİRİŞ

Modern Finlandiya tekstil tasarım tarihinde bir fenomen olarak yer alan Marimekko markasını tüm yönleriyle araştırmaya başlamadan önce ilk bölümde İskandinav tasarım tarihi, tekstil baskı tasarım tarihi çerçevesinde incelenmiştir. İskandinav coğrafyasında tasarım kavramı doğduğu günden bu yana el sanatları ve sanayi üretimi arasında bir kombinasyon oluşmuş ve kendine özgü, eşsiz, demokratik ve herkes için erişilebilir tasarımlarıyla dünyaca ünlü hale gelmiştir.

İskandinav toplumun sınırlarını gelenekler ve geleneksel değerler belirlemiş, modernizmin etkisiyle, sanayileşme ve küreselleşmeyle birlikte kaybolmaya yüz tutmuş ve İskandinav toplumu bu tehlikeye karşı ortak girişimlerde bulunmuştur.

İskandinav ülkelerinin tasarımlarının özelliklerini ortak tarihi kültürel unsurlar ve dini köklerin yanı sıra doğanın etkisi belirlemektedir. İskandinav tasarımları yıllar boyunca doğada bulunan tüm malzemeler kullanılarak ortaya çıkmıştır. Her zaman şekil, fonksiyon, renk, doku, dayanıklılık ve fiyat arasında bir denge sağlamayı hedefler.

Modern İskandinav tasarım tarihi, modern yaşam tarzlarına dayanmaktadır, mekanik üretime geçme sürecinde ortaya çıkmıştır.

İskandinav baskı tasarım 18. yüzyılla birlikte bir sanat dalı olmaya başlamıştır. Tasarımlar özel şirketler tarafından basılmaya başlayınca seri üretim artmış fakat tasarımcı olarak bu sektörden uzak kalmış tasarımcılar da vardır.

Finlandiya'daki baskılı tekstillerin gelişimi 1930'larda başlamış Helsinki'deki önemli girişimler sayesinde hızla gelişerek sürekli hareket halinde kalmıştır. Modernizmin etkisi sanat ile birleşerek Marimekko'yu öncü hale getirmiştir. Bu dönemde geliştirilen yeni yöntemler sayesinde Fin tasarımlarına ilgi büyük ölçüde artmıştır. Modernizmin etkisi Marimekko tasarımlarında açıkça görülmeye başlamıştır.

İskandinav ülkelerinde sanayileşmenin hızla yayılmasına rağmen el sanatları iyi korunmuş ve modern tasarım uygulamalarının kombinasyonu seri üretime uygun ürünler oluşturmuştur.

İskandinav tasarımında öncü bir marka haline gelen Marimekko, kurucusu olan Armi Ratia ve baş tasarımcısı Marija Isola tarafından bir yaşam tarzı haline gelmiştir. Bir Fin çılgınlığı olarak anılan Marimekko, özgün baskıları ve renkleri ile dünya çapında bilinen bir tasarım evidir. Kumaş, kıyafet, çanta ve aksesuarların yanı sıra ev dekorasyonuna farklı bir bakış açısı getiren dünyanın ilk gerçek yaşam tarzı markalarından biridir.

Çalışmamızın birinci bölümünde İskandinav tasarım ve tekstil tarihi İskandinav tasarımının genel özellikleri, İskandinav mimarisi ve modern İskandinav tasarımı; İskandinav baskı desen tasarımı, iç mekân tekstil baskı tasarımı, Finlandiya tekstil baskı tasarımı, İskandinav desenlerinin özellikleri ele alınmıştır.

İkinci bölümde bir Fin fenomeni olan Marimekko markasının kimliği, tarihsel süreci, genel tarzı, desen çeşitleri, tasarımcıları ve tasarımları anlatılmıştır.

Son bölümde ise Marimekko ve geleneksel Türk sanatından esinlenerek oluşturulmuş özgün tasarımlara yer verilmiştir.

1.BÖLÜM

İSKANDİNAV TASARIM TARİHİ

1.BÖLÜM

İSKANDİNAV TASARIM TARİHİ

1.1. İskandinav Tasarımı

İskandinavya kelimesi İsveç, Norveç, İrlanda, Finlandiya ve Danimarka'nın içinde yer aldığı kuzey Avrupa ülkelerini kapsayan alana verilen addır. 1,165,000 km^2 alanı kaplayan İskandinavya yüz ölçümü olarak Büyük Britanya'ya ya da Fransa ve İspanya'nın toplam yüz ölçümüne eşit olmasına rağmen bu coğrafyada sadece 22 milyon insan yaşamaktadır. Coğrafi konumu sebebiyle bu nüfusun büyük bölümü sahil kesiminde ve güney bölgeleri gibi tarıma daha elverişli bölgelerde yaşamaktadır. (https://www.newworldencyclopedia.org/entry/Scandinavia, Erişim tarihi: 12.02.2019)

İskandinav tasarımının doğduğu 1920'lerden günümüze dek İskandinavlar el sanatları ve sanayi üretimi arasında bir kombinasyon oluşturan kendine özgü, eşsiz ve demokratik, herkes için erişilebilir iyi tasarımlarıyla dünyaca ünlüdür.

İskandinav tasarımını anlamanın en iyi yolu, yıllara dayanan zengin gelenek ve göreneklerini incelemekten geçmektedir. İnançlar, değerler, etkileşimler ve diğer etnografik unsurlar tasarımın en önemli ilham kaynağı olmuştur.

Gelenek, İskandinav yaşam tarzını belirlemek için kullanılan anahtar kavramlardan biridir. İskandinav toplumun sınırlarını gelenekler ve geleneksel değerler belirlemiştir. Modernizmin etkisiyle birlikte gelenek ve geleneksel değerler sanayileşme, küreselleşme ve asimilasyon nedeniyle kaybolma tehlikesiyle karşı karşıya kalmıştır. Zamanla modern toplumlar gelenekselden moderne doğru değişime uğramaya başlamıştır. İskandinav toplumları, kaybolma riski taşıyan gelenek ve göreneklerini korumak için ortak girişimlerde bulunmuştur. İskandinav gelenekleri, geleneksel kutlamalar ve stillerle şekillenmiş yaşam tarzlarında korunmaktadır. Geleneksel kutlamalar; özellikle Noel, Paskalya, Yaz dönümü İskandinav kültüründe önemli bir rol oynamaktadır. Aynı merasimler her yıl tekrarlanmakta fakat nedenleri zaman içerisinde

değişebilmektedir. Geleneklerin birçoğu dinî anlam taşımaktadır: Christmas, Easter, Pentecost ve Fat Tuesday gibi. Bugün birçok İskandinav için geleneksel kutlamalar dinî anlamını yitirmiştir. Fakat gelenek aileler aracılığıyla bir nesilden diğerine aktarılmaya devam etmektedir. İskandinavya'da geleneksel kutlamalar aile ve arkadaşlar ile bir araya gelinip kutlama yapılan zamanlar olmuş, bu kutlamalar sırasında evler, kafeler, restoranlar ve dükkanlar muhteşem, büyülü ve harika geleneği temsil eden festival dekorasyonları ile dolmuştur.

İskandinavlar için önemli olan kişisel bir dokunuşla tasarım yapmak ve mevsim ruhunun kutlama sanatlarında gerçekten özgün ve etkileyici eserler yaratılmasına ilham vermelerini sağlamaktır. (Klaeger, 2003: 8-11)

1.1.1. İskandinav Tasarımının Genel Özellikleri

İskandinav ülkelerinin ortak tarihî, kültürel ve dinî köklerin yanısıra doğanın cazibesi ve etkisi İskandinav tasarımının genel karakteristik özelliklerinin belirlenmesinde etkili olmuştur. Sert hava koşulları, dokuz ay süren uzun, karanlık kış günleri ve parlak yaz mevsiminin etkisi sade ve düzenli İskandinav tasarımında açıkça gözlemlenmektedir. Daha az eşyanın oluşturduğu boş alan ışıktan yoksun kış zamanlarında ortamdaki aydınlatmayı dengelemektedir. Bu genel minimalist ve sade İskandinav iç tasarımından uzak olsa da, özünde İskandinav tasarımı işlevselliği sıcak ve organik materyallerle birleştirmiştir.

Ahşap İskandinav tasarımında her zaman önemli bir rol oynamıştır. Bunun sebebi doğada bulunabilen tek doğal ham madde olmasının yanında kolay işlenebilir ve yalıtkan olmasıdır. Ahşabın yanında cam ve seramik de İskandinav tasarımcılarının kullandıkları ham maddelerdendir. Yaratıcı cam kaplama, rahat tekstil tasarımı, çağ ötesi plastik konsept ve çarpıcı metal süslemeler ile yüksek kaliteli çelik objeler İskandinav tasarımınnın geniş yelpazesini oluşturmaktadır.

Uzun süren sert kış ayları boyunca, hammaddelere kolay erişemeyen çiftçiler kendi ham maddelerini temin etmişlerdir. Ham maddelerin el işçiliğiyle

şekillendirilmesinin gerekliliği kullanılan materyallerin üzerinde yoğun bir çalışma yapılmasına neden olmuştur. Çünkü sanayileşme bu alana ABD ya da doğu Avrupa'ya kıyasla daha geç ulaşmış bu el işçiliğinin daha çok gelişmesini sağlamıştır.

İskandinav tasarımı şekil, fonksiyon, renk, doku, dayanıklılık ile fiyat arasında bir denge sağlamayı hedeflemektedir. Alvar Aalto, Arne Jacobsen, Jens Quisatgaard ve Tapio Wirkkala gibi tasarımcılar doğa odaklı olmuşlardır, mümkün olan en yüksek basit ve net çizgilerle şekil ve işlev biraraya getirilerek organik şekiller oluşturulmuştur. Aynı zamanda İskandinav tasarımcılarına göre tasarım, insanlara daha iyi ürün üretmek için bir sosyal sorumluluk bilinci taşıyan demokratik bir araç olmuştur. İskandinav tasarımcılar 1954-1957 yılları arasında ABD ve Kanada'de düzenlenen "Design in Scandinavia" turnesine kadar uluslararası alanda tanınmamaktadırlar. İskandinav mimarlar 20.yüzyılın başlarınki endüstrileşme ve kent merkezlerindeki büyümeye kadar önemli olmamışlardır. 1930'lardaki Bauhaus hareketi İskandinav mimarlar üzerinde güçlü bir etki yaratmıştır. İnsanı ve sosyal bileşenleri içerecek şekilde kendi kolay adapte edilemeyen stilistik elemenlerini genişletmişlerdir. Binalar doğa ile birliği başarabilmek için çevreye adapte edilmiştir (Fallan, 2012: 52-61).

1.1.2. İskandinav Mimari Tasarımının Özellikleri

İskandinav tasarımının karakteristik yapısı işlevsellik ve doğayla iç içe olmayı gerektirirken, tasarım ve mimarı milli tekilliklerden güçlü bir şekilde etkilenmemiştir. Bu fark coğrafik, ekonomik sosyal ve siyasi faktörlerin yanısıra her milletin kendi mizacından kaynaklanmaktadır.

Danimarka, stratejik konumu sebebiyle, Avrupa kıtası, Kuzey İskandinavya ve Baltık denizi ülkeleri arasında bir köprü olmuştur. American Shaker sitilindeki mobilya ve doğuya özgü seramiklerin etkisi Danimarka'nın denizle ilişkisinin yıllar sonraki örneklerinden olmuştur. Danimarka tasarımı yeni ve taze bir şey yaratmak için yeni akım ve fikirlerle kendi kültürünü nasıl birleştireceğini her zaman çok iyi bilmiştir.

İsveç'in ana ekonomik ürünü 19. yüzyılın başlarında tarımın önemini değiştiren demir ve odun olmuştur. Bu sebeple şirketler ormanlara ve su kaynaklarına direkt ulaşabilecekleri yerlere yerleşmişlerdir. 1930'lara gelmeden İsveç şehirlerinin nüfusu ülke genelinde yaşayan tüm nüfusu aşmıştır. Başlangıçta, kentsel mimari sadece şehir merkezlerine uygulanmıştır. Fakat, İsveç hükümeti bu yaşam şartlarını tüm diğer şehilere uyarlama konusuna odaklanmış, bu tutum eşsiz bir şekilde yüksek yaşam standartlarında yeni binalar inşa edilmesine sebep olmuştur. Aslında, bu binaların yarısı 1960'tan sonra inşa edilmiştir.

Norveç her zaman petrol endüstrisinin büyümesiyle güçlenmiş bir ham madde ihracatçısı olarak tanınmaktadır. Norveçliler yıllar boyunca tasarımcıların katkısı olmadan ürün imal etmiştir. Danimarkalılar, Finler ve İsveçliler kendilerine özgü tasarım olarak bir ad oluştururken Norveç tasarımı ise daha içe kapanık ve sessiz bir şekilde varlığını sürdürmiştir. Bugün durum Norveç lehine değişmiştir. Profesyonel tasarım tekniklerini ürünlerinde kullanan birçok Norveçli şirket hızlı bir şekilde büyümüştür. 1993'te Norveç tasarım bilincini ve anlayışını geliştirmek amacıyla bir kamu kurumu olan Norks Form, Norveç tasarım mimari ve kentsel gelişim merkezi kurulmuştur.

Fin mimarisinin genel olarak modern olduğu anlaşılmaktadır. Bunun nedeni mimari eserlerinin çoğunun yeni olmasıdır. Finlandiya 20. yüzyılın sonuna kadar profesyonel mimarlar yetiştirmeye başlamamıştır. Bu akademik gelenek eksikliği, onların avantajına dönüşmüştür, Fin mimarlar tarafsızlık ve açıklıkları ile bilinmektedir. Bu sebeple Finlandiya'da yeni mimari gelişmeler adapte edilmek yerine iklime ve zor çevre koşullarına uyarlanarak kullanılmıştır. Saarinen, Aalto ve Ruusuvuori en çok bilinen Fin mimarlar olarak bilinmektedirler.

İzlanda dünyanın en seyrek nüfuslu ve en çok volkanik oluşuma sahip alanlarından biridir. Birçok İzlandalı tasarımcı İzlandanın doğal çevresindeki keskin zıtlıktan etkilenmiştir. Bu kullandıkları sıradışı tekstil ve ham maddelere açıkça yansımıştır. İzlanda tasarımı'nın "bir nebze farklı" diye kötü bir üne sahip olmasına

şaşırmamak gerekmektedir. Bölgede birçok hammadde bulunamadığı için İzlanda da grafik tasarım geleneğinin önemi artmıştır. (Klaeger, 2003: 7-11)

1.1.3. Modern İskandinav Tasarımı

Modernizm fikri, kültürel ve tarihsel olarak, modern tasarımla karakterize edilen modern yaşam tarzlarına dayanmaktadır. Marshal Bermann, moderniteyi, ürettikleri koşulların sürekli dönüşümlerini sürekli olarak araştıran tarihî deneyimler olarak açıklamıştır (Bermann,1988: 74). Modernizm, yenilikten ve geleneğin bastırılmasından kaynağını alan sosyal modernleşmeye bir tepki olarak oluşmuştur. Modern tasarım, 19. yüzyıl boyunca iş bölümündeki hızlı değişimlerin ve mekanize üretime geçmenin bir sonucudur (Raizman, 2003: 11).

20.yüzyılın ünlü tasarım okulu Bauhaus'ta, Gropius önderliğindeki modernist mimarlar tasarım eğitimine yeni bir yaklaşım getirmiştir. Sanat ve Zanaat Hareketi (Arts and Crafts Movement) boyunca Bauhaus, geleneksel birliğin unsurlarını reddetmiş ve seri üretime uygun tasarım nesnelerine odaklanmıştır. Bauhaus bu yönüyle modernite ve işlevselliğin merkezi olmuştur. 1931'de Hans Luckhardt Bauhaus'un genel özellikleri hakkında:

"Çelik mobilyalar görüntüsü ve kullanılan malzemenin güzelliği ile bizim tasarımda ritim, uygunluk, hijyen, açıklık, aydınlık ve basitlik anlayışımızı yansıtmaktadır. Çelik bir ham madde olarak sert, dayanaklı ve sağlamdır, aynı zamanda özgür dizaynın esnek dürtülerini takip eder. İyi şekillendirilmiş çelik mobilyalar, girintili çıkıntılı formda estetik anlaşıyışı tek başına temsil eder" (Weaving ve Freedman, 2002: 19).

Mimari örneklerin göz önüne alınması Bauhaus'un iç mekân dizaynının ana karakteristiğini anlamaya yardımcı olmaktadır. İç mekân tasarımlarında beyaz boyalı duvarları olan açık zeminler kullanılmaktadır. Süslü duvar kağıtlarını, halıları, perdeleri ve bazı dekoratif eşyaları kullanmamaktadırlar. Ayrıca dekoratif geleneksel desenler tekstil endüstrisine adapte edilerek kullanılmıştır. Mobilyalar deri, çelik boru ve hasır

gibi soğuk ham maddelerden yapılmıştır. Sonunda endüstrileşme ve globalleşmenin artışını takip ederek gelenek ve kültüre olan ilgi ve talep azalmıştır. Gelenek ve geleneksel zanaatlar tasarımda önemini ve değerini yitirmeye başlamıştır.

1.2.İskandinav Tekstil Tarihi

İpek yolu boyunca seyahat edenler, Araplar ve Büyük İskender'in ordusu Hindistan'da M.Ö. 5000 yılından beri bilinen pamuğu Mısır'a getirmiştir. Hindistan'da pamuk sadece batıda değil; doğuda Çin'de ve Japonya'da belki de Amerika kıtasında bulunan Kızılderililer tarafından da bilinmektedir.

Dünya tarihinde kimse ilk pamuklu kıyafetlerin nerede kullanıldığını bilmemekte; fakat Mezepotamya'da M.Ö 2100 yıllarında Beni Hassan'ın mezar resimlerinde, üzerinde yün ve pamuk kumaştan giysiler giymiş figürler ve resimler bulunmaktadır.

Pamuk Avrupa'ya ilk olarak Fenikeli ve Yahudi tüccarlar daha sonrada Araplar ve Haçlılar tarafından getirilmiştir (Suhonen, 1986: 34).

1.2.1. İskandinav Baskı Desen Tasarımı

Tekstil baskısı klasik Avrupa'da bilinmektedir. Tekstil baskı 11. yüzyılda İtalya'da ileri derecede gelişmiştir. Tekstil baskısının Orta Çağ'daki temsilcisi ise şimdiki modern Almanya'nın kurulduğu yerdir. Malzemeler genellikle keten ve ipektir, baskılı kumaşlar çoğunlukla siyah renktir. Baskılı kumaşlar, sırmalı kumaşlarla ipekleri taklit etmeye çalışmıştır. Doğu Hindistan Pazarı sayesinde baskılı kumaşlar Avrupa'da kendi yolunu bulmuştur. En ünlü kumaşlar ise Hint patiskası, pamuk bezi ve baskılı kumaşlardır.

18. yüzyıl ile birlikte tekstil baskısı bir sanat dalı olmaya başlamıştır. Christophe Oberkampf Versay yakınlarında bir baskı dükkânı açmıştır. O dönemde ressamlar tarafından tasarlanan bakır levha üzerindeki modeller basılmaktadır. Motifler

genellikle klasiktir; ama tıpkı 1783 yılında Paris'teki ilk hava balonunda kullanılan desenler gibi eski tasarımlara ait yerel temalarda kullanılmaktadır.

Endüstrileşmenin ve teknolojinin yaygınlaşmasıyla kumaş fiyatları ucuzlamış ve desenler değişmeye başlamıştır. Tasarımlar, özel şirketler tarafından yapılmaya başlamıştır. Bunun yanında seri üretimden ayrı kalmayı başarmış olan orijinal tasarımcılar da bulunmaktadır. İngiliz Sanat ve Zanaat Hareketinin kurucusu olan William Morris eski Hint tahta baskı yöntemini ustaca kullanarak bitki ve hayvan motifleri tasarlamıştır.

Amerika'da patenti alınan fotografik baskı tekniği bu yüzyılın başında kullanılmaya başlanmıştır. Uzun masalara tutturulmuş kumaşlar ipek ya da metal panolar da renklendirilmiştir. Panonun çerçeveleri masanın bir ucundan diğerine doğru hareket edebilmektedir. 1920 ve 1930'larda Avrupa'da hatta Finlandiya ve İsveç'te el baskısı fabrikaları açılmıştır. Tasarım ofisleri, endüstrileşmenin yaygınlaşmaya başladığı ilk yıllarda kurulmuştur (Gail, 2010: 45-47).

1.2.2. İskandinav İç Mekân Tekstil Baskı Tasarımı

İç mekânlarda tekstil ürünlerinin kullanımı 1920'lerde değişmeye başlamıştır. İç mekân tekstil ürünlerinde tasarım kavramı doğmuş, iç mekân dekorasyon firmaları ses getirmeye başlamıştır. İç mekân için üretilen baskılı kumaşlar 1925 yılında Paris'te Uluslararası Modern Endüstriyel ve Dekoratif Sanat Sergisi'nde gözler önüne serilmiştir. Genç Paule Marrot ilk kez toplum önüne çıkmış ve altın madalya kazanmıştır. Onun zarif Fransız kumaşları akıllara Roul Dufy'nin tablolarını getirmiştir. Zamanın en ünlü tasarım ofisi Süe & Mare Paul Vera'nın yeni tasarımlarını desteklemiştir. Sergi, baskılı tekstilde özellikle çiçekli desenlerde iç mekân dekorasyonunda küçük ama büyüyen bir zafer niteliğinde rol oynamıştır.

Resim 1: Uluslararası Modern Endüstriyel ve Dekoratif Sanat Sergisi

Kaynak: http://www.arthurchandler.com/1925-art-deco-exposition

1930'lardaki önemli trend belirleyiciler Salvador Dali, Jean Cocteau ve Sonia Delaunay olmuştur. 1932 yılında Viyanalı mimar Joseph Frank Stockholm'e geldiğinde İskandinavyalıların Bauhaus'a olan ilgisi karşısında çok şaşırmıştır. Ona göre; boru şeklindeki çelik mobilyalar ve tamamlanmış iç mekânlar tasarımın zirvesi değildir; bir sandalye ya da koltuk hizmetçi ve insanoğlunun arkadaşıdır. Ev ise asla sanat çalışması olmamalıdır. Frank'in evleri için iç mekân kumaşları parlak ve canlı renklerin hâkim olduğu zengin ve cesaretli bir ahenge sahiptir. Geniş baskılı kretonlar, İsveç tekstilinde önemli bir rol oynamaktadır. Motifleri, Morris'in motiflerine yakın motiflerdir ve genç tasarımcılara da bu şekilde geçmeye başlamıştır.

Resim 2: Paris Uluslararası Sergisi, 1937

Kaynak: https://tr.pinterest.com/l4486/exposition-internationale-des-arts-decoratifs-et-i/

Kökleri 19. yüzyıldaki Cezanne'nin çalışmalarına dayanan Soyutçular yeni yaklaşımlar ile ortaya çıkmıştır. Mondrian'ın sanatı tekstil tasarımını Picasso ve Braque tarzı geometrik şekillerle etkilemiştir. 1937 yılında Paris Uluslararası Sergisi'nde "İsveç Modernizmi" bilinir hale gelmiştir. Bu renkli, rahat iç mekân stilinde tekstil önemli bir rol oynamıştır. Öne çıkan isimler Elsa Gullberg, Nordiska Kompaniet (NK) Tekstil Bölümü başkanı Svenkst Tenn ve Astrid Sampe için tasarım yapan Joseph Frank'tir. 1954 yılında NK Tekstil Bölümü tarafından düzenlenen iç mekân tekstil yarışmaları bir dönüm noktası olmuştur. Baş tasarımcılar Astrid Sampe, Viola Grasten; Mimar Alvar Aalto ve Sven Marelius'un da içinde bulunduğu katılımcılardır. Fin asıllı Viola Grasten 1949 yılında NK için ilk kumaşlarını üretmiştir. 1952 yılındaki Oomph kumaşı İsveçlilerin kalbini kazanmıştır. 1944 yılından beri NK tekstilleri yetenekli Erik Ljunberg tarafından basılmıştır. 1957 yılında "Sanat Olarak Tekstil" sergisinde Frank Lloyd Wright, Fernand Leger, Joan Miro ve Pablo Picasso tarafından baskılı tekstil örnekleri sergilenmiştir. Bütün bu olaylar uzun süren, derin bir etki bırakmıştır (Fiell, 2003). (Bu bölüm ilgili kitabın taranmasıyla elde edilmiş özet bilgilerden oluşturulmuştur.)

1.2.3. Finlandiya Tekstil Baskı Tasarımı

Finlandiya'daki baskılı tekstilin gelişimi, 1930'ların başında Helsinki'de kurulan Taidevarjaamö'yü büyük ölçüde etkilemiştir. Eva Taimi 1937 yılında birkaç yıl sonra da Kaj Frank şirket için tasarım yapmaya başlamıştır. Eva Taimi, Fin baskılı tekstilin öncülerinden biridir. Onun seçkin çiçekli temaları günümüzde kolaylıkla üretilebilir. Savaş ve kıtlıklar bile Taidevarjaamö'nün çalışmalarını durduramamıştır. Baskı için müşterilerin kendi getirdiği ipek kumaşları ve krepon kâğıtları çiçek desenli perdelere dönüştürülmüştür.

Resim 3: Eva Taimi, kutsu deseni

Kaynak: http://tahiti.fi/03-2014/kentalta-ja-arkistosta/suomalaisen-tekstiilitaiteen-historia-%E2%80%93-evvk/attachment/eva-taimi-kutsu/

1940'ların sonlarında tekstil baskısı, Finlandiya'da yaygınlaşmaya başlamıştır. Üç fabrika Pori Cotton, Finlayson Forssa ve Vaassa Cotton birleşerek PMK adında bir satış organizsayon şirketi kurulmuştur. Bu Fin tasarımı için uzun zamandır beklenen bir gelişme olmuştur. Finlayson Forssa'nın ilk tasarımcıları Leenna Lummi ve Eva Taimi Vaassa Cotton Fabrikasına geçmişlerdir. Uygulamalı Sanat Okulu, müfredatlarının içine tekstil baskısını da koymuştur. 1949 yılında Printex Oy kurulmuş, birkaç yıl sonra da Marimekko kendi tasarımlarını piyasaya sürmeye başlamıştır. Endüstriyel düşünce ve sanat birleşince tekstil alanında Printex ve Marimekko'yu öncü haline getirmiştir. Şirketin birçok tasarımcısının mimari, resim gibi yeni trendlere karşı her zaman yetkiyi ellerinde bulundurma hakları olmuştur (Aav, 2004: s.141).

1950'li yıllarda baskılı tekstil için yeni yöntemler keşfedilmiştir. Dünya genelindeki mimarlar, ressamlar ve tasarımcılar fin tasarımlarına ilgi göstermeye başlamıştır.. Yeni mimari akım, iç mekân tekstili için yeni trendler talep etmeye başlamıştır. Desenlerin ve şekillerin dili 1950'lerde Finlandiya'da baş gösteren soyut sanattan çok etkilenmiştir. Bu akım, Maija Isola'nın kumaşlarında açık bir şekilde görülmektedir. Vuokko Eskolin kadınları dönemin klasik moda anlayışının esaretinden kurtaran elbise ve kumaşlar tasarlamıştır. 1960'larda Marimekko, yaşam tarzı ve modayı belirleyen ikon haline gelmeye başlamıştır. Marimekko'nun yanısıra

mimar Liisa Suvanto ve Annika Piha'nın hazır giyim ürünleri dünyada Fin akımını ortaya koymuştur. Aya ayak basma, popüler sanat (pop art), öğrenci ayaklanmaları gibi dünyada olan her şey kumaşlara basılmaya başlanmıştır. Maija Isola'nın Süsleme Serileri ve Katsuji Wakisaka'nın Kumiseva (zor unutulan) kumaşları, Slavların Avrupa'yı birden vuran hareketinin coşkusunu yansıtmaktadır. Beatles'ın müzikleri Annila Piha'nın tasarladığı elbiselerde dile gelmiştir.

1960'larda Tampella'daki Timo Sarpaneva ve Marjatta Metsovaara, Finnlayson – Forssa'daki Pirkko Hammarberg, Helena Perheentupa ve Mirja Tissari, Rahili ve Juhani Konttinen'in de içinde bulunduğu tekstil tasarımcıları Pori'de kariyerlerine başlamışlardır. Vuokku Oy'un cesur kumaşları Taidevarjaamö'de basılmaktadır.

70'li yıllarda Pentti Rinta'nın çalışmalarında günlük kıyafet tasarımları yaygınlaşmış desen boyutları küçülmeye başlamıştır. Bu dönemde endüstriyel üretimle beraber el sanatları da gelişmiştir. Küçük tekstil atölyeleri ortaya çıkmaya başlamıştır. Puolukka Paikki Priha'nın atölyesi ve Pojhan Akka başlıca örneklerdendir.

1980'lere kadar hem çiçekli hem de çizgili tasarımlar oluşturulmuştur. Daha sonra hat sanatına büyük ilgi başlamıştır. Fujiwo Ishimoto'nun tekstili, sadeliği ve süslemesi Fin estetiğiyle mükemmel bir şekilde birleşmiştir. Günümüzde Marimekko baskılı tekstil tasarımlarındaki daha çok çeşidiyle Finlandiya tekstil baskısının önemli bir parçası haline gelmiştir (Aav, 2004, 142).

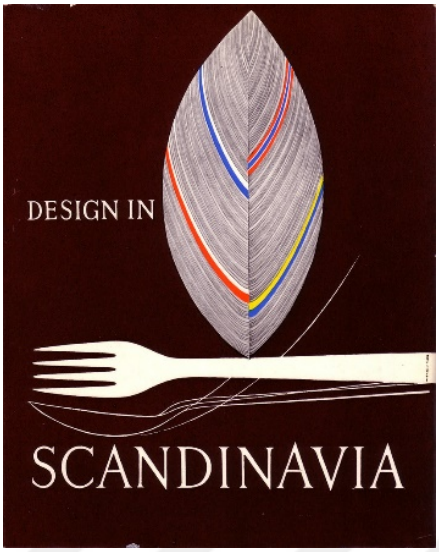
1.2.4. İskandinav Desenlerinin Özellikleri

İskandinav ülkelerinde köklü bir gelenek, güçlü bir kimlik, tarihi oluşumlar ve efsaneler bulunmaktadır. Amerika ve Avrupa'nın geri kalanının aksine, endüstrileşme İskandinav ülkelerine geç ulaşmıştır. İskandinav ülkelerinde el sanatları iyi korunmuştur. Bu eski zaman el sanatı becerileri ve modern tasarım uygulamalarının kombinasyonu seri üretime uygun ürünler oluşturmuştur. 20. yüzyıl boyunca, İskandinav el sanatları modern tasarım gelişmeleri içinde baskın bir yere sahiptir (Fiell,

2005: 13). Sonunda, İskandinav ülkelerinde zanaat toplulukları tarafından tasarımda süsleme sanatları ve elişleri önemli bir yer almıştır. İskandinav ülkelerindeki bu artistik süreç onların temel milli değerlerinden gelmektedir.

İskandinav tasarımı yüzyıllardır süregelen elişi becerilerini güçlü geçmişinden almış. bu geleneğin temel taşı ise tarihtir, Viking dönemi İskandinav tasarım tarihinde önemli bir rol oynamaktadır. Bu dönem İskandinav tasarım kreasyonlarının başlangıç noktası olarak kabul edilmektedir. İskandinav tasarımı Viking döneminin ana karakteristik özelliklerini kendi ulusal süsleme sanatına uyarlamıştır. İskandinavların kendi kültürel ve milli miraslarından olan motifler ve desenler çatma ahşap kilise süslemelerine yeni talebin bir sonucu olarak artış göstermiştir (Arvinius, 2003: 19). Uzun geçmişinden bugüne kadar İskandinavlar kendi gelenek ve kültürlerini koruma eğliminde olmuşlardır.

1950 ve 1960'lardaki modernizmin gelişmesiyle İskandinav tasarımı ün kazanmış ve çok sayıda sergi ve defile kitleleri büyülemiştir. İskandinav tasarımları kendi ülkelerinin geleneğini, doğasını, kültürünü, toplumunu, milletini ve göreneğini temsil etmiştir. 'Design in Scandinavia" –İskandinavya'da tasarım- sergisi 1950'lerdeki İskandinav tasarımını örneklemesi bakımından bir başyapıttır. Sergi Newyork Brooklyn Müzesinde açılmış, Kuzey Amerika'ya taşınmış ve Amerikanın genelinde büyük bir başarıya imza atmıştır (Arvinius, 2003: 15).

Resim 4: İskandinavya'da tasarım sergisi, 1954

Kaynak: https://www.flickr.com/photos/ad_symphoniam/49469737411

Serginin amacı İsveç, Norveç, Finlandiya ve Danimarka'dan tekstil, züccaciye, seramik, mobilya ve metal işlerini göstermektir. Alvar Aalto (1892-1976), Key Bojesen (1916-1958), Henning Koppel (1918-1981), Timo Sarpaneva (1926-2006) ve Hans Wegner (1914-2007) gibi ünlü tasarımcıların işleri bu sergide yer almıştır. Bu tarz sergiler İskandinav tasarım ve trendlerinin Amerika ve Avrupaya yayılmasında önemli rol oynamıştır.

20. yüzyılın modernizasyon sürecinden bugüne kadar, Avrupanın tamamı ve Amerika'daki endüstiyel tasarımın karakterinde karmaşık olmayan tasarımlarda, fonksiyonellik ve sadelik öne çıkmaktadır. İskandinav tasarımı, tüm bu ana özellikler içinde modern dünyanın anlaşılmasını sağlamıştır.

Diğer modernleşmiş ülkelerin aksine İskandinav ülkeleri doğa ve kendi kültürleri ile ilişkilerini devam ettirmektedirler. Gelenekler ve milli değerler onların günlük hayatlarında ana unsurları olmuştur. İskandinav bakış açısı ve algısı özellikle kendi geleneklerinin üzerinde durmuştur. Bu açıdan, İskandinav tasarımı ve fonksiyonellik zanaat ve güçlü halk unsurlarının entegrasyonu ile zenginleştirilmiş

görünmektedir. İskandinavların sahip oldukları politik, sosyal, ekonomik ve kültürel çatışmaları farketmesine rağmen uzun ömürlü zanaatlerine dayanan tasarımlarına karşı demokratik, sosyal merkezli yaklaşımı adapte etmeleri en önemli faktör olmuştur.

20. yüzyıl boyunca İskandinav el sanatlarına dayanan bir tasarım inşa etmişlerdir. İskandinavlar modern mobilya, tekstil, cam ve seramik dizaynında kendilerini geliştirdikleri elişi temelli yaklaşımla tasarımlarını ispat etmişlerdir (Miller, Sparke ve McDermott, 2009: 16).

İskandinav akımı, en basit ifadesiyle günlük hayatlarında gelenek ve moderniteyi kombine etmeyi amaçlayan evler ve kendini evdeymiş gibi hissedebileceğin kafeler gibi toplantı alanları oluşturan bir akımdır.

Şekil ve stil bakımından İskandinav tasarımı özellikle mobilya ve iç mekân tasarımında dünyanın büyük çoğunluğundan farklılık göstermektedir. Bu başarı dekorasyon ve zanaat ile endüstride kullanılan tekniklerin başarılı işbirliğinin bir sonucudur. Uluslararası bir hareket olan Art and Craft akımı boyunca İskandinav tasarımı kendi yolunda ilerlemiştir. İskandinav ülkeleri eski üretim teknikleri, geleneksel motifleri ve doğa motiflerini iç mekân ve tekstil endüstrisinde kullanmıştır (Arvinius, 2003: 20). İskandinav endüstrisinde porselen ve cam önemli bir rol oynamış ve tüm bu sanatsal elişleri porselen ve cam endüstrisinde sergilenmiştir.

İskandinav tasarımının temel tasarım elemanlarını halk sanatı figürleri, yerli ve geleneksel motifler ve çiçekli desenler oluşturmaktadır. Bu tasarım öğeleri tekstil, porselen endüstrisi ve iç mekân tasarımında kullanılagelmektedir. Çiçekli desenler ve doğadan ilhamını alan dekoratif soyut figürler özellikle tekstil dekorasyonunda karşımıza çıkmaktadır. Milli ve geleneksel yerli motifler porselen ve tekstil endüstrisine taşınmış; bunun yanısıra günlük yaşamdaki dekorasyon objelerinde de kullanılmıştır. Halen, halk sanatı motifleri modern moda tasarımının temel elementlerindendir. İskandinav ülkelerinde geçmişte kullanılan eski kostümler bugünün modasına uyarlanmıştır.

Bugün İskandinav tekstil tasarımı iç mekan tasarımı ve süslemelerinde önemli rol oynamaktadır. Yüzyıllar boyunca zor iklim koşulları nedeniyle ev İskandinavlar için ana ilgi odağı haline gelmiştir. Birçok ünlü tekstil deseni mesela "Ekebyholm" iç mekan tasarımı ve dekorasyonu için hazırlanmıştır.

Resim 5: Ekebyholm

Kaynak: http://features.nordicstyle.com/traditional-swedish-fabrics/

Ağaç, yaprak ve çiçek gibi doğal şekiller içeren İskandinav desenleri İskandinav iç mekân tasarımında önemli bir role sahiptir. Yün, pamuk ve keten gibi doğal materyallerin İskandinav çiçek desenleriyle kombinasyonu sıcak ve rahat bir atmosfer yaratmaktadır. İskandinav evlerinde, ağır perdelerin yerine gün ışığını içeri alan açık renk uzun perdeler kullanılmaktadır. Oturma odalarında doğal bir rahatlık hissi oluşturmak ve mümkün olduğunca gün ışığının içeri girmesini sağlamak amacıyla perdelerde soluk renkler ve yaprak desenleri kullanılmıştır. Ayrıca İskandinav tarzı bir odanın duvar tasarımı iki ya da üç rengin kombinasyonuna dayanmaktadır (Warrener ve Cullen, 2004: 86).

Genellikle evlerde ferah ve aydınlık bir oda oluşturmak için tamamen yumuşak renkte çiçekli desenler ya da İskandinav sonbahar renklerinden açık yeşil ve koyu krem gibi parlak bahar renklerinin kombinasyonu kullanılmıştır.

İskandinav iç mekân tekstili kolayca geleneksel çizgiler ve küçük desenleri birleştirmektedir. Bu dekoratif tekstil öğeleri bugün hala 1962'de kurulan bir İsveç dokuma firması olan Ekuland tarafından kullanılmaktadır. (Bolander, 2010: 164) Geleneksel çizgi desenleri genelde iç mekânda keskin bir vurgu yaratmak için masa örtülerinde, yastıklarda minderlerde kullanılmıştır.

Resim 6: Örnek İskandinav Oda Tasarımı

Kaynak: Öcal, 2012:23

Grafik devrimine tanık olan iki anahtar desen tasarımcısı vardır: İsviçreli Svenskt Tenn'den Josef Frank (1885-1967) ve Finlandiya'dan Marimekko. Frank, işlevsel ideolojiye karşı çıkan ve comfor ve kişisel zevk odaklı sayısız tekstil ve mobilya tasarlamıştır. Frank'a göre "Ev tüm detaylarıyla tasarlanmış olmak zorunda değildir, içinde yaşayanların sevdiklerini biraraya getirmektir (Marks, 2008: 15). Onun eserleri moderndir ve Marimekko'nun küresel popülaritesine ulaşamamıştır. "Dixieland" ve "Tahran" Josef Frank'in ünlü tasarımları arasındadır. Dixieland ve Tahran temiz, berrak ve renklidir, bu nedenle İskandinavya, Josef Frank'ın desen tasarımlarını evlerine dahil etmiştir.

Resim 7: Dixieland

Kaynak: https://tr.pinterest.com/pin/172825704430728993/?lp=true

Resim 8: Tehran

Kaynak: https://www.svenskttenn.se/en/range/textile/fabric/textile-teheran/100748/

Bugün birçok tasarımcı Josef Frank'ın desenlerinden ilham almış, bu nedenle İskandinav tasarımcılar Frank'ın botanik sevgisinden esinlenilmiş organik desenlerle duvar kağıtlarını ve tekstil ürünlerini kullanmayı tercih etmiştir.

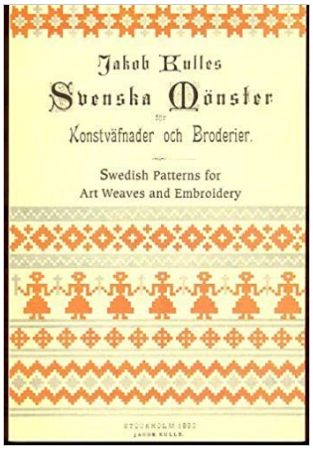
Josef Frank'ın kalıplarından ilham alan nakışlar Tändsticksmuseet'de (Jönköping'deki kibrit müzesi) Broderat fuarında sergilenmiştir.

İskandinav tekstil tasarımı denilince akla gelen önemli isimlerden biri olan Marija Isola (1997-2001) Printex adlı tekstil firmasında çalışan bir tekstil tasarımcısıdır. Çalıştığı süre boyunca iç mekan tasarımı ve dekorasyonu için birçok baskı tekstil

tasarlamıştır. 1951'de yüksek kaliteli kumaş ve orijinal renk ve desenlere sahip Finli bir giyim ve tekstil tasarım firması olan Marimekko kurulduktan sonra, orada tasarımlarına devam etmiştir. 1950'lerin ortasında çiçekli bir desen olan 'Unikko'yu tasarlamıştır. 1964'te çağdaş artistik trendleri yansıtan Kavio desenini tasarlamıştır. Isola, bu desende su damlasının oluşturduğu dalga efektinden ilham almıştır (Fiell, 2005: 292).

İskandinav algısı kendi milli üretimleri sayesinde önemli bir tasarım vizyonu olmuştur. İskandinav tasarımının amacı modern tasarım ve moderm dünyaya kendilerinin yerel geleneklerini entegre etmektir. Geleneksel motifler, teknikler ve renk kombinasyonları yıllar boyunca gelişmiş ve nesilden nesile aktarılmıştır (Nelson, 1958: 1).

İskandinavyanın kadim tarihi sayesinde tekstil endüstrisi ve iç mekân tasarımında geleneksel motifler önemli kaynaklardır. İskandinav tekstili Alman sanat tarihçisi Jakob Kulle (1838-1898)'nin vurguladığı gibi çok yüksek standarda sahiptir. Kulle'nin çalışmaları oldukça önemli ve anlamlıdır. Kulle İskandinavya boyunca seyahat etmiş ve eski dekorasyon akımları üzerine çalışmalar yapmış, binlerce geleneksel desen toplamıştır. Jakop Kulle bir dokuma desen örneği olan "dukagangssnar" ı İsviçre'nin güneyindeki yerli köylülerden toplayıp İsveç El Sanatları ve Tasarımı Merkezinde çoğaltmıştır. Orijinal motifler, yeni dokunan kopyaları ile birlikte koruma altına alınmıştır.

Resim 9: Jacop Kulle, dukagangssnar

Kaynak:https://www.amazon.com/Swedish-Patterns-Art-Weaves-Embroidery/dp/9197769509

Tüm İskandinav ülkeleri parlak, renkli, geleneksel çiçek motifli ya da geometrik desenli figürlerle tasarlanmış kumaşlar üretmişlerdir. İsviçre'de yünlü süslemeler mavi, kahverengi ve sarı renkte çeşitli motiflerle süslenmiştir. Geleneksel tekstil tasarımı hem giyim hem de dekorasyon kumaşlarını içermektedir (Nelson, 1958: 15).

Kumaşlar özel durumlara ve kutlamalara göre seçilir. Kirişler ve duvarlar asma kumaşlarla kaplanır ve sandalyeler ve koltuklar parlak renkli yastık ve kırlentlerle süslenir. Asma kumaşlar İskandinavya'da dışarıdaki soğuk havaya karşı izalasyon sağlarken duvarlarda parlak renk ve tasarımlar sergilemiştir. Asma kumaşlar keten beyazı yün ve koyu mavi örgü dokuma kumaş gibi elde örülmesiyle elde edilmiştir. Çiçek desenli geometrik tasarımlar ve insan ve hayvan figürleri birbirleri arasına geçen şeritlerle dukagang tarzında düzenlenmiştir (Nelson, 1958: 17).

Tekstil tasarımında bahar, yaz ve manzara tasvirleri ön plandadır. Kumaşlarda özellikler lale ve güller sıklıkla kullanılmıştır. 19. Yüzyıl boyunca İskandinav tasarımında ayrıca biberiye, kurbit ve çiçek tasvirlerine de sıklıkla rastlanmıştır. O dönemde gezici ressamlar geçtikleri bölgelerdeki bitkilerin resmini yapmışlar ve zamanla bu tekstil desenlerine de aktarılmıştır.

2. BÖLÜM

MARİMEKKO TARİHİ VE TASARIM TARZI

2. BÖLÜM

MARİMEKKO TARİHİ VE TASARIM TARZI

2.1. Marimekko Kimdir, Nedir, Ne Demektir?

Marimekko kelime olarak Mari'nin elbisesi, Meryem Ana Giysisi, Küçük Kızın Elbisesi anlamlarına gelmektedir.

Bir Fin çılgınlığı olarak anılan Marimekko, orijinal baskıları ve renkleri ile dünya çapında bilinen bir Fin tasarım evidir. 1951 yılında vizyon sahibi bir kadın olan Armi Ratia tarafından kurulan Marimekko kumaş, kıyafet, çanta ve aksesuarların yanısıra ev dekorasyona benzersiz bir bakış açısı getiren dünyanın ilk gerçek yaşam tarzı markalarından biridir.

Marimekko ürünlerine her zaman Fin isimleri verilmiş, kumaş desenlerinde tarihsel dekoratif motifler referans alınmış ve kıyafetlerde geleneksel Fin giyim unsurları ön plana çıkarılmıştır.

Marimekko'nun hikâyesi Fin toplumunu ve 20.yüzyılın ikinci yarısında sanayinin elde ettiği ilerlemeyi sergilerken, cesareti ve orijinalliği ile zamanın ilerisinde olmuş ve diğer girişimcilere yol göstermiştir.

Marimekko'yu özgün kılan özelliklerin başında markanın kendi ifadesiyle doğadan aldığı ilhamı çelişkili duygularla birleştiren uçsuz bucaksız bir tasarım dünyasına sahip olması gelir (Aav, 2004, 12).

2.2. Marimekko Markasının Tarihsel Süreci

Viljo Ratia, 1949'da Helsinki merkezli küçük bir tekstil baskı şirketi olan Printex'i kurmuştur. Viljo'nun karısı Armi Ratia, tekstil tasarımı ve üretimi için parlak bir gelecek öngörmüştür. Vizyonunu gerçekleştirmek için etrafındaki gelecek vaadeden

genç sanatçıları toplamış ve onlardan Printex için yeni ve çarpıcı kumaş baskıları tasarlamalarını istemiştir.

Bu genç tasarımcılardan biri Printex'te basılan ilk kumaş baskılarından biri olan Amfora'nın tasarımcısı Maija Isola dır.

Resim 10: Amfora, Maija Isola-1949

Kaynak: Aav, Marimekko, fabrics,fashion,architecture, Yale Universitesi Yayınları, 2004, s.199

1950'lere gelindiğinde Marimekko birçok kişi tarafından bilinmesine ve hayran kitlesi oluşmasına olmasına rağmen alıcısı yoktur. Bu soruna çözüm olarak Armi 25 Mayıs 1951 tarihinde renk, zarafet ve olağanüstü desenlerle dolu bir defile düzenlemiştir. Ünlü moda tasarımcısı Riitta Immonen tarafından tasarlanan kıyafetler yüksek talep görmüş ve kısa sürede tükenmiştir. Marimekko bu defileden sadece beş gün sonra 25 Mayıs 1951'de şirket olarak tescil edilmiş ve ertesi yıl Helsinki'de ilk mağazasını açmıştır (Aav, 2004, 16).

Resim 11:Marimekko'nun ilk defilesinden bir görüntü

Kaynak: https://company.marimekko.com/en/about-marimekko/history/ (20 Mayıs 1951)

1953 yılında, Vuokko Eskolin-Nurmesniemi giyim ve baskı desenleri tasarlamak için Marimekko'ya katılmıştır. Vuokko'nun Finli kadınlar için yaptıklarını, Coco'nun Fransa için yaptıklarına eşdeğer sayılabilir. Vuokko'ya göre birinin kıyafeti içinde rahatça hareket edebilmesi gerekmektedir. Tasarımlarında bu yaklaşımı açıkça gözlemleyebileceğimiz Vuokko rahat elbise tasarımlarının yanı sıra 1956'da tasarladığı Marimekko klasiklerinden biri olan çizgili Piccolo deseninde unisex Jokapoika gömleği ile bilinmektedir.

Resim 12: Jokapoika gömleği

Kaynak: https://www.marimekko.com/eu_en/the-brand/design/designers/armi-ratia

Resim 13: Marimekko logo taslakları

Kaynak: Suhonen, Pallasmaha, Phenomenon Marimekko, Marimekko Oy, 1986: s.19

Olivetti daktilo harflerinin sadeliğinden ilham alan Marimekko logosu, 1954'te doğmuştur. 1958 yılında Armi Ratia'nın Marimekko tasarımlarıyla Brüksel Dünya Fuarına katılmasıyla Atlantik sınırlarına ulaşmıştır. Marimekko'nun hikâyesi denizler ötesine yayılmaya başlamış: ilk olarak İsveç'e ve kısa bir süre sonra ABD'ye ulaşmıştır. 1959'da Marimekko kumaşları ve kıyafetleri uluslararası pazarda toptan ve perakende satışa sunulmaya başlamıştır (Aav, 2004, 19).

1960'lı yıllarda Marimekko'nun ünü yayılmaya devam etmiş, 1960 yılında ABD başkanı Kennedy'nin eşi Jacqueline Kennedy yedi adet Marimekko elbisesi satın almış ve bunlardan birini dönemin ünlü dergilerinden biri olan Sport Illusrated'ın kapak fotoğrafında giymiştir. 1960'lı yıllar boyunca Marimekko Elle, Vogue, Harper's, Bazaar ve Women's Wear Daily gibi ünlü moda dergilerinde yer almıştır.

Resim 14: Sports Illustrated Kasım 1960 dergisi kapak resmi

Kaynak: https://company.marimekko.com/en/about-marimekko/history/

1960'larda Maija Isola, Lokki (Martı) ve Kaivo'nun (Kuyu) gibi en iyi bilinen birçok Marimekko baskılarını ortaya çıkarmıştır. 1964'te Maija Isola, Armi Ratia'nın artık çiçek desenleri çalışılmaması kararına bir tepki olarak Marimekko'nun en sevilen desenlerinden biri olan Unikko (Haşhaş) desenini tasarlamıştır. Aynı yıl Kaivo (İyi) ve Seireeni (Siren) ikonik desenlerini tasarlamıştır.

Resim 15: Unikko deseni Maija Isola

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/unikko-acrylic-coated-cotton-fabric-white-red-069847-001

Marimekko uluslararası üne sahip bir fenomen ve bir yaşam tarzı haline gelmiştir. Şirket hızla büyümüş ve ürün yelpazesi çeşitli aksesurlar ve ev eşyaları eklenerek genişlemiştir. Armi Ratia, amacı hem bir konaklama alanı hem de tasarım atölyesi olarak kullanılmak olan Marikylä (Marimekko Köyü) adlı bir ütopya inşa etmiştir (Aav, 2004, 22).

Resim 16: Marikyla planı

Kaynak Suhonen, Pallasmaha, Phenomenon Marimekko, Marimekko Oy, 1986: s.12-13

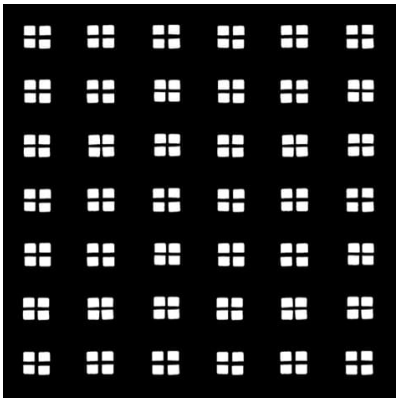
Daha sonra Marimekko'yu popüler kültüre senkronize eden Annika Rimala'nın da içinde olduğu yeni moda tasarımcıları şirkete katılmıştır. Annika'nın modern kıyafet tasarımları düzenli olarak uluslararası moda dergilerinde yer almıştır. Ayrıca Puketti (Buket), Keidas (Vaha) ve Tarha (Bahçe) gibi birçok tipik Marimekko baskısını bu dönemde tasarlamıştır. 1968'de, artan denim trendinden ilham alan Annika, Marimekko'nun ilk pamuklu jarse koleksiyonu Tasaraita'yı (şerit) ortaya koymuştur. Bu dönemin diğer bir etkileyici moda tasarımcısı da el dokuması yün kumaşlardan yapılmış stilleriyle Liisa Suvanto olmuştur

Resim 17: Tasaria deseni Annika Rimala

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/pitkahiha-shirt-white-black-044735-068

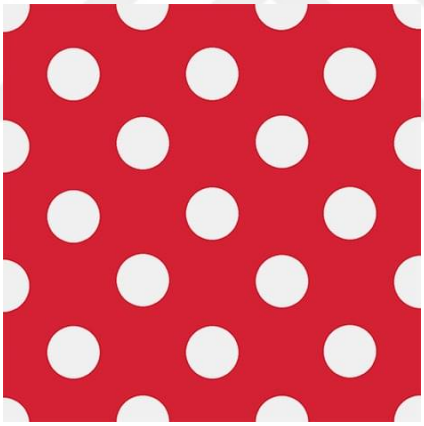
1969'da göz alıcı elbise tasarımlarımlarının sahibi Pentti Rinta Marimekko'ya katılmıştır. 1970'lerde Rinta'nın renkli tasarımları Avusturalya'dan Çin'e kadar yayılmış ve moda dergi kapaklarında yer almıştır. 1972'de Rinta, yıllarca üretimde kalacak olan Kuski (Şoför) deseninde fitilli kadife kumaştan erkek kıyafetlerini tasarlamıştır.

Resim 18: Kuski deseni Pennti Rinta

Kaynak: https://company.marimekko.com/en/about-marimekko/history/

Zamanla Marimekko'nun moda koleksiyonlarında sedasyon (yanılsama) desenli giysiler ve unisex giysiler ortaya çıkmıştır. 1970'de Annika Rimala, puantiyeli Pallo (top) desenini tasarlamıştır. Bu desen özellikle günlük kıyafetlerde uygulanmıştır.

Resim 19: Pallo deseni Annika Rimala

Kaynak: https://company.marimekko.com/en/about-marimekko/history/

1971'de Armi'nin oğlu Ristomatti Ratia tarafından tasarlanan kanvas çantaların lansmanı ile ürün yelpazesi daha da genişletilmiştir. Zamansız çanta tasarımlarının birçoğu Olkalaukku (omuz çantası) ve Matkuri (gezgin) tote gibi en çok satan klasikler haline gelmiştir.

Resim 20: Olkalaukku modeli Ristomatti

Kaynak: https://company.marimekko.com/en/about-marimekko/history/

1973'de Marimekko Helsinki Herttoniemi'de yeni bir baskı fabrikası açmış ve ilk düz ekran baskı makinesini satın almıştır. Şirket 1979'de tüm baskı merkezlerini biraraya toplayarak genişlemiştir. 1983'de ise şirketin merkezi ve tasarım ekibinin de Herttoniemi'ye taşınmasıyla bu alan iyice genişlemiştir.

Resim 21: Helsinki Baskı Fabrikası

Kaynak: https://company.marimekko.com/en/about-marimekko/history/

1974'de Japon tasarımcı Fujiwo Ishimoto Marimekko'ya katılmış ve tasarım kariyeri boyunca 400'den fazla tasarıma imza atmıştır.

1968'de Japonya'dan Finlandiya'ya gelen tekstil tasarımcısı Katsuji Wakisaka, 1975'te araba, otobüs ve kamyon şekillerinden oluşan renkli Bo Boo tasarımı ile hem çocukları hem de yetişkinlerin ilgisini çekmeyi başarmıştır.

Resim 22: Bo Boo deseni Katsuji Wakisaka

Kaynak: https://company.marimekko.com/en/about-marimekko/history/

3 Ekim 1979'da Armi Ratia vefat etmiştir. Hiç kimse vizyon sahibi Armi Ratia'nın yerini dolduramamış, bu yüzden 1980'li yıllar Marimekko için belirsizlik yılları olmuştur. 1985 yılında, Armi'nin mirasçıları Marimekko'yu Finlandiyalı bir holding olan Amer Group'a satmıştır.

Bu dönemde Fujiwo Ishimoto, Maisema (manzara) ve Iso karhu (Büyük Ayı)'nın da içinde bulunduğu çarpıcı kumaş koleksiyonu tasarlamıştır. Daha sonra Armi'nin 70'li yılların sonunda işe aldığı son tasarımcı olan Marja Suna, Marimekko'nun ilk triko koleksiyonunu yaratmıştır. Suna'nın kalın ve büyük örgü stilleri son derece popüler olmuştur.

Marimekko'nun en ünlü lisanslı ürünlerinden biri olan ve Heikki Orvola tzrafından tasarlanan klasik Kivi (taş) şamdanı 80'lerde ortaya çıkmıştır.

Resim 23: Maisema deseni Fujiwo Ishimoto

Kaynak: https://company.marimekko.com/en/about-marimekko/history/

1991 yılında bir reklam yöneticisi olan Kirsti Paakkanen, Marimekko'nun mülkiyetini almıştır.. Bir kez daha, şirket kuruluşundaki gibi güçlü bir kadın tarafından yönetilmiştir. Kirsti hemen yeni bir büyüme dönemi başlatmıştır.

Resim 24: Kirsti Paakkanen

Kaynak: https://www.svt.se/nyheter/uutiset/marimekon-historiassa-riittaa-varia

1992’de Kirsti Esplanade Park’ta ücretsiz bir defile düzenlemiş ve bu daha sonra yaz döneminde düzenlenmesi gelenekselleşecek olan ücretsiz moda defileleri haline dönüşmüştür.

1994’te Moda tasarımcısı Mika Piirainen, Marimekko'ya katılmıştır. 2000'li yılların başında Mika, klasik Marimekko desenlerinden ilham almış ve klasik ve çağdaşını biraraya getirerek bunları kıyafet tasarımlarında kullanmıştır.

2001 yılında tasarımcı Sami Ruotsalainen, Marimekko'ya katılmıştır. Maija Louekari, Aino-Maija Metsola ve Jenni Tuominen dahil olmak üzere 2003 ve 2006 yıllarında yetenekli genç tasarımcılar tasarım yarışmalarına katılmış ve gelecek yıllardaki Marimekko’nun en popüler modellerini yaratmışlardır. Moda tasarımcısı Samu-Jussi Koski’nin farklı bir tarzı, 2004-2009 yılları arasında Marimekko giyim koleksiyonunda önemli bir yere sahiptir.

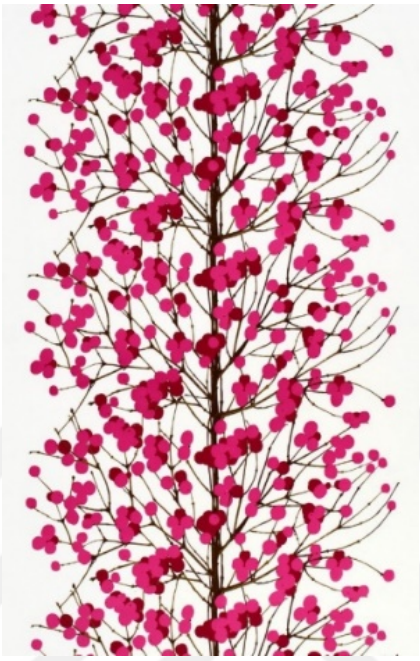
Daha sonra Kirsti, Jaana Parkkila ve Jukka Rintala gibi yeni moda tasarımcılarını işe almıştır. Marimekko ayrıca aralarında Mika Piirainen ve Erja Hirvi olan daha genç tasarımcıların da ilgisini çekmiştir. Antti Eklund'ün Lisko (kertenkele) deseni bu dönemin en büyük trendlerinden biri olmuştur.

Bu dönemde bir başka büyük başarı ise yeni iş giyim serisi olmuştur. Kirsti kadınların zarif ve güçlü kıyafetlere ihtiyaçları olduğunu farketmiş ve bu alanda tasarımlar yapması için Ritva Falla’yı işe almıştır.

2000'lere küresel bir Unikko (haşhaş) patlaması damga vurmuş ve Maija Isola'nın diğer birçok klasik tasarımı da o güne kadarki en yüksek popülerliği elde etmiştir. Marimekko'nun baskı üretimi, yeni bir düz yataklı baskı makinesi ve dijital baskı ekipmanının satın alınmasıyla modernize edilmiştir.

2003 ve 2006'da düzenlenen tasarım yarışmaları, Maija Louekari, Aino-Maija Metsola ve Jenni Tuominen gibi birkaç yeni genç tasarımcıyı Marimekko'ya getirmiştir. Bu on yıl boyunca, Erja Hirvi'nin Lumimarja'sı (snowberry), Aino-Maija Metsola'nın

Juhannustaika'sı (yaz ortası büyüsü) ve Anna Danielsson'un Bottna'sı gibi birçok yeni Marimekko klasiği ortaya çıkmıştır.

Resim 25: Lumimarja deseni Erja Hirvi

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/lumimarja-puuvillakangas-white-red-pink-brown-065175-130

2006 yılında bugün yaklaşık 40 mağazaya sahip olan Marimekko Japonya mağaza zinciri ilk mağazası açılmıştır.

Mika Ihamuotila, 2007'de Marimekko'nun ana hissedarı ve Şubat 2008'de şirketin Başkanı ve CEO'su olmuştur. Marimekko'yu daha uluslararası bir şirket haline getirmeye kararlı olmuştur.

Sami Ruotsalainen tarafından tasarlanan Oiva (süper) sofra takımı 2009 yılında mağazalara girmiş ve anında trend olmuştur. Sofra koleksiyonu için ilk desenler Maija Louekari tarafından yaratılmıştır.

Resim 26: Oiva / Siirtolapuutarha-Sami Ruotsalainen / Maija Louekari.

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/home/kitchen-dining/bowls-serving-dishes

2010 yılında Anu Penttinen'in tasarladığı Sukat makaralla (aşağı inmiş çorap) tasarımlı cam ürünler piyasaya sürülmüştür. Üflemeli camdan üretilen karmaşık olmayan basit ve net tasarımlı bu ürünler tüm sofralara kolayca adapte edildiği için büyük ilgi görmüştür. Daha sonra ev koleksiyonunda, Mari Isopahkala'nın Konkkaronkka (demet) çatal bıçak takımı ve Hehkuva (parlayan) fener ve Valoisa (parlak) lamba gibi yeni ürünler ortaya çıkmıştır.

Resim 27: Sukat makkaralla tasarımı Anu Penttinen

Kaynak: https://company.marimekko.com/en/about-marimekko/history/

Marimekko'nun küreselleşmesi 2010'lu yıllarda tüm hızıyla devam etmektedir. Son on yılda Finlandiya dışındaki Marimekko mağazalarının sayısı -New York ve Sidney'deki en önemli mağazalar dahil- iki katından fazla artmış ve Asya'da birkaç yeni pazar açılmıştır. 2011 yılında Marimekko'nun önce Amerika daha sonra Finlandiya

merkezli e-ticaret siteleri erişime açılmıştır. 2019 yılında Japonya e-ticaret pazarına son katılan ülkedir.

2011 yılında başta Converse olmak üzere birçok marka ile işbirliği yapılmış ve sınırlı sayıda koleksiyonlar piyasaya sürülmüştür. Bu dönemde tasarım ekibine Harri Koskinen. Astrid Sylwan, Paavo Halonen ve Kustaa Saksi katıldı. Aynı yıl Tuula Pöyhönen ikonik Normi model çantayı tasarlamıştır.

Helsinki'deki tekstil baskı fabrikasının üretim kapasitesi, yeni bir döner baskı makinesinin alımıyla 2011'de üçe katlamıştır.

Marimekko modası uluslararası arenada belirgin bir yere sahiptir. Tokyo, New York, Stockholm ve Kopenhag Moda Haftasında, Marimekko koleksiyonlarının prömiyer sunumları yapılmıştır. 2012 yılında Marimekko Şangay Halk Parkı'ndaki dünyaca ünlü Jin Xing Dans Tiyatrosu ile işbirliği yapıp bir defile düzenlenmiş ve büyük bir başarıya imza atmıştır. 2015'ten beri Marimekko Paris moda haftalarında da yer almaktadır.

2013 yılında meteorolojik olaylardan ve mevsimsel değişimlerden etkilenilerek tasarlanan Sääpäiväkirja koleksiyonu piyasaya sürülmüştür. Koleksiyonda Aino Maija Metsola'nın resimlerinin yer aldığı sofra takımı, kumaş mutfak tekstili ve posterler yer almaktadır.

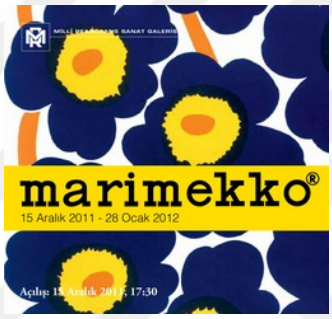

Resim 28: Sääpäiväkirja

Kaynak: https://company.marimekko.com/en/about-marimekko/history/

2013 yılında Marimekko, Aalto Üniversitesi ve Helsinki Üniversitesi işbirliğiyle gerçekleştirilen yeni bir yöntem kullanarak huş selülozundan biyolojik olarak parçalanabilen bir tekstil elyafı üretme amaçlı projeye dahil olmuştur. 2017 yılında ahşap esaslı tekstil ürünlerinin gelişmesi ve pazarlanması amacıyla Fin elyaf teknolojisi şirketi Spinnova ile işbirliği yapılmıştır.

2014 yılında cesur ve meşhur Unikko deseninin tasarımının 50. yılı pop-up mağazalar, defileler, kafeler, sergiler ve havalimanı giydirmeler aracılığıyla coşkulu bir şekilde kutlanmıştır.

Resim 29: Bir yaşam tarzı Marimekko, Milli Reasürans Sanat Galerisi

Kaynak: http://www.mimarizm.com/etkinlikler/sergiler/bir-yasam-sekli-marimekko-sergisi-ve-sempozyumu_120076

Resim 30: Marimekko 2014 İstanbul Sergisinden izlenimlerim

2015 yılında Tiina Alahuhta-Kasko ve Mika Ihamuotila şirketin yönetiminde ortak sorumluluk üstlendi. Tiina, Başkan ve CEO, Mika ise Yönetim Kurulu Başkanı olarak görev yapmaktadır.

Resim 31: Tiina Alahuhta-Kasko ve Mika Ihamuotila

Kaynak: https://company.marimekko.com/en/about-marimekko/history/

2016 yılında Carina Seth Andersson'un tasarladığı cam vazolar satışa sunulmuştur. Farklı boyutlardaki üfleme cam dar ağızlı şişkin biçimli vazolar temiz çizgi ve açık renkleriyle dikkat çekmektedir.

2018 yılı Marimekko, eşitlik sembolü olan Tassaraita deseninin 50.yıl yıldönümü kapsamında gelişmekte olan ülkelerdeki kız çocuklarının eğitimi ve haklarının korunmasını teşvik amacıyla Plan Uluslararası Çocuk hakları Örgütü ile işbirliği yapmıştır.

2010 yılından beri Marimekko için baskı ve desenler tasarlayan Satu Maarenen 2018 yılında Marimekko'nun hazır giyim, çanta ve aksesuarlarının baş tasarımcısı olarak atanmıştır.

2.3. Marimekko'nun Genel Tarzı

Bir Fin ekolü olan Marimekko yıllar içinde daima asıl misyonu olan zamansız, kendine özgü ve işlevsel tasarımlar oluşturmaya sadık kalmıştır. Yöneticilerinin kendi deyimiyle; insanları olduğu gibi kabul ederek mutlu olmalarını sağlamak, cesur desen

ve renklerle günlük hayata keyif katmak en önemli misyonlarındandır. Marimekko'nun resmi web sitesinde bu hikayenin yapıtaşları şu şekilde maddelenmiştir.

- Hissederek yaşamak, yapar gibi görünmemek

Marimekko felsefesine göre, insanlar her zaman kendileri olmalı, kendi hayatlarını yaşamalı ve başkalarına karşı rol yapmamalıdır. Marimekko tasarımlarında yaşamın otantik lezzetlerini tatmak ve böylece iş günü içinde derinlik ve eğlenceyi bulmayı amaçladı. Marimekko'ya göre arada sırada hayatın tadının iyi olup olmadığını sormak iyidir, belki de hayat lezzetsizdir. Modayı takip etmek ve anlamsız bir şekilde kök salmaktan kaçınılmalıdır. Genellikle kendi iç ışığınızı cesurca takip etmelisiniz.

- Herkese ve her şeye adalet

Marimekko kurulduğu ilk dönemden beri her zaman herkese karşı adil olacağını deklare etmiştir. İnsanlara uzun süre mutluluk veren ve minimum düzeyde çevreyi olumsuz etkileyen ürünler üreterek bu sözünün arkasında ve bu sözü tutacak firmalarlarla ortaklık içindedir.

Adaletli bir atmosferde, daha cesur vuruşlarla boyayacak cesarete sahip olabilirsiniz. Marimekko'da, düşünceler farklı olsa bile, ne düşündüğünüzü cesaretle ve doğrudan ifade edililirsiniz. Çünkü dürüst, net konuşma, düşünülenden çok daha fazlasını başarır.

- Sağduyu

Marimekko tasarımcıları karmaşık ve lüks ürünlerden ziyade işlevsel basit ürünler yaratıyor ve insanlar gereksiz şeylerle çevrili olmalarını istemiyorlar. Marimekko'da bal arıları gibi şirket herkese aitmiş gibi çalışıyorlar.

- İşleri birlikte yapmak

İyi bir şirkette birliktelik, takım ruhu her zaman iyidir. Birlikteyken en büyük zorluklarla başa çıkabilirsiniz. Finlandiya'da bir deyiş vardır - "Dostlarımızı geride bırakmayız" - ve bu ruhun dünyada daha geniş bir alana ihtiyacı var. Bir şeyleri birlikte yapmak, cesaret ve yaratıcılık için ön şart olan açıklık ve güven atmosferini geliştirir. Marimekko'da, niyetlerle uğraşmak yerine sadece işler halledilir.. Eğer sıradan işe saygı gösterilmezse veya işler düzgün bir şekilde yapılmazsa, ince planların hazırlanmasının bir anlamı yoktur. En iyi yol birlikte çalışma hakkı elde etmektir.

- Cesaret, başarısızlık riski olsa bile

Yeni ve bilinmeyen bir şeye adım atarsanız sonunda ne kaybedersiniz? Marimekko'da cesur olabilirsin - ve olmalısın -. Cesaret olmadan, yaratıcılık yoktur. İnsan başarısızlıklarını kabul ediyoruz. Hatalar eğer çok ciddiye almazsanız cesur olmanıza yardımcı olur. Marimekko'yu uzun vadeli bir bakış açısıyla geliştirdik, çünkü kısa vadede bedelini ödemek zorunda kalsak bile, eşsiz ve anlamlı bir şey inşa etmek istiyoruz. Bu şekilde uzun soluklu birbakış açısı bugün dünyada çok nadir karşımıza çıkar. Fakat bu cesaretin temellerini atıyor - eğer gerçekten zorlamıyorsa.

- Çevreye duyarlılık

Çevreye özen göstermek, operasyonlarımızın temel dayanaklarından biridir. Kendi operasyonlarımızın temel çevresel yönleri, Helsinki'deki kumaş baskı fabrikamızla ilgilidir. Amacımız çevresel etkilerimizi sürekli azaltmak ve kaynak verimliliğini arttırmaktır. Çabalarımız enerji verimliliği, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımı, su tüketiminin en aza indirilmesi, emisyonların azaltılması, geri dönüşüm ve atıkların yeniden kullanılması üzerine odaklanmıştır. 2016'dan itibaren kumaş baskı fabrikamızda doğal gaz yerine biyogaz kullandık, bu da karbondioksit salınımımızı önemli ölçüde azalttı. Satın aldığımız elektrik rüzgâr enerjisi ile üretiliyor.

Modaya uygun fakat modaya bağlı değiliz. İnsanların günlük yaşamlarına uzun ömürlü neşe getiren zamansız, sürdürülebilir ve fonksiyonel tasarımlar yaratıyoruz.

Tasarımlarımızın her biri, hem kendinizin hem de ürününüzü yaşatmak isteyen kılan özel Marimekko büyüsüne sahip olmalı.

Birinin hayatına neşe getirmek, başkalarının sorumluluğunda olmamalıdır. Tüm insanlara adil davranır ve tedarikçilerimizle ortaklarımızla aynı şekilde davranırız.

Önemli olduğunu düşündüğümüz her şeyin yanındayız ve her gün daha iyi olmak için, her seferinde bir tasarım olarak çalışıyoruz. Sürdürülebilirlik alanında da bir şeyler yapmanın gücüne inanıyoruz.

Her Marimekko ürününün o özel bir şeye sahip olması gerekir - insanları ürüne aşık eden ve ona iyi bakan Marimekko büyüsü. Zamansızlık ve işlevsellik tasarım felsefemizin özüdür. Ürünlerimizi zamana dayanacak şekilde tasarlıyoruz, böylece özen gösterildiğinde uzun süreli sevinç verecekler.

Tasarım ve ürün geliştirmede yapılan seçimler, bir ürünün kullanım ve yaşam döngüsünün çevresel etkilerini önemli ölçüde etkiler. Bu nedenle, iyi tasarlanmış, zamansız, kaliteli ve fonksiyonel bir ürün sürdürülebilir bir seçimdir.

- Ham maddeler (Raw materials)

Tasarımda kullanılan malzeme seçimleri kesinlikle önemsiz değildir. Aksine, sosyal ve çevresel etkileri önemli olduğu için. Bu nedenle hedefimiz, sürdürülebilir pamuk ve diğer daha sürdürülebilir malzemelerin ürünlerimiz ve ambalajlarımızdaki payını sürekli arttırmaktır.

Aynı zamanda sürekli olarak yeni sürdürülebilir hammaddeler aramaktayız. Örneğin, yeni malzeme geliştirme ile ilgili araştırma projelerine katılıyoruz. Farklı hammaddeler için alıcı ve üreticilerimize sorumlu hammadde tedarikinde rehberlik edecek ürün politikaları hazırladık. Kullandığımız malzemelerin kaynağını bilmek ve mümkün olduğunda daha sorumlu alternatifler seçmek bizim için önemlidir.

"Herkese ve her şeye adalet" Marimekko'nun değerlerinden biridir ve aynı zamanda ürünlerimizde kullanılan hayvanların ve hayvanlardan elde edilen malzemelerin işlenmesi için de geçerlidir.

2.4. Marimekkko'nun Tasarım Tarzı

Marimekko'nun eşsiz niteliğinin sırrı, yaklaşık elli yıldır şirketin esas kimliğini oluşturan ve destekleyen baskı tekstil desenlerinin orijinalliğinde yatıyor.

1949'da Printex/Marimekko'nun varışı, Fin baskı tekstil görünümünü tamamıyla değiştirmiştir. 1960'ların sonlarına doğru, Marimekko uluslararası seviyede orta hacimli hale gelmiştir. İronik bir şekilde; bir zamanlar zayıflık olarak algılanan Finlandiya'nın kültürel uzaklığı ve yalnızlığı, şimdi onun gücü haline gelmiştir. Moda ve mobilyanın güncellerinden uzun süre uzaklaştırılmış olması, Marimekko'nun tasarımcılarını daha özgüvenli ve dış etkilere karşı daha az hassas hale getirmiştir. Finlandiya'nın doğu ve batı Avrupa'yla olan güçlü kültürel bağları ve sınır durumu, Marimekko'nun yaratıcı tasarımlarına farklı bir yön vermiştir. Yazar Anna liisa Ahmavaara'nın 1970'deki araştırması "Fin Tekstili"nde de belirttiği gibi "Birçok insan, savaşın ve onu izleyen yılların ortaya çıkardığı tükenmeyen bir güzellik özlemine ve Finlandiya'nın coğrafi konumunun getirdiği verimli bir sürece yönelmiştir. İçindekiler ise: bir elde batının akılcılığı, diğer elde doğunun tazeliği ve dertsiz tasasız ruhu."

Avusturyalı mimar Josef Frank tekstil ürünleri açısından Wiener Werkstatte'ye önemli katkılar sağlamıştır. Ardından Viyana'da 1925 yılında Haus&Garten adında bir şirket kurmuştur. Bu şirket, tahta kalıp baskı ile keten üzerine çiçek desenli mobilya kumaşları açısından uzmanlaşmıştır. 1933 yılında İsveç'e göç ettikten sonra Svenskt Tenn'de işe başlamıştır. Canlı renkleriyle Frank'in desenleri İsveç'te yeni bir tekstil tasarım okulun açılmasını teşvik etmiştir. Marimekko'nun tasarımcıları motifleri sunmaları açısından Frank ile yol ayrımına girseler de motiflere yaklaşımları ritmik ve canlılık açısından yoğun bir benzerlik göstermektedir. Canlı, parlak Viyana tarzı

desenleri İskandinavya'da yaymaları açısından Frank, Marimekko'yu bir adım öteye taşımıştır.

Desen tasarımları Fransa'da özellikle 1910'lu ve 1920'li yıllarda hızla yayılmaya başlamıştır. Bu zamanlarda Fransa'da seçicilik açısından duvar kâğıtları ve tekstil ürünleri cesur bir şekilde ana element olarak kullanılmaktadır. Wiener Werkstatte örneğinden etkilendikleri için modacı Paul Poiret, 1911 yılında Atelier Martine'yi baskılı tekstil ve duvar kağıdı desenleri üretebilmesi için kurdu. Poiret için tazelik ve spontanlık (kendiliğinden oluş) desenlerin en önemli niteliğiydi. Bu nedenle, desenleri çizmesi için profesyonel, eğitimli kişileri işe almak yerine eğitilmemiş genç kızlara desen çizdirmeyi tercih etti. Kızların kendine has, saf çiçek ve bitki çizimleri işlenmemiş, eski, enerjik desenlere dönüştürüldü. Poiret'in modaya ve mobilyaya olan bu ilgisiyle desenlere olan içgüdüsel yaklaşımı ve takdiri hem Marimekko'da hem de Atelier Martini'de görülebilmektedir. Marimekko'daki çocuksu yaklaşım Atelier Martini'nin güçlü ve canlı renkleriyle, etkileyici desenleriyle beslenmektedir.

Poiret ayrıca sanatçı Raoul Dufy'yi baskılı dokuma kumaşları tasarlamada, Dufy'nin tahta oyma yeteneğini keşfederek onu cesaretlendirme konusunda çok önemli bir role sahiptir. 1911 yılında Poiret ile işbirliği içinde çalıştıktan sonra 1912 yılında Lyon'lu tekstil üreticisi Bianchini – Ferier ile takım arkadaşı oldu ve 2000den fazla mobilya ve elbise deseni tasarladılar. Dufy'nin el yazısını andıran grafik şekilleri tahta baskılı tekstil ürünlerine güzel bir şekilde adapte edildi. 1920'lerin ortasına doğru Fransa'yı etkileyen diğer bir sanatçı da Sonia Delaunay oldu. Delaunay, baskılı, ipek elbiselerin üzerine soyut geometrik şekilleri çizmesi ile tanınmıştır. Sanat ile tasarım arasında aktif bir çizgi çizen Delaunay'ın desenleri "renklerin ritmi" çizimleriyle benzerlik gösterir. Tasarımlarını "tissussimultanes" olarak adlandırmaktadır ve bir elbisenin kesiminin dekorasyonla aynı olduğunu hayal ettiğini söylemektedir. Soyuta olan bağlılığı, desen ve elbisenin bütünleşmesi ile ilgili köklü düşünceleri Marimekko'da 30 sene sonra meydana gelecek olan yenilikleri önceden haber vermiştir.

1920'lere kadar baskılı ürünler elle yapılan tahta kalıp baskı ile oluşturulmaktaydı. Seri üretim yapan yerler ise düşük maliyetli kumaşları silindir baskılı makineler ile üretmekteydi. Fakat 1930'larda tahta baskı yavaşça yerini serigrafiye kaptırmış serigrafi yaratıcılık açısından daha büyük fırsatlar sunmaktaydı. İpek ekranları üretmek oyulmuş tahta bloklarını hazırlamaktan hem daha ucuz hem de daha kolaydı. Bu baskı süreci hem anlaşılması daha kolay hem de düşük bütçeli üreticiler için kaçırılmayacak bir fırsat ve deneyimdi. Sanatsal açıdan bakılırsa, serigrafinin pratiklik, renkleri ele alışı ve yapılışı anlamında avantajları bulunmaktaydı. Bütün bu etmenler Marimekko ile yakından ilgiliydi, serigrafi olmasaydı Marimekko'dan da söz etmek mümkün değildi.

Serigrafinin uluslararası anlamda yayılmasının ilk adımları 1930'lu yılların başında İngiltere'de atılmıştır. Bu sırada Edinburgh Weavers ve Allan WallanTextiles'in de içinde bulunduğu birçok firma kurulmuştur. Bu yeni sürecin avantajları kullanılmıştır. Bunlara ek olarak, Old Bleach Linen Company, Donald Brothers ve Warner & Son gibi daha önceden kurulmuş olan şirketler 1930'larda serigrafiyi denemeye başlamışlardır. Böylelikle İngiltere'de baskılı tekstil desenlerinde gittikçe büyüyen bir altın çağ yaşanmaya başlanmıştır. Kuşların, çiçeklerin ve yaprakların karakteristik desenleri tipik İngiliz deseni olarak anılmaya başlanmıştır. Dönemin en çok göze çarpan tasarımcısı ise Amerika doğumlu Marion Dorn'dur. Dorn, serigrafi tekniğine olgunlukla yaklaşan ilk tasarımcı olmasıyla dikkat çekmektedir.

Astrid Sampe'nin kendi tasarımları 1950'li yıllarda kendi olgunluğuna ulaşmıştır. Çağdaş mimaride akımlara cevap olarak kendisi kontrollü, geometrik tasarımlar üretmiştir. Ayrıca mimariden özellikle de Svan Markeliius'tan belirgin desenler almıştır. Bunların içinde Pisagor (1950) ve Gönye (1952) vardır. Sampe'nin diğer bir tutkusu ise Çağdaş Sanattır. Asistanların yaptığı tekstil ürünleri ile geniş bir baskılı tekstil ürünlerine ulaşabilmiştir.

Açıkça görülmektedir ki NK'nın Marimekko üzerinde ilk yıllarda kalıcı bir etkisi bulunmaktadır. Marimekko için bu etkiler öncü modellerdir ve ArmiRatia'nın

artistik deneyimleri için iyi bir esin kaynağıdır. NK tasarımcısı Finlandiya doğumlu tasarımcı Viola Grasten'in etkileri direkt olarak Marimekko'da görülmektedir. Aslında Viola Grasten NK'da ev içi tasarımcı olarak 1940'ların sonu ile 1950'lerin başında işe alınmıştır. Ayrıca ryijy kilimlerini de tasarlamıştır.

İsveç'teki gibi, serigrafinin tanıtımı baskı tekstil dizaynına karşı daha olumlu bir tutum geliştirilmesini sağlamıştır. Finlandiya'da bu tekniği kullanan ilk şirket, 1926'da Roine Ryynanen ile Uuno ve Sirkka Sinerva adlı bir çift tarafından kurulan bir atölye olan Helsingin Taidevarjaarnö'dur. İlk başlarda tahta kalıp baskı kullanırlarken, 1930'ların başlarına doğru Almanya tarafından serigrafi tekniği öğretilmiştir. 1937'de Helsingin Taidevarjaarnö, Endüstriyel Sanat Enstitüsünde öğrenim görmüş ilk profesyonel tasarımcısı olan Eva Taimi'yi işe almıştır. Taimi'nin ilk tasarımları, İsveçteki Elsa Gullberg'in çalışmaları gibi basit ve gösterişten yoksundur. Beyaz veya kaba bir kumaşın üstüne, üç veya dört renkte basılmış yapay çiçek desenleri Eeva (1940) ve Lördag (Cumartesi, 1942) daki gibi o zamanlar onun kalitesinin işaretidir. İlkel ve temsili motifleri olan her iki tasarım ve diğer tasarımlar güçlü bir toplumsal sanat kalitesine sahiptir. Bir kızı tavukları beslerken gösteren Kanaplika (tavuk kümesi hizmetçisi,1940) ile Laponya ve ren geyiğini betimleyen bir desen olan Lapinralta (Lapon Kumaşı,1944) bu tarzın tipik örneklerindendir. Savaş sırasında Helsingin Taidevarjaarnö'ya desenler sağlayan bir diğer tasarımcı da seramik ve cam alanındaki çalışmalarıyla daha iyi tanınan Kaj Franck'tir. 1944 ve 1945te üretilmiş tasarımları, doğal bitki motiflerini ve tuhaf tasviri motifleri içermektedir. Kendi tasarımlarını üretmenin yanında Helsingin Taidevarjaarnö, Helsinki satış mağazası Stockmann ve iç dizayn firması Artek gibi başka şirketlerin yerine de tasarım ve baskı yapmıştır. Eva Taimi'nin Artek firmasına katkılarından biri de Niittyykukkia (yayla çiçekleri,1943) adı verilen ince dallı kırçiçeği tasarımı ve Aino (1947) adı verilen sınırlandırılmış, daha küçük ölçekli yıldız ve nokta desenli tasarımlardır. Savaş öncesinde, Artek'in baskı mobilya kumaşlarında; Aino Aalto'nun yapay çiçekleri, Marita Lybeck'in bulut tasarımları ve Kaj Franck'ın amipe benzer tasarımları da vardır. 1950'ler boyunca tarzlarında fark edilen bir değişim olmuş ve Artek'in daha sonraki tasarımları Alvar

Aalto ve ikinci karısı Elissa Aalto tarafından yapılan çok belirgin olmayan, geometrik ve tek renkli soyut tasarımlar haline gelmiştir. Artek'in savaş sonrası soğuk ve sakin tarzı, Marimekko'nun geliştirdiği daha rahat, canlı ve el çizimi tasarımlarla tam bir zıtlık oluşturmuştur. Daha geniş ticari bir şirket olan Vaasan Puuvilla (Vaasa Pamuk)'ya taşınınca; Eva Taimi'nin tarzı 1947'den sonra belirgin bir değişikliğe uğramıştır. Flora (1947) ve Varjot (gölgeler,1949)'taki çiçek ve yaprak desenlerine yansıdığı gibi sadece çizimi daha özgür hale gelmemiş, aynı zamanda Seiga ve Virta (akıntı, 1950)da ilk kez görülen tasarımlar gibi yeni soyut motifler denemeye başlamıştır.

İlerleyen yıllarda tasarımları, Sahara (1951), Oikku(heves, 1952) ve Kisa (oyun,1953) gibi tasarımlarda görüldüğü üzere, hem renk hem nitelik bakımından gittikçe baskın hale gelmeye başlamış. 1950'lerin ortaları boyunca tarzı Marimekko'daki Maijo Isola ve Vuokko Nurmesniemi'ye yakınmıştır. Taimi'nin düzensiz, soyut, ızgara desenleri, Lassila Tikanoja (1955), Marimekko tasarımlarıyla kolaylıkla karıştırılabilirdi. Fakat Marimekko'nun öncüsü olarak, Eva Taimi örnek olmuş, ancak Marimekko kurulunca onun tasarımlara olan cesur yaklaşımı Taimi'yi teşvik etmiş gibi görünmüştür.

Eninde sonunda, her nasılsa, Vaasan Puuvilla'daki tasarım ortamının Marimekko'yla karşılaştırıldığında, yeni fikirlere daha az öncülük ettiği ortaya çıkmıştır. Taimi görevine başladığında tamamen iyimserdi. 1949'da şunları söyledi: 'Bir sanayi kuruluşunda, bir sanatçı olarak çalışmalarımla ilgili sadece olumlu deneyimlere sahibim. Bağımsız olarak tasarımlar yaptım ve kendi isteklerime göre, tek kısıtlama teknik problemler ve uygun olan boya çeşitleri konusundaydı.' Demiş ve Gitgide, her nasılsa; yönetim kurulunda tasarım işlerine müdahale artınca, fabrikadaki durum kötüleşmeye başlamış ve 1957'de Taimi ayrılmaya karar vermiştir. Bu tarihe kadar Marimekko sürekli yükselişteydi ve Taimi'nin öncü başarıları sonunda gölgede kalmıştır (Aav, 2004, 48-51).

2.5. Marimekko Desen Çeşitleri

2.5.1. Unikko

Tasarımcısı: Maija Isola,1964

Unikko (Haşhaş Çiçeği, Gelincik), 1964 yılında Marimekko'nun kurucusu Armi Ratia'nın Marimekko'nun asla çiçek deseni basmayacağını açıklamasının ardından doğmuştur. Maija Isola, Armi'nin emirlerine uymayı reddetmiş ve onu protesto etmek için bir dizi muhteşem çiçek baskısı ortaya koymuştur. Unikko zaman içinde güç, cesaret ve inanç hikâyesi haline gelmiştir.

Bugün, Unikko baskısı, Marimekko'nun klasik koleksiyonunun vazgeçilmez bir parçasıdır baskılı kumaşlar, sofra takımları, bardaklar, kupalar, kadın kıyafetleri, gömlekler, elbiseler, etekler, ipek gömlekler, çarşaflar, yastık kılıfları ve kanvas çantalar gibi birçok farklı ürün grubunda Unikko desenine rastlamak mümkündür.

Resim 32: Unikko desenli elbise&çanta

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/unelma-pieni-unikko-dress-green-pink-brown-046953-6388

Resim 33: Unikko desenli şemsiye

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/pieni-unikko-stick-umbrella-white-navy-orange-047593-153

Resim 34: Unikko desenli peçete

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/unikko-paper-napkin-33x33cm-orange-pink-yellow-066596-230

Resim 35: Unikko Nevresim Takımı

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/unikko-duvet-cover-150x210-cm-beige-ecru-blue-069080-815/

Resim 36: Unikko desenli çaydanlık

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/oiva-unikko-teapot-7-dl-white-red-063435-001

2.5.2. Kivet

Tasarımcısı: Maija Isola 1956

Kivet (Taş) deseni makasla kesilen halkalar üzerine kuruludur. Desen, tasarımcının atölye evlerindeki kenarları elle temizlenen pürüzlü taşlardan esinlenerek tasarlanmıştır.

Resim 37: Kivet desenli şal

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/sympatia-mini-kivet-jaquard-scarf-off-white-dark-blue-047121-150

Resim 38: Kivet desenli bluz

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/gabro-pienet-kivet-shirt-orange-white-046940-130

Resim 39: Kivet desenli bebek tulumu

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/vinde-mini-kivet-bodysuit-bright-blue-dark-blue-046865-570

2.5.3. Tasaraita

Tasarımcısı: Annika Rimala 1968

Kot pantolon hem kadınlar hem de erkekler arasında giderek daha popüler hale gelmeye başladığında, Annika Rimala tüm denim severler için, kot pantolonla kombinlenebilecek yaş, boyut veya cinsiyetten bağımsız bir pamuklu jarse giysi koleksiyonu tasarlamak istedi. Marimekko'nun ilk pamuklu jarse koleksiyonu böyle doğdu. Desendeki şerit çizgiler herkes için eşitliği temsil etmektedir.

Resim 40: Tasaraita desenli tişört

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/logo-lyhythiha-mari-shirt-dark-yellow-off-white-047232-811

Resim 41: Tasaraite battaniye

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/tasaraita-blanket-ecru-black-069204-190

Resim 42: Tasaraita desenli tabak

Kaynak:https://www.marimekko.com/com_en/tasaraita-plywood-tray-31-cm-white-black-069162-190

Resim 43: Tasaraita desenli tepsi

Kaynak:https://www.marimekko.com/com_en/tasaraita-plywood-tray-15x32cm-turquoise-green-068295-760

2.5.4. Piccolo

Tasarımcısı: Vuokko Eskolin-Nurmesniemi, 1953

1953 yılında Marimekko'ya katıldığı yıl Vuokko Eskolin-Nurmesniemi, canlı fırça darbeleriyle boyanmış çizgili bir kumaş deseni olan Piccolo'yu yarattı. Üç yıl sonra, kumaştan yapılan Jokapoika (erkek) gömleği Marimekko'nun ikonik tasarımlarından biridir.

Resim 44: Piccolo desenli Japoika gömleği

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/jokapoika-2017-shirt-black-white-046142-022

Resim 45: Piccolo desenli elbise

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/ilmassa-piccolo-dress-yellow-white-046918-773

Resim 46: Piccolo desenli elbise

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/piccolo-mini-manual-umbrella-black-white-043442-022

2.5.5. Räsymatto

Tasarımcısı: Maija, 2009

Maija Louekari tarafından tasarlanan Räsymatto (bez halısı) deseni, yuvarlak bir formun neşeli bir devamlılığıdır. Räsymatto modelinin mekânlarında, bahçe kulübesinin zeminine yerleştirilmiş bir bez halıyı görebilirsiniz;

Desen Marimekko'nun Oiva sofra takımı, mutfak tekstili, minder kılıfı ve diğer dekorasyon eşyalarını süslemektedir. Basılı Räsymatto kumaşları farklı renklerde de mevcuttur.

Resim 47: Räsymatto mutfak gereçleri

Kaynak:https://www.marimekko.com/com_en/catalogsearch/result/index/?p=3&q=R%C3%A4symatto

Resim 48: Räsymatto kırlent

Kaynak:https://www.marimekko.com/com_en/rasymatto-cushion-cover-50x50-cm-white-red-green-black-067931-136

Resim 49: Räsymatto desenli terlik

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/rasymatto-slippers-white-red-068969-130

2.5.6. Siirtolapuutarha

Tasarımcı: Maija Louekari, 2009

Siirtolapuutarha (şehir bahçesi) deseni detay ayrıntılarla zenginleştirilmiş büyüleyici çizgiler taşır. Tasarımcı Maija Louekari, hareketli şehir merkezinden çiçek ve sebze dolu bir bahçeye yaptığı bir yolculuktan ilham almıştır.

2009 yılında tasarlanan desen, bugün Marimekko'nun Oiva sofra takımı, kumaşlar, yastık örtüleri ve mutfak tekstilleri gibi ev koleksiyon ürünlerini süslemektedir. Baskının klasik renklerin yanısıra her türlü ev dekorasyonuna mükemmel uyum sağlayacak mevsimlik renkleri de mevcuttur.

Resim 50: Siirtolapuutarha desenli yastık kılıfı

Kaynak:https://www.marimekko.com/com_en/siirtolapuutarha-pillow-case-60x63cm-65x65cm-white-red-dark-blue-068348-135

Resim 51: Siirtolapuutarha desenli banyo havlusu

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/siirtolapuutarha-bath-towel-70x150-cm-green-white-black-068468-960

Resim 52: Siirtolapuutarha desenli pamuş kumaş

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/siirtolapuutarha-acrylic-coated-cotton-fabric-white-yellow-red-black-069844-120

2.5.7. Veljekset

Tasarımcı: Maija Louekari,, 2016

Maija Louekari'nin Veljekset (kardeşler) modeli, 100 yaşındaki bağımsız Finlandiya'ya bir hediyedir. Kuzey vahşi doğası ve Fin folklorundan esinlenerek klasik olarak doğmuştur.

Resim 53: Veljekset desenli pamuklu kumaş

Kaynak:https://www.marimekko.com/com_en/veljekset-cotton-fabric-l-grey-black-blue-068562-990

Resim 54: Veljekset desenli tabak

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/oiva-veljekset-plate-20cm-white-black-blue-068605-195

Resim 55: Veljekset desenli peçete

Kaynak:https://www.marimekko.com/com_en/veljekset-paper-napkin-33x33cm-white-black-green-068735-390

2.5.8. Lumimarja

Tasarımcısı: Erja Hirvi, 2004

Marimekko'nun en sevilen örneklerinden biri olan Lumimarja (Beyaz İnci Otu), 2004 yılında Erja Hirvi tarafından tasarlanan Lumimarja baskı. Tasarımcı, kışın doğadan ilham aldı. Desen, tasarımcıya güzel meyveler ekleyen bir çalı dalından gelir.

Resim 56: Beyaz İnci Otu

Kaynak: https://www.nkfu.com/inci-calisi-hakkinda-bilgi/

Resim 57: Lumimarja desenli pamuk kumaş

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/lumimarja-akryylipinnotteinen-vahakangas-beige-brown-blue-054573-885

Resim 58: Lumimarja desenli peçete

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/lumimarja-paper-napkin-pink-white-069067-130

2.5.9. Spaljé, Basket & Hortensie

Tasarımcısı: Carina Seth Andersson, 2015

Spaljé (kafes) ve Hortensie (ortanca) desenleri, tırmanma bitkilerini ve çiçeklerin çevrelediği bir bahçe tasviri ile minimalist bir tasarımdır. Zemndeki sepet baskısı, kağıt şekillerini makasla keserek tasarlanmıştır. Grafik yapıların ve beklenmedik organik formların kombinasyonu tasarımcı Carina Seth Andersson'a ilham vermiş, geometrik şekiller aracılığıyla botanik bir hava yakalanmıştır.

Resim 59: Spaljé desenli çay fincanı

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/oiva-spalje-tea-cup-2-5-dl-white-dark-grey-068302-191

Resim 60: Hortensie desenli keten kumaş

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/hortensie-cotton-linen-fabric-white-d-grey-l-red-068446-191

2.5.10. Kaakaopuu

Tasarımcısı: Erva Hirji

Kaakaopuu (Kakao Ağacı), Kakao ağacının yaprak ve meyvelerinden ilham alınarak tasarlanmıştır.

Resim 61: Kaakaopuu desenli kumaş

Kaynak: https://www.huuto.net/kohteet/marimekko-kaakaopuu-liina/493426292

Resim 62: Kaakaopuu desenli perde

Kaynak: http://thingstomakeanddooo.blogspot.com/2010/11/mina-sydan-marimekko.html

2.5.11. Valmuska

Tasarımcısı: Erva Hirvi

Valmuska (Mantar), 2008 yılında Erva Hirvi tarafından yapılan tasarım detaylı bir mantar desenidir. Özellikle mantar şapkasının alt kısmı olan lamellerin detaylı tasviri bu tasarımın en belirgin özelliğidir. Üstten bakıldığında desen lamellerin üst üste binmesiyle organik olarak oluşan dairelerden oluşmaktadır.

Resim 63: Valmuska desenli nevresim takımı

Kaynak: https://www.ebay.com/itm/New-Marimekko-Valmuska-Slate-Gray-White-Modern-100-Cotton-Standard-Sham-HTF-/29304404907

2.5.12. Purnukka

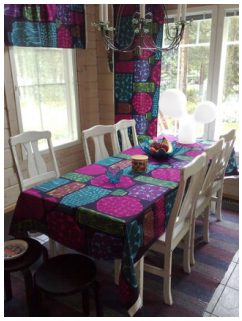
Tasarımcısı: Erva Hirvi

Purnukka (Kavanoz) adlı bu tasarım ilk bakışta lezzetli reçellerle dolu bir mahzeni andırmaktadır. Kumaşa eğik açılarda yerleştirilen çok sayıda kavanoz karakter vermektedir. Bordo, deniz mavisi, mor ve kahverenginin hakim olduğu desende doğallığın yanısıra renkli ve eğlenceli bir üslup hakimdir.

Resim 64: Purnukka desenli kumaş

Kaynak: https://www.finnstyle.com/purnukka-fabric.html

Resim 65: Purnukka desenli masa örtüsü

Kaynak: https://www.buyma.com/item/22118673/

2.5.13. Kaiku

Kaiku (Huş Ağacı), Maija Louekari tarafından tasarlanan en ünlü desenlerden biridir. Huş ağacıyla kaplı, sazan, turna ve kerevit dolmuş gölleri ile İskandinavya'nın en karakteristik görünümlerinden birini temsil etmektedir.

Resim 66: Kaiku desenli bardak

Kaynak: https://www.fourseasons.fi/epages/fourseasons.mobile/en_GB/?ViewObjectID=21812417

Resim 67: Kaiku desenli perde

Kaynak: https://www.houzz.com/products/marimekko-kaiku-shower-curtain-prvw-vr~4799089

2.5.14. Pieni Tiara

Pieni Tiara, Erji Hirvi tarafından Marimekko için tasarlanan, çiçek temalı bir duvar kağıdıdır. Çeşitli meyve ağaçlarının yapraklı dallarının uçlarında çiçekler ve meyveler yer almaktadır.

Resim 68: Pieni Tiara desenli kumaş

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/tiara-cotton-linen-fabric-grey-l-blue-yellow-068698-950

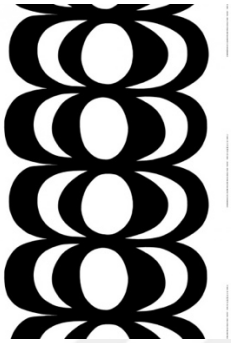
Resim 69: Pienni Tiarra desenli kumaş

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/tiara-cotton-fabric-blue-green-grey-067645-560

2.5.15. Kaivo

Tasarımcısı: Maija Isola, 1964

Maija Isola tarafından 1964te küçük bir su kuyusunun üzerinde oluşan hareketli su halkalarından esinlenerek tasarlanmıştır.

Resim 70: Kaivo desenli kumaş

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/kaivo-cotton-fabric-white-black-063003-001

Resim 71: Kaivo desenli çanta

Kaynak: https://www.retrotogo.com/2007/09/marimekko-kaivo.html

2.6. Marimekko Ürün Çeşitleri

Marimekko 1950'lerden beri Fin modasının öncü markalarından biri olmuştur. Koleksiyonlarında zamansız, klasik parçaların yanı sıra sezon trendlerini yakalayan yenilikçi parçalara da yer vermiştir. Giyim koleksiyonunda klasik Marimekko kumaşları

eski ve yeni desenlerle kombine edilerek tişört, gömlek, ceket, pantolon etek, hırka, çorap gibi birçok kadın, erkek ve çocuk giyim ürünleri yer almaktadır.

Fin giyim kültüründe elbise modelleri önemli bir yer teşkil etmektedir. Birçok ünlü tasarımcının desenlerinin vücut bulduğu Marimekko elbiseleri rahat kesimleri ve sade tasarımları ile onlarca yıldır büyümektedir. Desen yelpazesinde hem ilginç ve yeni baskılar hem de Marimekko'nun Vuokko Eskolin-Nurmesnieniemi, Annika Rimala ve Maija ve Kristina Isola gibi ikonik tasarımcıların zamansız kumaşları yer almaktadır. farklı kumaş, model, tarz ve bedenlerde satışa sunulmaktadır. Jacqueline Kennedy Onassis ve Sarah Jessica Parker gibi ünlüler tarafından da sevilen Marimekko elbiseleri zamansız parçalardır.

Desen: Meloni

Tasarımcı: Maija ve Kristina Isola

Resim 72: Rantaloma Elbise

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/clothing/dresses/rantaloma-dress-pink-red-green-047905-336

Desen: Pielikki 320

Tasarımcı: Paavo Halonen

Resim 73: Todellinen Pielikki Elbise

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/clothing/dresses/todellinen-pielikki-dress-yellow-light-grey-white-046931-192

Resim 74: Limetti Elbise

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/clothing/dresses/limetti-dress-lemon-yellow-047920-223

Desen: Auringon alla

Tasarımcı: Maija Louekari

Resim 75: Maria Auringon alla çanta

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/bags/shoulder-bags/maria-auringon-alla-bag-white-black-047061-191

Desen: Appelsiini

Tasarımcı: Maija Isola

Resim 76: Greippi Çanta

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/bags/shoulder-bags/greippi-bag-yellow-yellow-047894-223

Desen: Iso vikuri 640

Tasarımcı: Erja Hirvi

Resim 77: Peruskassi Iso Vikuri çanta

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/bags/canvas-bags/peruskassi-iso-vikuri-bag-white-red-green-047318-136

Desen: Lappuliisa

Tasarımcı: Maija Louekari

Resim 78: Auringonlasku çanta

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/bags/canvas-bags/auringonlasku-bag-dark-green-pink-red-047895-633

Desen: Lukki 914

Tasarımcı: Matti Pikkujämsä

Resim 79: Marka Lukki sneaker

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/accessories/shoes/marka-lukki-sneakers-off-white-black-047023-191

Desen: Mini Unikko

Tasarımcı: Maija ja Kristina Isola

Resim 80: Marka Mini Unikko sneaker

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/accessories/shoes/marka-mini-unikko-sneakers-green-light-pink-brown-047000-638

Desen: Lappuliisa

Tasarımcı: Maija Louekari

Resim 81: Varjossa Lappuliisa şapka

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/accessories/hats/varjossa-lappuliisa-hat-dark-green-pink-red-047882-633

Desen/tasarımcı: Siirtolapuutarha/ Maija Louekari

Ürün tasarımcısı: Sami Ruotsalainen

Resim 82: Oiva / Siirtolapuutarha çay fincanı

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/home/kitchen-dining/cups-mugs/oiva-siirtolapuutarha-teacup-2-5-dl-white-black-pink-063295-194

Desen/tasarımcı: Eläköön elämä/ Maija Louekari

Ürün tasarımcısı: Sami Ruotsalainen

Resim 83: Oiva / Eläköön elämä tabak

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/home/kitchen-dining/plates/oiva-elakoon-elama-plate-20-cm-white-red-pink-green-069605-136

Desen/tasarımcı: Räsymatto/ Maija Louekari

Ürün tasarımcısı: Sami Ruotsalainen

Resim 84: Oiva/Räsymatto tabak

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/home/kitchen-dining/plates/oiva-rasymatto-plate-15x12-cm-white-black-067844-190

Desen/tasarımcı: Räsymatto/ Maija Louekari

Ürün tasarımcısı: Sami Ruotsalainen

Resim 85: Oiva/Hortensie kase

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/home/kitchen-dining/bowls-serving-dishes/oiva-hortensie-bowl-1-5-l-white-dark-grey-light-red-068304-191

Tasarımcı: S. Ruotsalainen / A-M Metsola

Resim 86: Oiva/Sääpäiväkirja servis tabağı

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/home/kitchen-dining/bowls-serving-dishes/oiva-saapaivakirja-platter-32-cm-white-black-yellow-066012-192

Desen/tasarımcı: Unikko/Maija ve Kristina Isola

Ürün tasarımcısı: Sami Ruotsalainen

Resim 87: Oiva/Unikko çaydanlık

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/home/kitchen-dining/teapots/oiva-unikko-teapot-7-dl-white-red-063435-001

Desen: Unikko

Tasarımcı: Maija Isola

Resim 88: Pieni Unikko minder

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/home/home-decor/cushions-cushion-covers/pieni-unikko-floor-cushion-off-white-black-069883-192

Desen: Onni

Tasarımcı: Fujiwo Ishimoto

Resim 89: Onni kırlent

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/home/home-decor/cushions-cushion-covers/onni-cushion-cover-50x50cm-green-white-069687-610

Resim 90: Unikko tabure

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/home/home-decor/other-decor/pieni-unikko-sool-white-black-069013-190

2.7. Marimekko'nun Başlıca Tasarımcıları

2.7.1. Armi Ratia

Armi Ratia (1912-1979) şu anda Rusya'nın bir parçası olan Karelya'daki Pälkjärvi'de doğmuştur. Babasının küçük bir bakkal dükkânı vardır ve annesi ilkokul öğretmeni olarak çalışmaktadır. Helsinki'de okuyarak 1935'te tekstil tasarımcısı olarak mezun olmuştur. Aynı yıl Viljo Ratia ile evlenmiştir.

Resim 91: Armi Ratia

Kaynak: https://www.marimekko.com/eu_en/the-brand/design/designers/armi-ratia

1949'da Marimekko'yu oluşturmak için ilk adımları atan Taria, eşinin baskı kumaş şirketi Printex'e katılmıştır ve şirket için son derece renkli ve cesur desenleri oluşturmaya başlamıştır. Marimekko, iki yıl sonra Armi ve Viljo'nun Printex'in eşsiz kumaşlarından kıyafet yapmaya başlamasıyla kurulmuştur. O dönem İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra kıtlık ve taarruzla mücadele eden bir millet için Marimekko, hoş bir renk ve neşe kaynağı olmuştur.

Marimekko için Armi Ratia bir tekstil sanatçısı, genel müdür, yaratıcı direktör, kelime sihirbazı, reklam ve tanıtım uzmanı ve önemlisi baş ilham kaynağı olmuştur. Döneminin nabzını tutma ve gelecek akımları öngörme konusundaki üstün dehası sayesinde yeni ve eşsiz yetenekleri keşfetme ve en vahşi, en yaratıcı fikirleri bile gerçekleştirmenin yollarını bulma konusunda başarılı olmuştur.

Bugün dahi, Merimekko'nun başarısı Armi Ratia'nın fikirlerine çok şey borçludur. Marimekko'nun bir yaşam biçimi, bir fenomen, günlük ve sıradışı olanı birarada kucaklayan bir fenomen haline gelmesinde öncülük etmiştir.

Resim 92: Armi Ratia

Kaynak: https://www.marimekko.com/eu_en/the-brand/design/designers/armi-ratia

Ratia, tasarım anlayışını açıkça şu cümleyle dile getirmiştir:

Gerçekten kıyafet satmıyorum. Ben bir yaşam tarzı satıyorum. Onlar tasarım değil, moda değil… Ben elbiselerden ziyade bir fikir, ilham satıyorum. (Aav, 2004:52)

Marimekko'nun arkasındaki itici güç Armi Ratia dır. Finlandiya'nın geri kalan tekstil sanayi hala çiçek desenlerine bağlıyken, hem moda hem de mobilya için soyut tasarımları teşvik etme fikri aykırı ve cesur bir iş olmuştur. Bu soyuta kayma durumu, sadece modern mimari ve çağdaş sanata yansımakla kalmamış, aynı zamanda Fin resim dokumalı halı sanatının ortaya çıkışıyla karşılaşmıştır. Gerçekten, Marimekko'nun ilk baskı tekstili ve Eva Brummer gibi tasarımcıların yaptığı resim dokumalı halılar arasındaki uygunluk, bu ikisi arasında bir alışverişi önermektedir. Sade siyah ve beyaz ya da doymuş renkler üzerindeki anlamlı soyut tasarımlar bu işin temelini oluşturmaktadır. Ayrıca, büyük ölçekli soyut tasarımlar üzerine yapılan vurgu, bu ikisini birleştiren bir bağ oluşturmaktadır.

Armi Ratia, Faruk ve Tiiliskivi (tuğla, 1952) adı verilen iki küçük, tek renkli ve geometrik olan ilk tasarımlarını Marimekko için yapmıştır. Ratia aslında 1930'larda Sanayi Okulları Enstitüsünde dokuma sanatçısıdır ve daha sonra resim dokumalı halı tasarımcısı olarak çalışmıştır Öğrencileri arasında Eva Taimi de vardır ve daha sonra Ratia, Helsinki atölyesinin devamlı ziyaretçisi haline gelmiştir. Bu da onun serigrafiye olan ilgisini tetiklemiştir. Ratia'nın kendine gelmesi bir tasarımcıyken değil, sanat yönetmeni ve halkla ilişkiler uzmanıyken gerçekleşmiştir. Astrid Sampe'nin liderliğinde, 1950'lerde Björn Landström, Elis Muona, Viola Grasten (şekil 2-9) gibi birçok sanatçı ve tasarımcıdan tasarımlar almıştır, Marimekko'yu Marimekko yapan Ratia'nın iki genç ve tecrübesiz tasarımcının potansiyelini önceden fark etmesidir; Printex'e 1949'da katılan yeni mezun Maija Isola ve 1953ten 1960a kadar Printex ve Marimekko için tasarımlar yapan Vuokko Nurmesniemi. Maija'nın kızı Kristina Isola, Armi Ratia'nın insanlara meydan okuduğunu ve onlara olanaklar verdiğini söylemiştir. Çünkü Ratia, Maija'nın tasarımlarını beğenmekte ve tasarımlarına güvenmektedir.

Resim 93: Tllllsklvl deseninden örnekler

Kaynak: https://www.marimekko.com/no_en/the-brand/design/designers/armi-ratia

2.7.2. Maija Isola

Resim 94: Maija Isola

Kaynak: https://en.wikipedia.org/wiki/Maija_Isola

Maija Isola, 1946-1949 arasında eğitim gördüğü Helsinki Sanayi Okulu Enstitüsünde baskı kumaşlarıyla ilgili yarışmayı kazandıktan sonra Armi Ratia'nın dikkatini çekmiştir. O zamanlar ilgisi sanata olmasına rağmen Isola, Enstitünün sanat yönetmeni tarafından tekstil konusunda cesaretlendirilmiştir. 1949'da Isola, Printex için mobilya kumaşları tasarlamaya başlamış ve 1987deki emekliliğine kadar devam etmiştir. Genellikle kendi atölyesinde çalışan Isola, 38 yıllık kariyeri boyunca Marimekko için 533 tasarım yapmıştır. 1961'den sonra Ratia'yla anlaşmazlık yaşaması

üzerine, bağımsız çalışmaya karar vermiş ve serbest pazar üzerinden Marimekko'ya tasarımlar satmaya başlamıştır. Isola fabrikadan uzakta çalışmayı tercih etse de, şirkete her zaman sadık kalmış ve tüm kariyeri boyunca Marimekko onun başlıca müşterisi olmuştur. Isola'nın Armi Ratia ile olan ilişkisi zaman zaman fırtınalıdır ancak Ratia'yı şaşırtmak ve onun onayını almaya uğraşmak yıllar boyu onu motive eden en önemli faktör olmuştur. Karşılıklı olarak, Ratia da Isola'ya çok güvenmiştir. Onun çalışmaları Marimekko'nun esas kimliğini oluşturmuştur (Aav, 2004, 89).

Isola için tasarım eğlenceli bir iştir ve bu isteğinin yoğunluğu çalışmalarına açıkça yansıtmaktadır. Sanat tutkunu Isola, 1950'lerin başında resim yapmaya başlamış ve kendini bir tasarımcıdan çok sanatçı olarak görmeye başlamıştır. Resim, yaratıcılığını ortaya çıkarmasına yardımcı bir yol olmuş ve tasarımlarının resimleri gibi benzer özelliklere sahip olmasını istemiştir. Gençliğinde; Matisse, Picasso ve Chagall'ı çok beğenmiş ve ilk eserlerindeki fırça darbelerinde bunların izlerini görmek mümkündür. Daha sonra Amerikan soyut sanatında kendine özgü bir üslup geliştirmiş ve 1960'lar boyunca Mark Rothko, Morris Louis, Barnett Newman, Ellsworth Kelly ve Frank Stella'nın oldukça büyük ölçekli tuvallerinin saflığı ve cüretkarlığı, Isola'nın nitelik ve ölçüye olan cesur yaklaşımını oldukça etkilemiştir. Fakat Isola'nın diğer sanatçıları taklit etme gibi bir eğilimi yoktur. Onun hayattaki amacı, kendi yaratıcı sesini keşfetmektir. Yalnız ve hür düşünceli Isola, kişisel özgürlüğü her şeyin üstünde tutmuştur. Bu karakter özellikleri sadece onun yaşam tarzını etkilememiş aynı zamanda onun tasarıma olan yaklaşımını şekillendirmiştir. Isola yurtdışı seyahatlerini çok teşvik edici bulmuş, kendisi de düzenli olarak belli zamanlarda seyahate çıkmıştır. İlgilerinin fazlalığı ve dış etkenlere karşı açık olması, tasarımlarında izlediği hırslı ve hayal gücü dolu yolu oldukça etkilemiştir.

Üç ayrı fakat zıt kuvvet Isola'nın ilk tekstil tasarımlarında göze çarpmaktadır. Biri; çok az da olsa Matisse'den etkilenmiş, çizime olan hevesinin yansıdığı vazo ve lambaları tasvir eden iki canlı, doğrusal desenleri olan Amfora(1949) ve Pienet lamput (Küçük lambalar,1950) adı verilen tasarımlardır. Bu tasarımlar; savaştan sonra pazara

gelmeye başlayan ve güçlü grafik etkileri ortaya çıkaran, yeni bir çeşit pastel olan Alphacolor kullanılarak çizilmiştir.

Resim 95: Amfora

Kaynak: https://www.vogue.com.au/vogue-living/design/marimekko-through-the-ages-our-favourite-designs-since-1949/image-gallery/3501fc5efcfe850b9b3d9bee565b4a43

Elmas desenli Harlekiini (soytarı,1949) ve koyu, grafik Viuhka (fan,1954) gibi geometrik kompozisyonlar onun ilk soyut tasarım deneyimlerinin tipik örnekleri olmuştur. Isola, kendini ancak 1960'larda büyük ölçekli, canlı tasarımlarda bulmuştur.

Isola'nın ilk eserlerinin başka bir boyutu da onun verimli, sirk çadırlarında aslan ve filleri tasvir eden çalışması Norsu (fil,1952)'da görüldüğü gibi masal desenleriyle oluşturulmuştur;. Daha çok çocukların çizim tarzındaki bu tasarımlar küçük kızı Kristina tarafından ortaya çıkarılmıştır. Isola küçükken çok bağlı olduğu Riihimaki'ye yakın bir çiftlikte yetişmiş ve yıllar sonra da tekrar burada yaşamak için geri dönmüştür. Musta Lammas (kara koyun) 1952'da, kırsal alanda yaşayan bir çocuğun hayata bakışını betimlemiştir. Küçük bir çocukken; o ve iki kız kardeşi kâğıttan bebekler yapıp onlar hakkında hikâyeler uydurmuşlardır. Çocukluk anılarından izler taşıyan bir başka desen de; aşçı, soytarı ve kral gibi karakterlerle dolu olan bir oyuncak bebek evini tasvir eden Kuningas (kral,1952) dır.

Resim 96: Norsu

Kaynak: https://litetstra.se/item.php?action=view&id=2351

Resim 97: Musta Lammas

Kaynak: http://mycket.net/?pid=119152752

Resim 98: Kuningas

Kaynak: Aav, 2004:53

1957'de Maija Isola, çok çabuk yirmi dördü bulan, çığır açıcı bir tasarım serisine girişmiştir. Şimdi Luonto (doğa) olarak bilinen bu seri, gerçek büyüklükteki doğal bitki görüntülerini ve silüetleri yansıtmaktadır. Bu tasarımlar gerçek bitki numunelerinin kullanılmasıyla yaratılmıştır, fikir ise bitkilerin toplanıp sıkıştırılmasıyla gerçekleşen kızının bir okul projesidir. Çizilip boyanmasından çok, bu desenler bitkinin ekrana direkt konmasıyla gerçekleşen fotografik bir süreçle ortaya çıkarılmıştır. Daha sonra silüet bir kâğıda basılmış ve son baskı ekranı için bu basılan resim kullanılmıştır. Marimekko büyütücü bir makine aldıktan sonra, papatya deseni Auringonkukka (ayçiçeği,1959)'da görüldüğü gibi Isola, numunelerin daha gerçek boyutlarda ve şekillerde olduğu sayısız doğal tasarımlar ortaya çıkarmıştır.

Resim 99: Luanto

Kaynak: https://cathkidsonycn.wordpress.com/2014/04/16/marimekko/

Resim 100: Auringonkukka

Kaynak: https://www.tradera.com/item/302984/354603622/marimekko-isola-auringonkukka-gardin-tyg-50-tal-turkos-bla-blommor-retro-

Luonto serisindeki bitkiler; eğrelti otu ve sürgünden, yaprak ve çalılıklar gibi çok fazla çeşidi kapsamaktadır. Isola bitkileri; karışık, tüylü, dantel gibi narin ve cılız bir şekilde çizmeyi sevmektedir. Çünkü bunlar silüette daha göz alıcı ve çarpıcı gelmektedir.

Bazı desenler kurutulmuş bitkiler kullanılarak yaratılmıştır. Bu tasarımlar aynı rengin farklı tonlarında, üst üste gelmiş motiflerden oluşmaktadır. Başka bir grup tasarım da taze bitkilerin kullanımıyla yaratılmıştır. Tek renkte basılan bu desenler, sıra halinde düzenlenmiş motiflerle görünüm bakımından birbirinin tekrarıdır. Bu ikinci çeşit tasarımların içinde; Havanna (1958), Saunakukka (papatya, 1957) ve Tuulenpesa (cadı süpürgesi, 1959) gibi tasarımlar da vardır. Ruusupuu (gül ağacı,1957) denilen yapraklı desen alışılmışın dışındadır çünkü siyah zeminin üstüne pembe gül motifleri eklenmiştir. Unutulmayan bir başka çeşit; koyu yeşil tüylü saplarıyla turuncunun üstüne baskılanmış havuçları betimleyen Ryytimaa (şifalı bitki bahçesi, 1957, şekil 2-11) adı verilen tasarımdır.

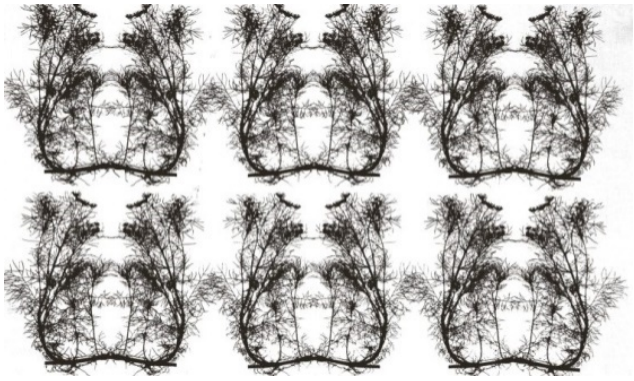
Resim 101: Havanna

Kaynak: https://ar.pinterest.com/pin/259871840977790277/

Resim 102: Ruusupuu

Kaynak: https://theeyehasit.com/2016/11/18/marimekko-and-nature/

Resim 103: Saunakukka

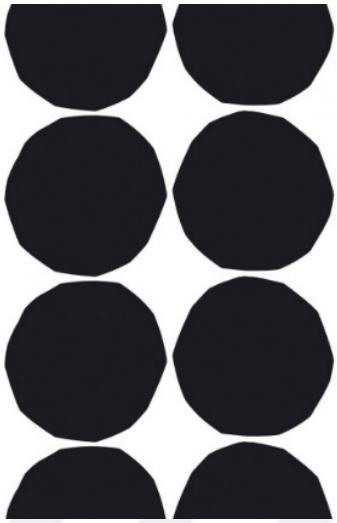
Kaynak: https://theeyehasit.com/2016/11/18/marimekko-and-nature/

Resim 104: Ryytimaa

Kaynak: https://tr.pinterest.com/pin/292382200790130755/

Maija Isola'nın iki farklı seviyedeki işi -küçük ve büyük ölçekli - paralel zamanlarda yapabilme yeteneği onun desen tasarımına olan yaklaşımının en çarpıcı özelliği olmuştur. Luonto serilerinde izlenen yarı bilimsel yöntem, fotoğraflamada detaylar için kullanılan küçük ölçekler, onun küçük boyutlu desenlere olan ilgisini göstermektedir. Diğer taraftan şekillerin soyutlaştırılıp, basitleştirilip, büyütüldüğü Kivet (taşlar, 1956) gibi tasarımlar da büyük ölçekli tasarımlar olarak göze çarpmaktadır. Bu desen Jonah ve Architect grubunun büyük ölçekli tasarımlarının geleceğini haber verirken, Luonto serisinde süsleme ve barok tarzında küçük ölçekli desenler konusunda daha fazla araştırma yapmak için epey yol katetmişlerdir.

Resim 105: Kivet

Kaynak: https://www.marimekko.com/eu_en/isot-kivet-cotton-fabric-white-black-019131-001

Ornamentti (süsleme) serisi adıyla gruplanan tasarımlar Maija Isola için önemli bir dönüm noktası olmuş böylece Isola renk ve düzen konusunda yeni bir bakış açısına sahip olmuştur. Isola'nın nakış ve dantel gibi çeşitli geleneksel dokumaları gösteren Slovak halk sanatı hakkındaki bazı kitaplara verdiği coşkulu bir cevapla teşvik edilmiş ve 1959'da piyasaya sürülmüşlerdir. Bu dokumalardan bazı unsurları özenle seçip çıkarıp, onları farklı bir bağlamda yeniden düzenleyerek, Isola yeni bir soyut süsleme sanatı ortaya koymuştur. İlk adım seçilen motifleri daha keskin ve net hale getirmek için yeniden çizmektir. Kopyalamaktansa bakarak çizmek bu süreçte önemli bir nokta olduğunu düşünmektedir. Şablonlar fotografik olarak büyütülmekte böylece çizimlerdeki yanlışlık veya düzensizlik daha net görülebilmektedir. Son desenler de örnek Slovak motiflerinin yeniden düzenlenmesiyle yapılmıştır.

Bu tasarımların geliştirildiği zamanlarda, Fin hükümeti Sovyetler Birliğiyle daha yakın bir ilişki kurma çabası içindeydi. Bir kültürel değişim programı, Finlandiya'da Slav kültürüne olan ilgiyi büyük ölçüde arttırmıştı. Rus sanatçıları ziyaret etmek için sözde arkadaşlık partileri düzenlenmiş ve Rus müziği popüler hale gelmiştir. Maija Isola'nın Slovak halk sanatına olan ilgisinin gelişimi, tamamen bu olaylara karşı olmasından kaynaklanmıştır. Ornamentti serisinin akıl almaz zenginliği de savaş sonrası

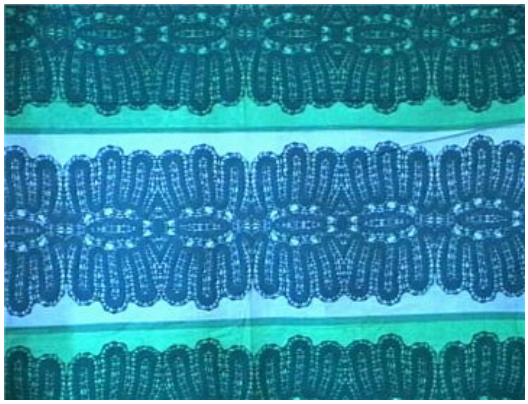
modern İskandinav tasarımının abartılmış saflığı ve sınırlandırılmasına karşı bir tepkidir. Isola, tüketicilerin daha zengin ve açık süslenmiş şeyleri almaya hazır olduklarını fark etmiştir. Süsleme tasarımları mevcut estetiğe meydan okumuş, basın ve halktan olumlu tepkiler almıştır. Bu da onun içgüdülerinin doğru olduğunu göstermektedir. Isola 1959'daki bu başarıdan öyle memnun kalmıştır ki bir sonraki yıl yeni tasarımlarla ikinci bir koleksiyon ortaya koymuştur.

İlk koleksiyondaki desenlerin çoğu; Kaspaikka (Karelya el havlusu) ve Patrunessa'da görüldüğü gibi yatay ve dikey şeritlerden oluşmaktadır. Ancak renk seçiminde olduğu gibi desenlerin de ölçeği ve yoğunluğu oldukça çeşitlidir. İkinci koleksiyonda; Tamara (1960) ve Ataman (1960)da görüldüğü gibi daha canlı ve büyük ölçekli desenler ekleyerek Isola tempoyu arttırmıştır. Bunu da Tulipunainen (ateş kızılı,1960'in helezon ve zikzaklı unsurlarındaki gibi desenlerin kendi içlerinde bulunan hareketliliğiyle sağlamıştır. Pembe, kırmızı, sarı ve yeşil renkte baskılanan Sarafan (1960)'da da görüldüğü gibi; bazen renkler soğuk ve çiğ göründüğünde daha açık renkler de kullanılmıştır.

Resim 106:Käspaikka

Kaynak: https://www.finnstyle.com/marimekko-kaspaikka-multi-fabric.html

Resim 107: Patrunessa

Kaynak: https://tr.pinterest.com/sarahjaneirvine/fabric/

Resim 108: Tamara

Kaynak: https://www.etsy.com/au/listing/620882410/marimekko-blue-tamara-cotton-fabric-sold

Resim 109: Ataman

Kaynak: https://risdmuseum.org/art-design/collection/ataman-1999293

Resim 110: Tulipunainen

Kaynak: https://tr.pinterest.com/pin/107804984802438944/

Resim 111: Sarafan

Kaynak: http://markka.jp/?pid=112552021

1962'de başlayan Barok serisi; Ornament serisinin kesin varisidir fakat Slovak halk sanatı motiflerinin yerine tam olarak olmasa da barok denen çeşitli tarihi Avrupa dokumalarından esinlenmiştir. Görsel olarak; temel etkileri, renkli zemin üzerine yerleştirilmiş süslü silüetlerdeki gibi Ornamentti serisiyle benzerdir. Fakat yeni desenlerin birçoğu tasvir açısından daha detaylıdır ve düzen açısından Fandango (1962)'da olduğu gibi daha resmi ve kurallara uygundur. Bazıları; klasik barok tarzlı, geniş sütunlara yerleştirilmiş, karışık sarmal motiflerden oluşturulmuş Savoijin Kaali (kıvırcık lahana,1962) gibi fazlaca gösterişlidir. Diğerleri; basit olarak dizilmiş küçük madalyonların tasvir edildiği Reseda ve Rosmariini (biberiye,1962) gibi oldukça şatafatlıdır. Genel olarak; nötr ve pastel tonlarda olan Barok serisi ince, zarif ve yumuşatılmış hale getirilmiştir. Ananas'ta (ananas, 1962, şekil 2-14) olduğu gibi desenlerin bazı kısımları, bazen koyu üstüne açık olarak seçilirken bazı kısımları da açık zemin üstüne koyu olarak kalmıştır.

Resim 112: Fandango

Kaynak: https://www.bukowskis.com/en/lots/978518-maija-isola-tyg-fandango-marimekko-1963

Resim 113: Rosmairini

Kaynak: http://pomme-et-asperge.blogspot.com/2012/10/maija-isola-vintage-fabric-luck.html

Resim 114: Ananas

Kaynak:
https://www.mariannecoveney.com/store/p118/%22Ananas%22_Marimekko_Fabric%2C_Color_322._Red%2C_Gold%2C_100%25_Cotton_Sateen._Design%3A_Maija_Isola%2C_Finland.html#/

Ornamentti ve Barokki serisinin karmaşık küçük desenleri, Joonas serisinin çarpıcı büyük desenleriyle taban tabana zıttır. Sekiz tasarımdan oluşan bu grup; Isola'nın evdeki atölyesinde çalışamadığı ve geceleri çalışmak için fabrikaya gittiği dönemde oluşturulmuştur. Sandalyenin verdiği fiziksel rahatsızlıktan dolayı Isola genelde yerde çalışmıştır. Boş baskı masalarının üzerinde serili büyük kâğıtları boyamak için kalın bir fırçayla ayakta çalışmıştır. Müzik eşliğinde çalışıp, fırçayla dans etmiş ve bir sürü siyah spontan, karalama, ahenkli resimler ortaya çıkarmıştır.

Serinin ilk deseni olan Joonas (1961) bölümlere ayrılmış dokunaçlara benzeyen, rastgele çizilmiş yuvarlaklardan oluşmuştur.

Resim 115: Joonas

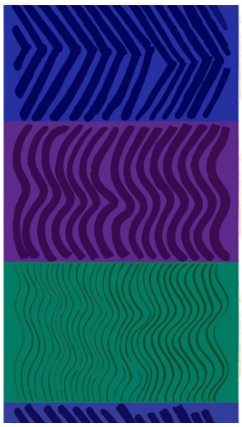
Kaynak: https://www.marimekko.com/eu_en/joonas-cotton-fabric-white-black-019702-001

Bu tasarımda Akdeniz'deki bir yaşantıdan esinlenilmiştir. Isola denize bakarken, güneş ışınlarının dalgalanan denize yansıdığını görmüş ve tasarım böylece gerçekleşmiştir. Tasarımın başlığı aynı zamanda, Tevrat'ta bahsedilen balina tarafından yutulan Jonah'a da gönderme yapmaktadır. Benzer motiflerden oluşan başka bir tasarım olan Nooa (Noah, 1961) da İncil'e ilişkin imalarda bulunmaktadır. Silkkikuikka (1961)'da büyük dalgalı çizgiler; denizi, tüyleri veya bir uçuşu hatırlatmaktadır. Serideki bütün tasarımlar oldukça hareketlidir. Bir çırpıda yaratılan Jonah serisi, Isola'nın eserlerinde en önemli noktayı işaret etmektedir. Desenlerin oldukça büyütülmüş ölçekleri ve cüretkâr tarzları tasarımcıların kendilerine olan güvenlerini göstermektedir. Bu başarı da Arkkitehti serisinin ortaya çıkmasına öncülük etmiştir.

Resim 116: Noah

Kaynak: Aav, 2004: 57

Resim 117: Silkkikuikka

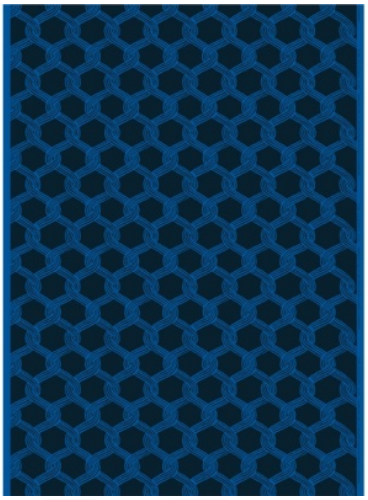
Kaynak: https://www.finnstyle.com/marimekko-silkkikuikka-blue-fabric.html

Arkkitehti serisi; Maija Isola'nın büyük ölçekli tasarımlarını mimar ve iç tasarım çalışanlarına tanıtmak için bulduğu bir isimdir. Başlık, tasarımların güçlü etkisini ve halka açık alanlar için uygunluğunu vurgular. Buna rağmen Isola, Arkkitehti serisi ismine karşı çıkmıştır. Başlığın bir eksik yanı da; az da olsa içinde biraz rasyonalizm ve hesaplama olmasıdır. Gruplar halinde yaratılan ilk tasarımlarından farklı olarak Arkkitehti serisindeki her desen tek tek tasarlanmıştır. Bazı tasarımlar boyanmış, bazıları da büyük ölçüde düz renk içeren kompozisyonlar oluşturmak için uygun olan kâğıt kesme tekniğiyle yapılmıştır. Bu teknikte Isola, Matisse'nin sonraki yıllarında yapmış olduğu muazzam kolajlarından etkilenmiş olabilir. Bu tasarımlar için herhangi

bir sanatçı örnek teşkil etmemiş olmasına rağmen; bu tarihe kadar Amerikan soyut sanatına da ilgi duymuştur.

Yaratıldığı on yıllık sürenin anımsatıcısı olan Arkkitehti desenleri, bıraktıkları etki bakımından emsalsizdirler. Bu desenlerle Isola yeni bir seviyeye yükselmiştir ve daha kusursuz hale gelmiştir. 1960'lar boyunca, büyük ölçekli soyut desenlerle uğraşırken yalnız değildir ancak tasarımlarını çağdaşlarından ayıran en önemli özelliği, kullanmış olduğu basitlik ve motiflerin devasa büyüklükleri olmuştur. Arkkitehti serisi, yeni ve bilinmeyen soyutlama biçimleri bulmasına rağmen kişisellikten çıkamamışlardır. Isola'nın desenleri detaylı görünse de hiçbir zaman mekanik değildir. Armi Ratia; Marimekko'nun özünü temsil ettiğini düşündüğü bu güçlü ve büyük desenler konusunda oldukça heveslidir.

Isola saflığı ve netliği amaçlarken doğruluğu ve tarafsızlığı göz ardı etmiştir. Desenlerinin birçoğu; tereddütlü, doğrusal motiflere sahip Sulhasmies (damat, 1966) gibi insan elinin kusurlarını ustaca gözler önüne serer. Isola'nın ünlü, büyük ölçekli ve canlı eserlerinde de aynı durumla karşılaşılmıştır. Lokki (martı, 1961. şekil 2-18) ve Seireeni (siren, 1964) bunlara birkaç örnektir. Diğer birçok dokuma endüstrisi makineli üretimi yaygınlaştırmışken Marimekko'nun hala el baskısı kullanması bu anlamda oldukça önemlidir. El serigrafisi sürecindeki küçük teknik kusurlar, Isola'nın el yapımı sanatsal kalitesini tamamlamıştır.

Resim 118: Sulhasmies

Kaynak: https://www.finnstyle.com/marimekko-sulhasmies-blue-fabric.html

Resim 119: Lokki

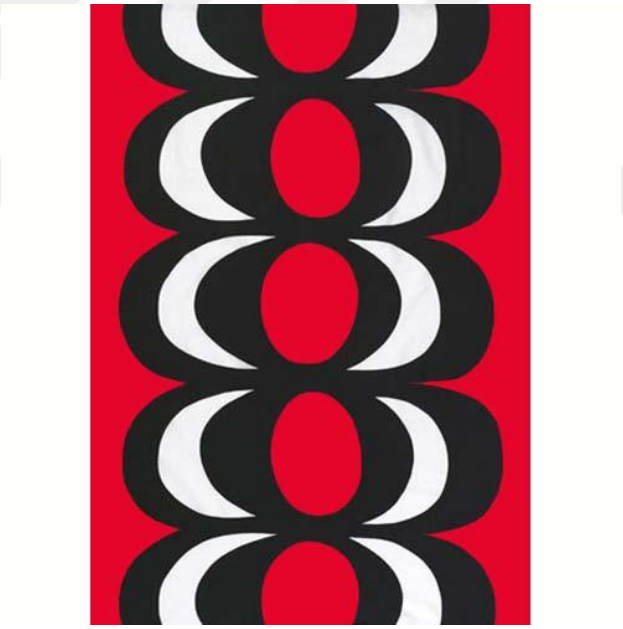
Kaynak: https://www.marimekko.com/eu_en/lokki-puuvillakangas-white-black-050698-191

Resim 120: Seireeni

Kaynak: https://www.finnstyle.com/seireeni-blue-lime-fabric.html

Seireeni'deki canlı yılan kıvrımlarında ve Kaivo (kuyu,1964) daki yuvarlak şekillerde görüldüğü üzere Isola'nın kompozisyon tasarımındaki yeteneği fazlasıyla dikkat çekicidir. Bu da fabrikalardaki baskı masalarında bu kumaşların neden bu kadar çok fotoğrafının çekildiğini ya da kopyalandığını açıklar, çünkü bunlar oldukça zorlayıcı desenlerdir. 1960'lı yıllarda Isola; Husaari(süvari, 1966) ve Kroketti (kroket,1967) gibi birkaç geometrik desen tasarlasa da, desenlerinin büyük bir çoğunluğu Pergola (1965) ve Kasbah (1966) gibi organik ve plastiktir. Eğrileri olan akıcı şekiller doğası gereği her zaman daha dikkat çekici ve etkileyicidir fakat Isola'nın dalgalı, dolambaçlı, kabarık şekilli kompozisyonları özellikle baştan çıkarıcıdır. Akışkanlığı çağrıştırmak için kullanılacak akla gelen ilk şekil Taifuuni (tayfun, 1968) de görülen yükselen dalgalar ve Kaksintaistelu (düello,1968) daki sızan sulardır.

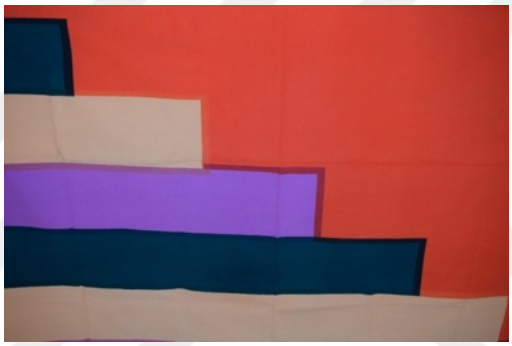
Resim 121: Kaivo

Kaynak: https://kiitos.com.au/products/marimekko-fabric-cotton-kaivo-390-red

Resim 122: Husaari

Kaynak: http://elephant-life.shop-pro.jp/?pid=52149708

Resim 123: Kroketti

Kaynak: https://siige-kaupat.com/?pid=102711748

Resim 124: Pergola

Kaynak: https://www.etsy.com/listing/490845084/maija-isola-vintage-cotton-fabric?show_sold_out_detail=1&frs=1

Resim 125: Taifuuni

Kaynak: http://hokuozakka.com/?pid=139321006#

Keisarinkruunu'nun (hükümdarlık, 1966) yamuk motifleri ve Albatrossi'nin (albatros, 1967) akan dokunaçları gibi, tasarlanmış asimetri Isola'nın eserlerinin çoğunun cesur bir özelliğidir. Tasarıma olan özgür ruhlu, bağımsız yaklaşımının bir yansıması olarak, kurallar tarafından kısıtlanmamak için her zaman kararlılığının gücünü önemsemiştir. Bu tasarımlar ve kıvrılan çiçek motifli Mustasukkainen (kıskanç, 1967) gibi diğerleri, çağdaş psikedelik hadisesiyle olası bir çarprazlamayı tavsiye etmiştir.

Resim 126: Keisarinkruunu

Kaynak: https://tr.pinterest.com/pin/270778996324069844/?lp=true

Resim 127: Mustasukkainen

Kaynak: https://precisensan.se/en/retro-textiles-fabrics/mustasukkainen-maija-isola-marimekko-1967/

Melooni (kavun, 1963) nin gelişimi, Isola'nın motifleri soyutlaştırma ve onları özlerine döndürme yöntemi hakkında bilgi vermektedir. Melooni, gerçek bir karpuzu betimleyen Vesimelooni (karpuz, 1963) olarak daha açık ve temsili şekilde de çizilmiştir. Soyut Meloni; iç içe 3 oval, soyut ve net bir tasarım yapmak için saklı detayları ortaya çıkararak yapılmıştır. Böylece; meyve yerine Melooni, başta optik sanat ve Jasper Johns'un resimleri olmak üzere çağdaş soyut sanata çağrışım yapar. Simgesel Unikko (gelincik, 1964)'da; desen temsili olmasına rağmen sökülmüş gelincikler, abartılmış yassı görüntüleri ve olağanüstü büyüklükte çizilmeleriyle tamamen şekil değiştirmişlerdir. Aslında; çiçekler çok büyük ve heybetli olmasına rağmen görüntü tasvir edici olmak yerine daha çok grafiksel olmuştur.

Resim 128: Melooni

Kaynak: https://tr.pinterest.com/pin/470837336026569800/?lp=true

Resim 129: Vesimelooni

Kaynak: https://www.pinterest.cl/pin/358810295303988881/?lp=true

Resim 130: Unikko

Kaynak: https://www.marimekko.com/com_en/home/unikko-1

Maija Isola, tasarımcıların yaşadıkları zamanda ya da biraz daha ileride yaşamaları gerektiğini söylemiştir. Unikko; Flower Power patlamasını öngörerek, popüler sanat ve Andy Warhol'un serigrafilerine benzer olanları teşvik ederek zaman noktasına dikkat çekmiştir. Benzer olarak, 1960'ların sosyal çevresi ve sanatsal çağrışımı; büyük ve çok renkli kalpleri betimleyen Siamilaiset sydömet (siyam kalpleri, 1968) adı verilen Aşk Yazı zamanında yaratılan bir desendir. 1960'ların sonlarında Kristina Isola bir öğrenciyken, o ve annesi sık sık sosyal çevrelerde bulunmuşlardır. Kendini genç hisseden Maija Isola, genç insanların zevklerini göz önünde bulundurmuşlardır. Seyahate olan aşkı ve kişisel özgürlüğe olan tutkusuyla, bu genç insanların birçok kaygısını paylaşmayı bilmiş, ancak popüler kültür bazen tasarımlarının konu, tarz ve duygularında fark edilebilir etkiler bırakmıştır. Desenlerinin ikisi Beatles şarkılarına özel imalarda bulundu ve animasyon filmi Sarı Denizaltı ile ilişkilendirilerek karikatür şeklinde çizildi. Bir köyün kuşbakışı görüntüsünü resmeden Isola'nın

LoveLoveLove (Aşkaşkaşk,1968)'ı AllYouNeedİsLove (Tek İhtiyacın Olan Aşk, 1967)'daki nakaratı hatırlatmıştır. İmgeler ve periyotların fazlasıyla renklendirilmesi; Beatles'ın 'Strawberry Fields' ve 'Lucy in the Sky with Diamonds' una gönderme yapan gökyüzünde yüzen dev kırmızı çilekleri betimleyen Mansikkavuoret (çilek tepeleri, 1969) gibi oldukça göze çarpıcıdır (Aav, 2004, 137).

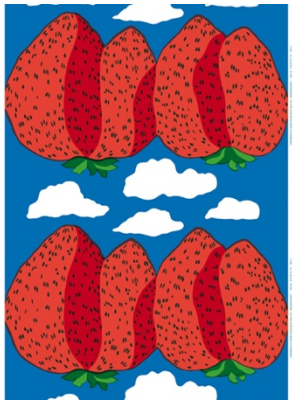
Resim 131: Siamilaiset sydömet

Kaynak: https://www.instagram.com/p/Bt26U7ogsOf/

Resim 132: LoveLoveLove

Kaynak: https://www.artic.edu/artworks/59913/lovelovelove-furnishing-fabric

Resim 133: Mansikkavuoret

Kaynak: https://www.finnstyle.com/marimekko-mansikkavuoret.html

1969'da Isola, Apollo'nun aya inişinden esinlenerek Avaruus (uzay serisi) adı verilen güncel bir koleksiyon yaratmıştır. Tasarımların içinde; siyah benekler ve beyaz çemberlerden oluşan Meteori (meteor, 1969) ve büyük, çok renkli yuvarlaklarla güneş sistemini çağrıştıran Raketti (roket, 1969) gibi tasarımlar da vardır. Bu seride en gösterişli olan iki tasarım Kiintotahti (gezegen, 1969) ve Linnunrata (Samanyolu, 1969) devasa genişlikteki daire motiflerinden oluşmaktadır. Biri büyük kızgın güneşi, diğeri de parıldayan yıldızlar galaksisini temsil etmektedir. Güneşi temsil eden daire motifleri, 1961'deki Jonah serisinden beri Isola'nın zihninde yer etmiştir. Sarı bir gökyüzüne karşı büyük kırmızı bir dünyayı betimleyen Rammari (gramofon, 1969) gibi desenlerle tekrar ortaya çıkmışlardır.

Resim 134: Meteori

Kaynak: https://www.ebay.com/p/Marimekko-for-Target-Rectangular-Serving-Tray-Meteori-Print/1466221326

Resim 135: Raketti

Kaynak: https://muija.fi/tuote/marimekko-kangas-raketti-100cm/

Resim 136: Kiintotahti

Kaynak: http://markka.jp/?pid=34802952

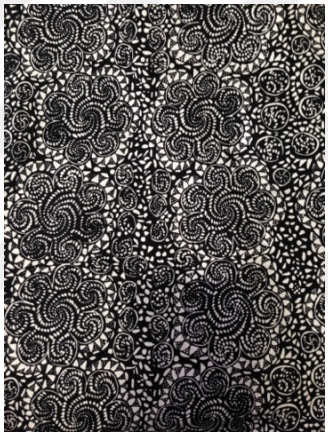
Maija Isola; Arkkitehti serisindeki büyük ölçekli tasarımlarla uğraşırken, küçültülmüş desenlere olan ilgisini de devam ettirmiştir. 1960'lardaki aralarda, mikroorganizmaları ima eden küçük işaretleri bir araya getirerek doğa olaylarından esinlendiği karışık desenler ortaya koymuştur.

Bunun ilk örneği küçük nokta kümelerinden oluşan ayak izlerini betimleyen Tassu (pençe, 1959)'dur. Koralli (mercan, 1961)de fırıldak şeklindeki küçük noktalı helezonlar, mercan imgesini insan zihninde uyandırmaktadır. Büyük ölçekli tasarımlarından daha az bilinmesine rağmen, bu desenler Isola'nın desenlerinin çok boyutluluğunu ve eserlerinin karmaşıklık ve zenginliğini vurgulamaktadır.

Resim 137: Tassu

Kaynak: https://tr.pinterest.com/pin/249246160606051933/

Resim 138: Koralli

Kaynak: https://muija.fi/tuote/marimekko-koralli-pussilakana-140x196/

Büyük ölçekli çalışmalar üretme modası yavaş yavaş yok olmaya başlayınca, Maija Isola bu akımdaki son iki deseni olan Staccato (1973) ve Traktori (traktör, 1973)'yi üretmiştir. Matematiksel doğruluk; dama tahtası deseniyle Ruutuvaltti (1971)'de görüldüğü gibi daha sonraki soyut çalışmalarının ana noktası olmuştur. Isola'nın çiçek çizmeye olan artan ilgisi 1970'lerde çiçek desenleri dalgasını tetiklemiştir. Canlı fırça darbeleri, göz alıcı renkleri ve heyecan verici kompozisyonlarıyla Charles (1973) ve Florestan (1975) gibi desenler sonraki tasarımlarının verimliliğini özetlemiştir (Aav, 50).

Resim 139: Traktori

Kaynak: https://www.amazon.com/Marimekko-Traktori-Finish-outdoor-Ottoman/dp/B07778F9MH

Resim 140: Charles

Kaynak: https://tr.pinterest.com/pin/30610472439618557/?lp=true

Resim 141: Florestan

Kaynak: http://markka.jp/?pid=94438547

Maija Isola'nın son çalışmaları; 1979-1987 arası Kristina Isola'yla birlikte üretilmiştir. Bu radikal değişiklik, onun sonraki tasarımlarının özelliğini kaçınılmaz şekilde değiştirmiştir. 1960'ların başında henüz okuldayken, Kristina annesine yardım etmeye başlamış ve sonraki yıllarda deneyimli ellerden bir şeyler öğrenmeye başlamıştır. Onların işbirliğine göre; önce her biri aynı tema üzerinde taslaklar çizer, sonra tasarımlarını bir araya getirip hangilerini geliştireceklerine karar vermişlerdir, son olarak da beraber renk seçimi yapmışlardır. Düz ve geometrik soyut şekiller ile ince, küçük ölçekli, yapay çiçekler keşfettikleri iki ana tarzlarıdır. Kristina Isola hala Marimekko için tasarımlar yapmaya devam etmektedir. Son yıllardaki sorumluluklarından biri de Maija Isola'nın ilk tasarımlarının yeni baskılarını denetlemektir.

Maija Isola'nın Marimekko ile olan uzun ilişkisinin dokuma tarihinde bir benzeri daha yoktur. Keşfetmekten ve orijinalliğe bağlı kalmaktan yorulmayan Isola, her seferinde yeni şeyler katıp daha da zenginleştirerek Marimekko'nun desen koleksiyonunu yeniden tanımlamış ve canlandırmıştır. Çok yönlü çalışmalar yaparak, enerjisini doğru yollara aktarmış ve yeteneğiyle dokumaları birer sanat eseri haline getirmiştir. Desenlerinin zaman geçtikçe daha da artan çekici etkisi inkâr edilememektedir (Aav, 2004:52-62).

2.7.3. Vuokko Eskolin-Nurmesniemi

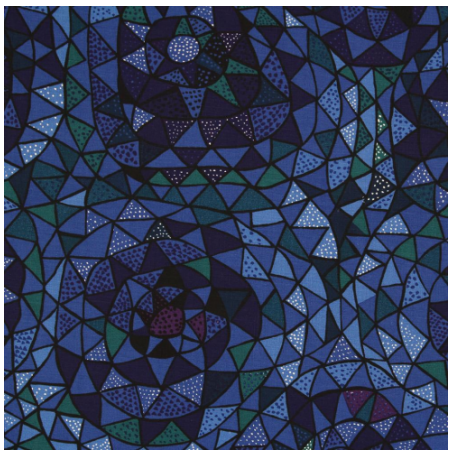
Marimekko desenlerini şekillendiren bir başka tasarımcı da 1953-1960 yılları arasında şirkette çalışan Vuokko Nurmesniemidir Printex için çığır açıcı döşeme kumaşları tasarlamasının yanında, 1956'dan sonra Marimekko'nun moda eşyaları için sayısız elbise kumaşları da tasarlamıştır. Nurmesniemi asıl eğitimini seramik üzerine almış ancak 1950'lerde Helsinki'de Sanayi Okulları Enstitüsün'de okurken dokumaya karşı da ilgi duymaya başlamıştır. Onu bu kadar üretken bir tasarımcı yapan, bu alanda profesyonel bir eğitiminin olmayışı olarak düşünülmektedir.

Resim 142: Vuokko Eskolin-Nurmesniemi

Kaynak: https://www.marimekko.com/gb_en/the-brand/design/designers/vuokko-eskolin-nurmesniemi

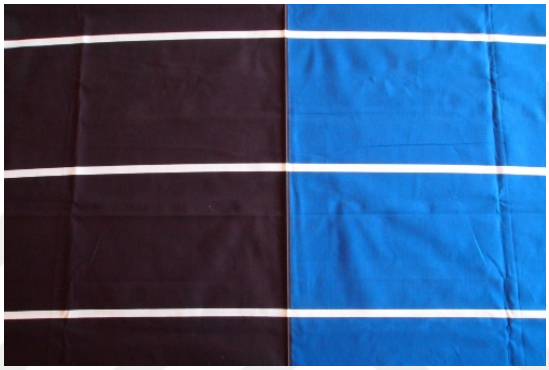
Nurmesniemi; Marimekko için çalışmaya başladıktan kısa bir süre sonra Armi Ratia'nın ona Nordiska Companiet için Viola Grasten tarafından tasarlanmış Oomph (1952) adı verilen basılmış bir kumaş gösterdiğini anımsamıştır. Ratia, Grasten'in çalışmalarını çok beğenmiş ve Nurmesniemi'den buna karşılık bir desen tasarlamasını istemiştir. Oomph'un canlılığından etkilenmiş olsa da, Nurmesniemi'nin onu kopyalama gibi bir amacı olmamıştır. Aslında bu, onu kendi tarzını yaratması konusunda daha kararlı yapmıştır. Bunun yanında; kariyerinin karar aşamasında Grasten'in çalışmalarıyla karşılaşması onun için oldukça önemlidir.

Resim 143: Oomph

Kaynak: https://www.nordicnest.com/brands/ljungbergs/oomph-fabric/

Cüretkâr renk kullanımıyla birleşen aşırı çizgesel basitlik, döşeme kumaş desenlerinde Nurmesniemi'nin kullandığı temel formüldür. Renk ilişkisine ve yatay-dikey çizgilerin ritmik etkileşimine odaklanarak gitgide tasarımlarının niteliğini arttırmıştır. İlk deseni, Tiibet (1953) yatay şeritler tarafından kesilmiş iki renkli dikey şeritten oluşmuştur. Geometrik soyutlama yeni olmamasına rağmen, şimdiye kadar küçük tekrarları olan desenlerle kısıtlanmıştır. Büyük desenli büyük ölçekli döşeme baskıları o tarihte yeni modadır.

Resim 144: Tiibet

Kaynak: http://www.kuppi.jp/?pid=31332095

Çoğu ülkede, 1960'lara kadar ancak kabul görmeye başlamıştır. Nurmesniemi'nin desenlerinin cesurca büyük boyutlarda çizilmesi, onları zamanın ilerisine taşımıştır.

Marimekko'nun kalite işareti haline gelen Nurmesniemi'nin döşeme kumaşlarının bir başka önemli özelliği de üçüncü bir ara renk yaratmak için renkleri üst üste ya da bir araya getirmesidir. İlk olarak Indus (1953) ve Ram (1953) gibi desenlerde görülen bu kolay ama etkili yöntem, el serigrafisi uygulanmış kumaşlardaki boyaların sanki kumaşın içine sızar gibi hareket ettiklerini ortaya çıkarmıştır. Diğer dokuma şirketleri; desenlerde netliği yakalayabilmek ve renklerin üst üste gelmesini engellemek için uzun yol katetmişlerken, Marimekko bu doğal hataları tasarımın olumlu bir özelliği olarak yansıtmıştır ve bunun önemine vurgu yapmıştır. Eva Taimi'nin Vaasan Puuvilla'daki deneyimleri, Nurmesniemi'nin Marimekko'daki deneyimlerinden tamamen farklıdır. "Vaasan Puuvilla o kadar titiz, teknik çalışmalar o kadar dikkatlidir

ki bir milimetrelik hata bile yapamazdınız. Hiçbir şeyin atlanmasına izin verilmezdi. Bu yüzden daha serbest ve kafana göre yaptığın şeyleri hiçbir zaman anlamazlardı. Daha az kısıtlanmış bir ortamda tasarım yapmak istiyordum, Marimekko da bana bu imkânı verdi."

Resim 145: İndus

Kaynak: https://www.finnstyle.com/marimekko-long-green-indus-tablecloth.html

Nurmesniemi'nin tasarımlarını canlandırmak için uyumlu çeşitlilik ve renk en önemli malzemedir. Örneğin; Rötti (1954)de yoğun ve sık çizgilerle, seyrek ve geniş şeritler birbiri ardına gelmektedir. Dört ana renkle sınırlı olmasına rağmen, üst üste gelen çizgiler renk sayısını arttırmış ve böylece desenin canlı etkisini daha da yoğunlaştırmıştır. Nurmesniemi, renkleri duygusal çekiciliklerine göre seçerek bilimsel değil de içgüdüsel çalıştığını göstermiştir. Yıllar boyu, farklı renkleri birleştirmekte kendine olan güveni şaşırtıcı etkiler yaratmayı başarmıştır. Bunlardan biri de pembe, turuncu ve kırmızı, üst üste geçmiş üç yatay şeritten oluşan Hennika (1958) denen tasarımdır. O tarihte; renk kullanımındaki cesaret açısından Nurmesniemi ile karşılaştırılabilecek tek tasarımcı Amerika'da Herman Miller'deki Alexander Girard'dır.

Resim 146:Rötti

Kaynak: https://www.forr.se/tyg/marimekko/rotti.html

Vuokko Nurmesniemi'nin elbise kumaşı desenlerinin yaratılmasında en önemli unsuru, mesleğinin başlangıcındaki genç bir tasarımcının hevesini ortaya çıkaran onun gençlik heyecanı ve yaratıcılığıdır. Nurmesniemi, desenlerinin eşsiz olduğu elbiseler tasarladığı için kıskanılan bir pozisyondur, bu da baskı dokuma tasarımında ona daha fazla güç vermiştir. Tasarladığı elbiseler bol ve geniştir, kesim ve yapım bakımından da basittir. Baskı kumaşları belirtilen özelliktedir; Nurmesniemi'nin desenlerinin rahatlığı da, elbiselerin gündelik tarzlarını mükemmel bir şekilde tamamlamıştır.

Özel elbiseler için tasarlanmış Sonia Delaunay'ın tasarımlarından farklı olarak;

Nurmesniemi'nin desenleri olabildiğince esnek olarak tasarlanmıştır. Döşeme kumaşlarının tersine elbise desenlerinin birçoğu küçük boyutluyludur. Boyut bakımından çok işlevli ve iddiasız olmasına rağmen, desenleri son derece kaliteli ve baskındır. El çiziminin çekiciliğine çok fazla güvenmiştir. Kırmızı yanaklı bir kızı betimleyen Muksunhylly (çocuk sığınağı, 1959) adı verilen bir döşeme kumaşında bulduğu bir çizim tarzı olan çocukların rastgele yaptığı çizimleri Maija Isola gibi Nurmesniemi de beğenmiştir. Benzer saflık ve tazelik özellikleri, onun soyut elbise kumaşı tasarımlarını tanımlamıştır.

Resim 147: Muksunhylly

Kaynak: https://www.fourseasons.fi/Marimekko-MUKSUNHYLLY-fabric-Vuokko-Eskolin

Özensiz şeritler, çizgiler, benekler ve soyut desenler onun ilk tasarım bilgileri ve çalışmalarıdır. Piccolo (1953) ve Pepe(1955)'nin iki renkli şeritlerinde, Raituli (çizgili, 1959)'nin üç renkli kurdelelerinde ve Varvunraita (ince çizgi, 1959)'nın düzgün çizgilerinde olduğu gibi çizgiler tasarıma zenginlik vermiştir. Pirput parput (küçük şey, 1958)'daki gibi düzensiz benekler, Valkea varsa (beyaz sıpa, 1959)daki iç içe geçmiş daireler ve Kissanviikset (kedi bıyığı, 1959)teki sıkı bağlanmış daireler gibi değişik daire şekilleri de sık sık kullanılan motiflerdir. Dama tahtası tasarımları sevilen bir başka çeşittir. Pohjanakka (kuzeyli küçük yaşlı kadın, 1954)'da desen dikdörtgenlerden oluşmuştur. Noppa (zar, 1954)'da renkler birbirine karışsın diye düzensiz kareler üst üste basılmıştır.

Resim 148: Piccolo

Kaynak: https://www.marimekko.com/gb_en/hyoky-piccolo-dress-rose-beige-047679-778

Resim 149: Pepe

Kaynak: https://www.finnstyle.com/marimekko-pepe-white-multi-fabric.html

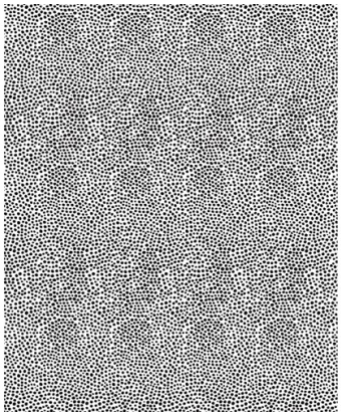
Resim 150: Raituli

Kaynak:https://www.pinterest.nz/pin/498562621232599541/?amp_client_id=CLIENT_ID(_)&mweb_unauth_id={{default.session}}

Resim 151: Varvunraita

Kaynak: https://www.marimekko.com/eu_en/varvunraita-duvet-cover-150x210-cm-white-black-067900-190

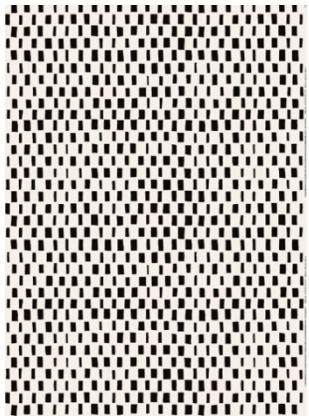
Resim 152: Pirput Parput

Kaynak: https://www.finnstyle.com/pirput-black-upholstery.html

Resim 153: Valkea Varsa

Kaynak: https://www.finnstyle.com/valkea-kuulas-fabric.html

Resim 154: Noppa

Kaynak: https://www.marimekko.com/fi_fi/iso-noppa-puuvillakangas-l-valkoinen-musta-068612-192

Geometrik şekiller haznesini tamamlayan Nurmesniemi, içinde kalpler, yıldızlar ve çiçekler olan daha kişisel ve tuhaf motifler dünyasına adım attı. Villikirsikka (yaban kirazı, 1959) ve Sydan kuka (kalp çiçeği, 1959. şekil 2-26) gibi bu çeşit desenler daha kadınsıdır. Örümcek ağı gibi karalama resimler; karışık Loru (saçma şiir, 1959-1960) ve dantel gibi Helmipitsi (inci, ip, 1959)'deki gibi birçok kompozisyonun temelini oluşturmuştur. Ruukku (kavanoz, 1959)'da desen, renkli bir zeminin üstüne beyaz çizgiler kullanılarak fotoğraf negatifi şeklinde üretilmiştir.

Resim 155: Ruuku

Kaynak:https://www.retronomi.fi/fi/ws/41/4261/posliini+ja+keramiikka+myydyt/appelsiini+ruukku+sininen+marimekko.html

Nurmesniemi'nin döşeme kumaşlarında olduğu gibi elbise desenlerinde de renk önemli bir rol oynamıştır ve o cesur, yaratıcı renk karışımları ortaya çıkarmada uzmanlaşmıştır. Tarz olarak daha yapısal ve zayıf olan Hirventupa (geyik kulübesi, 1959), Linjaarirattaat (bahar vagonu, 1959) ve Suolampi (bataklık, 1959. şekil 2-24) gibi kabataslak pastel desenlerde renk önemli bir rol oynamıştır. Puoliyö (geceyarısı, 1959. şekil 2-25) gibi üst üste geçmiş desenlerin olduğu tasarımlarda üst üste baskı bazı olağanüstü renk karışımları oluşturabilir.

Resim 156: Linjaarirattaat

Kaynak: https://www.historicnewengland.org/explore/collections-access/gusn/322923/

Nurmesniemi'nin Marimekko'yla olan ilişkisi nispeten kısa olmasına rağmen, şirkette geçirdiği yedi yıl fazlasıyla verimliydir. Marimekko'ya bulunduğu katkıların etkileri 1960'taki ayrılışından sonra da uzun süre devam etmiştir. Annika Rimala dizginleri ele aldığında "Vuokko'nun izlerinin hala devam ettiğini" hatırlatmıştır (Aav, 2004: 63-66).

2.7.4. Annika Rimala

Annika Rimala (1936-2014), 1960 - 1982 yılları arasında Marimekko'da tasarımcı olarak çalışmıştır. Erken dönemden itibaren, dünyanın önde gelen moda dergilerinin bazılarının kapaklarında ve sayfalarında, kendine özgü modern kıyafetleri görünmeye başlamıştır. Çalışmaları zamansız, pratik ve mizah dolu olarak bilinir.

Resim 157: Annika Rimala

Kaynak: https://www.marimekko.com/gb_en/the-brand/design/designers/annika-rimala

1968'de, Marimekko'nun ilk pamuklu jarse koleksiyonu olan Tasaraita'yı başarıyla ortaya çıkarmıştır. Eşitlik sembolü olan Tasaraita, dünyanın dört bir yanındaki insanlar tarafından sevilen bir klasik haline gelmiştir (Aav, 2004:67).

Vuokko Nurmesniemi'nin bıraktığı yerden devralan, Marimekko'nun 1959'dan 1982'ye kadar moda tasarımcısı olan Annika Rimala, baskı desenlerini en çok beğenilen desenlerden yapmaya devam etmiştir. Rimala aslında Sanayi Okulları Enstitüsü'nde grafik tasarımı eğitimi almış bu nedenle desenlerinin grafiksel bir farkındalık yansıtması hiçte sürpriz olmamıştır. İlk moda koleksiyonu için Oiva Toikka'nın verdiği bazı yeni tasarımların yanında Nurmesniemi'nin çizdiği desenleri devam ettirmiştir. Daha çok cam tasarımcısı olarak bilinen Toikka, Hamppu (kenevir, 1961) gibi Nurmesniemi'nin tarzına küçük ölçekli karalama desenler konusunda katkıda bulunmuştur. Gitgide Rimala daha fazla kumaş tasarlamaya başlamış ve Marimekko'nun moda eşyalarına kendi damgasını vurmaya başlamıştır.

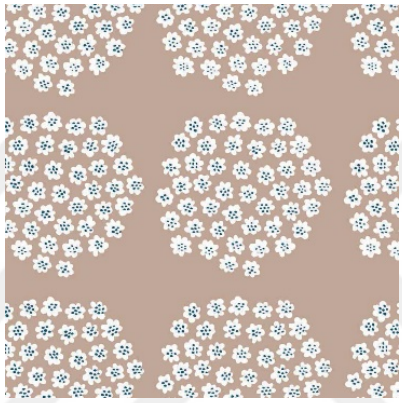

Resim 158: Hamppu

Kaynak: https://www.finnstyle.com/marimekko-hampuu-large-coin-purse.html

Hilla (bulut, 1961) adı verilen güçlü ve küçük ölçekli bir desen Rimala'nın ilk tasarımıdır. Bulanık gülleri betimleyen Samettiruusu (kadife gül, 1963) ve küçük bir çiçek demetini betimleyen Puketti (buket, 1964) ilk katkılarından bazılarıdır. Rimala ilk başta kumaşların ve renklerin küçük ve sessiz olduğunu söylemiştir. Sonra kendine

güvendikçe desenleri daha iddialı hale gelmiştir. Açık renkli iç içe dairelerden oluşan cesur ve havalı bir desen olan Petrooli (petrol, 1963) daha kışkırtıcı ilk tasarımların arasındadır. Dağınık desenleri ve benekli zeminiyle Tarha (bahçe, 1963) yoğunluk ve büyüklük bakımından bir artışı işaret etmiştir. Kuka (çiçek, 1965), Pikkusuomu (küçük çaplı, 1965) ve Iso suomu (büyük çaplı, 1965) gibi karalama çizgilerden oluşan çiçek desenleri Rimala'nın gittikçe daha canlı hale gelen repertuarının parçası olarak ortaya çıkmıştır.

Resim 159: Puketti

Kaynak: https://thelaurelslewes.co.uk/product/marimekko-puketti-oilcloth-fabric

Resim 160: Pikku suomu

Kaynak: https://www.finnstyle.com/marimekko-jubilee-pikku-suomu-clutch.html

1960'ların ortaları boyunca, döşemeden modaya çaprazlama yapmayı teşvik etmeye meraklı olan Armi Ratia tarafından cesaretlendirilen Rimala; Iso Iaine (büyük

dalga, 1965) ve Keidas (vaha, 1967)'ı da içeren serbest canlı desenleri olan unutulmaz bir seri ortaya koymuştur. Maija Isola'nın Arkkitehti serisiyle karşılaştırıldığında, Rimala'nın moda baskıları o kadar büyüktür ki desenlerin sadece küçük bir kısmı elbise kumaşlarına sığdırılabilmektedir. Baskılar ne kadar büyük olursa, modadaki etkisi de o kadar güçlü olmuştur. 1960'lar boyunca elbise desenlerini gidebildikleri yere kadar desteklemesiyle artık tek çıkar yol tekdüzeliği azaltma ve kabul etmektir. Rimala'nın çözümü, 1968'de oluşturduğu gündelik giyim koleksiyonu olan Tasaraita (düz çizgi) idi. Tasaraita, doymuş renklerin yüksek yoğunluğuyla, büyük ölçekli desenlerin göze çarpan bireyselliğinin yerini almıştır.

Resim 161: Tasaraita

Kaynak: https://livingbydesign.net.au/products/marimekko-tasaraita-pillow-case-red-pink-stripe

2.7.5. Katsuji Wakisaka

Japon Katsuji Wakisaka, ilk olarak 1968-1976 yılları arasında ve sonrasında 2001'de Marimekko için baskı desenleri tasarlamıştır. Onun tasarımlarının en karakteristik özelliği canlı ve hayat dolu renk paletleri ile özgür ve eğlenceli desen kalıpları ortaya koymasıdır.

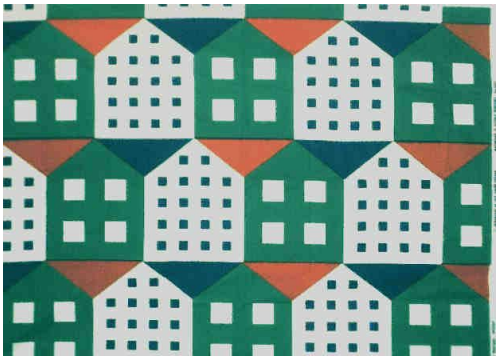
İki Japon tasarımcı Katsuji Wakisaka ve Fujiwo Ishimoto'yu işe aldıktan sonra 1970'li yıllarda Marimekko'nun döşeme kumaşlarının tarzında fark edilmiş bir değişim

meydana gelmiştir. Maija Isola'nın çalışmalarına katkıda bulunan bu "ikinci nesil" Marimekko tasarımcıları; şirketin temel ilkelerine bağlı kalırken bir yandan da Marimekko'nun tarzını geliştiren yenilikler yapmışlardır. Kyoto Sanat ve Tasarım Okulu'nda eğitim alan Katsuji Wakisaka, Marimekko için 1968'den 1976'ya kadar çalıştı. Finlandiya'ya geldiğinde ve Armi Ratia'ya çalışmalarını sunduğunda sadece yirmi dört yaşındadır. Başlangıçta; oyunculuk onun tasarıma yaklaşımının temel noktasıdır ve şirket onun canlılığından ve tarzından fazlasıyla yararlanmıştır. Çocukların acemi çizimlerini de bünyesine alan ilk deseni, gökyüzünde dev balonlar gibi uçan ilkel hayvanları betimleyen Yume (1969) dir. Benzer bir acemilik birleşimi de büyük, hantal, siyah ve beyaz laleleri betimleyen Hana (1969)'da görülmüştür. Usta işi, bölünmüş dama tahtası tasarımı olan Cross-Word Puzzle (1972)'da da olduğu gibi soyut, geometrik desenler bile oyun olarak görülmüştür. Sıkıştırılmış ve yassılaştırılmış karikatür çizimleri Wakisaka'nın en sevdiği çalışma türlerinden biridir. Çocuk kitaplarındaki gibi evleri olan caddeleriyle Kalikka (1975) ve parlak renkli oyuncak araba sıralarıyla Bo-Boo (1975)'da olduğu gibi tasarımlarının birçoğu çocuk kitabı resimlerine benzemektedir.

Resim 162: Yume

Kaynak: http://enn-scandinavian-design.net/?pid=108676945

Resim 163: Kurashiki

Kaynak: https://tr.pinterest.com/pin/176203404143799544/?lp=true

Resim 164: Boo Boo

Kaynak: https://www.marimekko.com/us_en/bo-boo-cotton-fabric-006254-013

Oturma odası ve çocuk odası arasındaki çizgiyi bilerek bulanıklaştıran Wakisaka, Marimekko'nun ev döşeme tasarımlarına biraz eğlence katmıştır. Sademetsa (yağmur ormanı, 1974) ve Pahkinapuu (fındık ağacı, 1974) gibi fazla büyük fındıkları ve kirazları betimleyen popüler desenler; 1970'lerdeki dünya ekonomik krizinin mevcut sıkıntısına çok iyi gelmiştir. Kiinanruusu (Çin gülü, 1976)'nun leylak rengi güllerinde olduğu gibi abartılı olduğundan büyük motifler de yaygındır. Kısa süreli de olsa Wakisaka'nın Marimekko'ya etkisi heyecanlandırıcıdır. Belki de şirketin eski saygınlığını kaybetmeye başlayacağı noktada ona yeniden hayat vermiştir.

Resim 165: Katsuji Wakisaka

Kaynak: https://katsujiwakisaka.weebly.com/

1975 yılında Katsuji, Bo Boo'yu tasarlamıştır. Özellikle Amerika Birleşik Devletleri'nde Bo Boo, nevresim, havlu, çanta ve sofra takımı dahil olmak üzere mükemmel çeşitlilikte ve renkli bir ürün yelpazesine ilham vermiştir.

2.7.6. Liisa Suvanto (1910-1983)

1960 yılında Armi Ratia tarafından Marimekko'nun yünlü kıyafetler bölümünde çalışmak üzere tekstil tasarımcısı olarak işe başlamıştır.

Resim 166: Liisa Suvanto

Kaynak: https://www.bendigoregion.com.au/sites/default/files/2018-08/Marimekko%20Education%20Introduction%20Presentation.pdf

Resim 167: Kikapuu
Kaynak: https://www.bendigoregion.com.au/sites/default/files/2018-08/Marimekko%20Education%20Introduction%20Presentation.pdf

2.7.7. Fujiwo Ishimoto

Fujiwo Ishimoto ilk olarak Marimekko'yu Maija Isola'nın Arkkitehti serisiyle tanımıştır. Tokyo'daki Uluslararası Sanat Üniversitesi'nde tasarım ve grafik eğitimi aldıktan sonra Ishimoto altı yıl reklam sanatçısı olarak çalışmıştır. 1970'de Finlandiya'ya geldiğinde Marimekko'da hiç boş pozisyonu yoktur ama o, Armi Ratia'nın oğlu Ristomatti Ratia'nın yönettiği şirket Decembre Oy tarafından işe alınmıştır. Dört yıl sonra, 1974'te Ishimoto Marimekko'ya girmiş ve döşeme kumaş tasarımı şefi olmuştur.

Ishimoto'nun ilk desenleri; neşeli civcivler ve çiçekli karikatürleri olan Kuja (geçit, 1976) gibi Marimekko'nun mevcut çalışmalarını birleştirme çabasını yansıtmaktadır. İlk denemeleri kalıpları aştığı için ve Marimekko'ya uymadığı için reddedilen Ishimoto gitgide kendi karakterini ve kültürünü yansıtan desenler çizmeye başlamıştır. Başarısı; çarpıcı, çok geniş ve karalama, kaligrafik desenler olan Jama

(1977) ve Sumo (1977) ile gelmiştir. Marimekko'nun büyük ölçekli desen geleneğini sürdüren Ishımoto'nun bu basit ve etkileyici desenleri tipik Japon işidir.

Resim 168: Kuja

Kaynak: https://tr.pinterest.com/pin/245868460880159447/?lp=true

Resim 169: Suma

Kaynak: https://collection.cooperhewitt.org/objects/18498737/

Ishimoto için bir başka önemli dönüm noktası da, Finlandiya'nın bataklıklarını, ormanlarını ve yaban çiçeklerini hatırlatan 1979 Mattailla koleksiyonudur. Kompozisyon ve boyut açısından yeni bir başlangıcı işaret eden bu desenler, küçük el çizimi benekler ve çizgilerden oluşmuşlardır. Daha önceleri, kimonolar için tasarladığı çalışmalardan yola çıkarak Ishimoto uyumluluktan çok zıtlığa dayalı bir koleksiyon fikri ortaya atmıştır. İlginç bir şekilde, Ishimoto'nun bazı tasarımları 1950'li yıllarda

Vuokko Nurmesniemi'nin örümcek ağına benzeyen elbise kumaşı desenlerini hatırlatmış, böylece farkında olmadan da olsa Marimekko'nun geleneğini sürdürmüştür. Renk ve kumaş seçimi bakımından çığır açıcı bir koleksiyondur.

Mattailla koleksiyonu ticari açıdan başarıyı yakaladığında, Ishimoto'ya Marimekko'da daha fazla yaratıcılık için daha fazla özgürlük verilmiştir. Üretken ve yaratıcı Ishimoto olağanüstü kişisel tasarımların yanında birçok önemli koleksiyona da imza atmıştır. Örümcek ağı gibi kozalardan oluşmuş Katve (gölge, 1980) ve çapraz ipliklerden oluşmuş Hohto (parıltı, 1981) gibi desenlerde de görülen ağlar ve gözenekler ilk çizimleridir. Geniş bir çizim araç gereci yelpazesiyle çalışan Ishimoto tasarımlarının yapısını ve uyumunu çeşitlendirmiştir. Olağanüstü görsel ustalığı; çılgın karalama çizgilerden oluşan Harha (aldanış, 1982)'ya, dans eden kaligrafik Oikkuja (fanteziler)'ya ve yavaşça sürülmüş fırça darbeleri olan Raju (öfke, 1982)'ya çok değişik şekillerde yansımıştır (Aav, 2004: s.72).

Resim 170: Katve

Kaynak: https://www.marimekko.com/us_en/katve-milliruutu-dress-white-blue-brown-046763-158

Maisema (manzara, 1982) koleksiyonunun büyük parçalı desenlerinde sakin ve ince bir etki yaratmak için pastel kullanmıştır. Maisema koleksiyonundaki zengin renk çeşidi, farklı mevsimlerde Finlandiya manzarasının sürekli değişen renklerini anımsatmak için kullanılmıştır. Bir sonraki koleksiyonu, Iso karhu (büyük ayı, 1983), Fin-Ugor toplumunun geleneklerini anlatan bir kitaptan esinlenerek yaratılmıştır. Bazı

desenlerde kullandığı zengin renkler, geleneksel Japon giysilerinin canlılığını yansıtmıştır. Bazı desenler Ostjakki (ostyak, 1983) gibi düzgün dama tahtası tasarımı şeklinde düzenlenmişti; Karhusaari (ayı adası) gibi diğerleri de biçimsiz ve düzensiz tasarlanmıştır.

Kumaşlarda desen parçalanması ve dağılması, yıllar boyu Ishimoto'nun çalışmalarında tekrarlanan bir tema olmuştur. Bilgisayar üretimi bir desen olan Kentta (tarla, 1986) ayrışmanın çeşitli aşamalarındaki ufalanmış şekilleri göstermektedir. Bulutsuz gökyüzünün çağrıştırdığı bunalımla Sinitaivas (mavi gökyüzü, 1986) koleksiyonu, aşamalı gölgelendirme ve bir renkten diğer renge soyut geçiş işlemine izin vererek yeni bir baskı tekniği ortaya çıkarmıştır. Sydantalvi (kış dönümü, 1987) koleksiyonunun eşsiz, kıvrılan, hareli desenlerinin yapımı için de uygun olmayan baskı teknikleri kullanmıştır. Desenler elbisenin her yerinde yer alabilsin diye, bu kumaşlar iki farklı büyüklükte ekran kullanılarak baskılanmıştır.

1989'a ait üç çeşit desen Ishimoto'nun farklı teknik işlemlere ve çizim efektlerine olan beğenisini ve ilgisini ortaya çıkarmıştır. Salava (kırılgan söğüt)'da boyanmış yaprakların yarım tonluk görüntülerini kullanmış, Lainehtiva (dalgalanma)'da bir buğday tarlasının büyük siyah-beyaz fotoğrafından yararlanmıştır. Kesanto (nadas)'da kır çiçeklerini betimlemek için su boyası kullanmıştır. Dinlenmeksizin çalışan Ishimoto, bir başka yetenekli ve yaratıcı Japon baskı dokuma tasarımcısı olan Hiroshi Awatsuji'den en çok beğendiği sanatçılardan biri olarak bahseder. Marimekko'da kendine verilen eşsiz fırsatlara minnettar olan Ishimoto, fikirlerini gerçekleştirmesine yardım ettiği için şirketin eski sanat yönetmeni Hilkka Rahikainen'e (1960'larda Marimekko için tasarımlar yaptı) teşekkür etmiş ve "Marimekko bir tasarımcı olarak kendimi bulmama yardımcı oldu" diye eklemiştir.

2.8. Marimekko'nun Çağdaşları ve Varisleri

1960'lar boyunca Marimekko daha başarılı oldukça, diğer Fin şirketleri üzerindeki etkisi de o kadar büyük olmuştur. Anna liisa Ahmavaara'nın 1970'deki

araştırması “Fin Tekstili”nde de belirttiği gibi “Printex baskılarının birçok varisi var.” Marimekko; 1960’da Erkki Helenius tarafından kurulmuş baskı dokuma şirketi olan Helenius Oy’un arkasındaki esin kaynağıydı. 1960’ların sonuna doğru; Helenius, Maija Isola’nın dalgalı Lokki çalışmasını kompozisyon ve boyut olarak hatırlatan Nana Suni’nin yatay şeritli deseni Kuppoli (kümbet)’deki gibi

Marimekko’nun desenlerine benzeyen büyük, düz ve yapay bir grafik tekniği kullanmaya başlamıştır. Annika Rimala’nın sarmal Keidas’ını anımsatan Anita Wangel’in büyük, serbest çalışılmış deseni Meritursas (deniz canavarı)’da da çaprazlama ya da başka bir çalışmadan yararlanması ortadadır.

Marimekko’nun bir yan ürünü de 1964’te Vuokko Nurmesniemi tarafından kurulmuş moda ve mobilya şirketi Vuokko Oy’dur. Tasarımcı, şirketi için farklı bir alan seçmişse de kaçınılmaz bir şekilde iki şirket arasında bazı benzerlikler vardır. İlk elbise kumaşı baskılarının küçük ölçekli olmasına rağmen; daha sonra geniş, büyük, çoklu baskılar 1950’ler boyunca Marimekko için Nurmesniemi’nin döşeme kumaşlarının en yaratıcı özelliklerinden biri olmuştur. Elbise ve döşeme kumaşlarında çift yönlü kullanım için Nurmesniemi bu büyütme yöntemini uygulanmıştır. İlk deseni Pyörre (girdap, 1964) büyük bir girdap motifini tasvir etmiştir. Aslında yuvarlak yastık yüzü olarak kullanılan kumaş, daha sonra elbiselerde kullanılmaya başlanmıştır.

Marimekko için Nurmesniemi’nin ilk desenlerindeki üst üste gelmiş renkler önemli bir yer tutarken, sonraki desenleri beyaz kumaşın üstüne tek renk olarak basılmıştır. Bazen aynı tasarımlar birçok kez büyütülmüş, desenler o kadar büyüktür ki elbise kumaşlarının her bir yerini kaplamıştır. Desenlerinin saflığı ve yalınlığı, elbiselerin muazzam sadeliğiyle birbirini tamamlamıştır. “Yaşamın kendi zenginliğini unutmadan kreasyonlarımı olabildiğince sadeleştirmeye çalıştım” diye durumu açıklamıştır.

1960’ların sonlarına doğru, Nurmesniemi’nin tasarım haznesi, Poikkiraita (çarpraz şerit)’nın büyük şeritlerinde, Iso Neliö (büyük kare)’nün büyük karelerinde

görüldüğü gibi sade geometrik motiflere dönüşmüştür. 1970'li yıllarda desenleri daha da küçülmüş ve böylece Marimekko'nun parlak renkli ve canlı tarzından uzaklaşmış olmuştur. Bu tarihe kadar, Nurmesniemi'nin Marimekko için yaptığı desenlerin düzensiz çizgileri cetvel yardımıyla çizilmektedir. Ancak; bu yöntemi gittiği yere kadar götüren Nurmesniemi, 1980'lerde yeni yollar araştırmaya başlamıştır. 1984'te; müzik, ritim ve dansı çağrıştıran anlamlı çizimleri olan Kirjeita Chopinille (Chopin'e mektuplar) denen dokuz desenden oluşan bir koleksiyon tasarlamıştır. Bu serilerde Nurmesniemi farkından olmadan eski Marimekko tasarımlarını geri çağırmıştır. Desenlerin boyutları farklı olsa da, başlangıç noktaları olan spontanlık benzer Marimekko tasarımlarını çağrıştırmıştır.

Aynı zamanda yeni şirkerler için bir katalizör görevi de gören Marimekko, Fin firmalarının tasarım konusundaki farkındalığı üzerinde de olumlu bir etkiye sahiptir. Örneğin; Porin Puuvilla (Pori Pamuklu Bez Fabrikası, kuruluş 1898) Marimekko'nun başlattığı tarz ve beğeni devriminden direkt olarak yararlanmıştır. Tasarımcıları Raili Konttinen tarafından 1960'larda üretilen desenlerin arasında mavi, turkuaz ve turuncu, küçük, orta ve büyük boy dairelerden oluşan optik sanattan esinlenmiş Fabrina da vardır.

1960'lar baskı dokuma tarzı gittikçe gelişen Tampella (kuruluş, 1856) için de heyecan verici bir yıldır. Marimekko'nun etkisi; ay yüzeyini çağrıştıran düzensiz, inişli çıkışlı, yatay tabakalardan oluşan büyük ölçekli desen Perttu Mentula'nın Uzay 1 tasarımından başka hiçbir yerde daha açık ve net gözlenmemiştir. Ancak, Tampella hiçbir şekilde Marimekko'nun bir uydusu değildir, onun kendine has, ayırıcı ve farklı bir kimliği vardır. 1960'lı yıllar boyunca, şirket iki orijinal tasarımcı Marjatta Metsovaara ve Timo Sarpaneva sayesinde büyük karlar elde etmiştir.

Metsovaara o tarihlerde herkes tarafından iyi bilinmektedir. Kendi şirketi olan Metsovaara Oy tarafından 1954 yılından beri üretilen yenilikçi dokuma kumaşları onun tanınmasına yardımcı olmuştur. Kendisi Endüstriyel Sanatlar Enstitüsünde Maija Isola ile birlikte orijinal dokumalar üzerinde çalışmıştır. Bu nedenle ikisinin kariyerleri

birbirine paralellik gösterir. Bütün olarak bakacak olursak, Metsovaara'nın desenleri Isola'nınkilerden daha hareketlidir. Zengin, yoğun ve kendine has desen ve renklere sahip olan mozaik desenlerine benzeyen Kukka (çiçek, 1962) gibi çiçek motifleri onun en özel motiflerindendir. Bu desen, Gustav Klimt'in tablolarını andırmaktadır. Diğer taraftan Ruusu (Gül) deseni ise ressam Charles Rennie Mackintosh'a ilham kaynağı olmuştur. Metsovaara'nın Isola'ya en çok yakınlaştığı desenler, daha basit, düz desenler çizdiği zamandır. Suvi'deki (Yaz) çiçek ve ağaç desenleri Isola'nın Max ja Moritz'i (1971) ile belirgin benzerlik taşımaktadır. Metsovaara'nın en Marimekkovari desenleri, çok fazla renk kullandığı, dalgalı yatay çizgilerle zenginleştirdiği lav akışından ilham aldığı Laava ile Nil Nehri'nden esinlendiği Niili'dir.

Timo Sarpaneva daha çok cam ve seramik tasarımcısı olarak bilinmektedir. Buna rağmen kendisi kariyerinin çok başlarında tekstil ile ilgilenmiştir. 1955 – 1965 yılları arasında Sarpaneva PMK (Puuvillatehtaitten myyntikonttori, Pamuk Satış Ofisi) için baskılı kumaşlar tasarlamıştır. Bu pazarlama ofisi birçok Finli tekstil firmasına satış yapmaktadır. Bu sayede Sarpaneva Tampella ile iş birliğine başlamış ve Ambiente Koleksiyonu 1964 – 1969 yılları arasında üretilmiştir.

Sarpaneva tarafından endüstriyel monotip olarak tanımlanan Ambiente dizisi robot kullanarak düzeltilmiş baskıların makineler tarafından boyanması ile ortaya çıkmıştır. Yaklaşık iki binin üzerinde dizgi çizilerek Ambiente kumaşları sayısız renk çeşitleriyle üretilmiştir. Bu renkler koyu vişne rengi ve turkuaz, bezelye yeşili, krem rengi ve siyahtır. Bazı tasarımlar bulanık çizgiler şeklinde kalırken çeşitli derecelerde biçimsiz ve donuktur. En can alıcı desen ise bir taraftan diğer tarafa hareketler, balıksırtı ve zikzak çizen desenlerdir. Bunların bir çeşidi ise Palmikko (örgü)'dür. Bu desen Maija Isola'nın Seireeni'sine benzediği söylense de Palmikko daha serbest bir stile sahiptir. Marimekko'nun desenlerindeki sadelik zengin dokusu ve Ambiente çeşitlerindeki üç boyutlu özelliğiyle tezatlık göstermiştir. Finlandiya'daki birçok fabrikada üretildiğinden ve aynı zamanda lisanslı olarak yurt dışında üretildiğinden Ambiente yurt dışında büyük bir başarı yakalamıştır.

1960'lı yıllar boyunca başarı içinde yüzerken Tampella gelecek 20 yıl içinde Finli baskılı tekstil ürünleri yenilikçi olarak kalmıştır. Tampella ve Marimekko arasındaki direkt ilişki 1970'lere kadar devam etmiştir. Bu ilişki her iki firmaya desen açısından yardım eden, serbest olarak çalışan Maija Lavonen sayesinde olmuştur. Lavonen'in Tampella için çizmiş olduğu deseni Harlekiini, Marimekko'nun parlak renkli patchwork deseni Piippu (çubuk, 1974) ile çarpıcı benzerlik göstermektedir. Tampella'nın baş tasarımcısı ve sanat yönetmeni 1981 ile 1985 yılları arasında Anneli Airikka – Lammi'dir. O da diğer çağdaşları gibi kariyeri boyunca Maija Isola'dan etkilenmiştir. Bu ise Marimekko'dan etkilendiği bariz olan desenler için bir kanıt niteliğindedir. Napapiiri (kutup dairesi, 1972), İtalyan şirketi Socota tarafından desenlenmiştir. Airikka – Lammi'nin daha sonra Tampella için yaptığı tasarımlar; renkli, canlı ve enerji vericidir ancak dolaylı da olsa hala Marimekko'nun mirasını ilan etmiştir.

Marimekko tarafından desteklenen bir başka şirkette 1934'te iki bağımsız şirketin birleşmesiyle kurulan Finlayson-Forssa dır. Maija Lavonen; Maija Isola'nın çalışmalarındaki gibi çizgesel açıklığa ve netliğe sahip, dalgalı kırmızı ve mavi bayrak motiflerini tanımlayan Melody (1975)'nin de bulunduğu desenleri Finlayson için üretmiştir. Arkkitehti serisinin büyük ölçekli organik desenleri, kumaşın etrafında rahatça dolanan kıvrımlı çizgileri gösteren, Finlayson için Jukka Vesterinen tarafından tasarlanan gösterişli ve büyük bir tasarım için de esin kaynağıdır.

Marimekko'nun hiç durmayan yaratıcılığı; diğer şirketlerin daha korkak, tutucu ve geri olduğu bir zamanda Fin dokuma endistrisinin üretici hızını sürdürmesine yardımcı olmuştur. Tasarım tarihçisi Penny Sparke'nin de 1982'de söylediği gibi "artan ihracat rakamlarının desteklemesi sayesinde Fin dokuma ticaretinde bir güven ve canlılık hissi vardır. Bu çok teşvik edici bir durumdadır. Ancak 1930'larda Finler baskı dokuma tasarımı alanında diğer ülkelerden çok geride kalmışlar, elli yıl sonra dünyada ilk başta gelmiş ve Marimekko da bu devrimin arkasındaki katalizör olmuştur.

Marimekko'ya eş bir İngiliz şirketi olmamasına rağmen, Ascher ve Horrockses adlı iki şirket, elbise kumaşı baskılarının orijinalliği sayesinde 1940'larda kendileri için bir marka oluşturmuşlardır. Ascher Limited, 1942'de iki Çek göçmen Zika ve Lida Ascher tarafından kurulmuştur. Ascher'ın sade desenleri ilk zamanlar şirketin ana repertuarını oluşturmuş, bu desenler aynı zamanda Marimekko'da Vuokko Nurmesniemi'nin tasarımlarıyla ilginç bir karşılaştırma yapma olanağı sağlamıştır. Henry Moore gibi üst düzey sanatçılardan kumaş desenleri devralan Ascher, savaş sonrası ilk dönemlerde baskı kumaş tasarımının estetiğine halkın ilgisini çekmede önemli bir rol oynamıştır. Horrockses modaya uygun basma elbiseleriyle, 1946'dan sonra İngiliz modasını büyük ölçüde canlandırmıştır. Marimekko'daki gibi göz alıcı desenler önemli bir yer tutmuştur. Çoğu Alastair Morton tarafından ortaya çıkarılmış, canlı, sırım gibi, doğrusal motiflerden oluşan, büyük yatay şeritler şeklinde düzenlenmiş tasarımlar 1940'lı yıllar boyunca onların uzmanlık alanı olmuştur. 1950'li yıllar boyunca, Horrockses'in baş tasarımcısı; canlı desenleri, geleneksel çiçek desenlerine yeni bir yön veren Pat Albeck'tir.

Mobilya kumaşları alanında; Marimekko'nun en yakın dengi olan İngiliz şirketi; 1941'de Londra Satış Mağazasına bağlı bir şube olarak kurulan Heal Fabrics'tir. Yönetim müdürü Tom Worthington'ın dinamik liderliği sayesinde 1950 ve 1960'lı yıllarda Heal Fabrics yaratıcılık ve yenilik konusunda müthüş bir ün kazanmıştır. Marimekko'dan farklı olarak; şirkette tasarımcı çalıştırmak yerine aynı zamanda başka firmalar için de tasarımlar yapan serbest çalışan tasarımcılardan desen satın almayı tercih etmiştir.

Savaş sonrası ilk dönemin önemli bir tasarımcısı; Heal Fabrics'le uzun ve verimli bir ilişkisi olan Lucienne Day'dir. Day; ilk olarak Britanya Festivalinde görücüye çıkan, birbirine zıt kıraç ve toprak tonlarında basılmış, canlı, soyut ve organik bir desen olan Calyx (1951) ile İngiliz pazarını tamamıyla değiştirmiştir. Maija Isola gibi; Day yıllar geçse bile sürekli hayal gücü kuvvetli ve üreticidir. 1950'li yılların başlarında; Ticker Tape (1953) gibi canlı ve soyut, Spectators (1953) gibi nükteli ve

tasviri, Dandelion Clocks (1953) gibi cılız bitkileri anlatan tasarımlar ortaya çıkarmada ustadır. Daha sonraları, Maija Isola'nın gelişimine benzeyen daha çarpıcı, cesur ve daha mimari tasarımlar üretmeye başlamıştır. 1950'lerin sonlarına doğru; Sequola (1959)'da olduğu gibi, yaprak iskeletleri ve tüylü çimenleri betimleyen desenlerin yerini ağaç silüetleri almıştır. Sonraki on yıl içinde; Causeway (1967) ve Sunrise (1969)'ın da içinde bulunduğu göz alıcı, büyük ölçekli ve soyut geometrik desenler serisi ortaya koymuştur.

1960'lar boyunca; Heal'ın koleksiyonu, optik sanattan esinlenmiş bir sanatçı olan Barbara Brown'un katkılarıyla oldukça zenginleşmiş Maija Isola gibi, Brown da zamanın mimari isteklerine uygun olan, muazzam ölçülerde tasarım yapma imkânı bulmuştur. Estetik olarak, Heal'ın sınırları Marimekko'dan daha geniştir ancak sınırları aşmak için aynı sorumluluğu paylaşmışlardır.

Sanatsal yönden Heal Fabrics'in en yakın rakibi, 1957'de kurulnuş küçük bir baskı dokuma firması olan Hull Traders'tır. El serigrafisine olan bağlılıklarının yanında yüksek ilkeli sanatsal yaklaşımları Marimekko'yla aralarında doğrudan bir benzerlik sağlamıştır. Hull'un baş tasarımcısı ve sanat yönetmeni Shirley Craven'dır. Maija Isola gibi Craven da özgür düşüncelidir, desen çizmeyi bir sanat çeşidi olarak görür ve kendini buna adamıştır. Craven şirketin geri kalan işlerini ayarlamada tam hareket hürriyetine sahiptir ve oldukça teklikeli ve cesur bir satın alma politikası benimsemiştir. Armi Ratia gibi ürünlerin sadece ticari değil sanatsal alanda da yer alması gerektiğine inanmıştır. Korkusuz soyutlama denemeleri Hull Traders'ta bir kuraldır.

İngiliz üreticiler en son sanatsal akıma dayalı olarak, doğrudan ve çoşkulu bir yol benimsemelerine rağmen, Marimekko'da çağdaş sanatın etkileri daha belirsiz ve dolaylıdır. Ancak; bütün bu İngiliz firmaları konusunda en önemli nokta şudur: Marimekko gibi hepsi piyasa odaklı değil tasarım odaklıdır ve varolan modanın takipçisi değil değişimin öncüleridir. Tüketicilere zeki, ayrımcı ve yeni fikirler almaya istekli davranarak bu önde gelen markalar, sektörü tamamıyla yeniden canlandırarak toplu piyasayı dokuma ve modaya açmıştır.

O zamana kadar muhafazakâr olan Amerikan dokuma endüstrisi de savaştan sonra el serigrafisi dalgasından etkilenmiştir. 1940'lar boyunca; heykeltıraş Angelo Testa gibi çoğunlukla sanatçılar tarafından yönetilen birçok girişimci, küçük işletmeler kurmuştur. Modern mimarinin ihtiyaçlarına hitap ederek, Ben Rose gibi hem dokuma hem de duvar kâğıtları üretmişlerdir. Rose; 1950 ve 1960'lar boyunca sayısız eğlenceli ve yaratıcı desenler üretmiştir. Yapraksız ağaç silüetlerini betimleyen Groves (1955), çift tonda gölge benzeri etkiler ortaya koyabilmek için serigrafi kullanma yolu ile Maija Isola'nın Putkinotko'suyla benzemiştir. Üç karı-koca çift tarafından yönetilen firmalar da en yaratıcı firmalar arasındadır: Ruth Adler Schnee ve Edward Schnee tarafından yönetilen Adler-Schnee firması, Hank Kluck ve Eleanor Kluck tarafından yönetilen Elenhank firması, Ervine Laverne ve Etselle Laverne tarafından yönetilen Laverne Originals firması. Canlı ve etkileyici desenleri, Marimekko'yla aynı tarzda pozitifliği yansıtmaktadır.

Bu şirketler küçük olmasına rağmen; mimari, resim, heykeltıraş, grafik tasarım ve baskı dokuma arasında alışveriş yaparak Amerika'da desen tasarımı konusunda büyük ilerlemenin öncüsü olmuşlardır. Sırayla 1947 ve 1952'de baskı dokuma işine girişen, iki mobilya döşeme şirketi, Knoll Associates ve Herman Miller, estetik standartları yükseltme konusunda önemli bir etkiye sahip olmuşlardır. Alexander Girard'ın Herman Miller için yaptığı desenlerin sade ve düz kesim şekilleri, zengin katmerli renkleri Marimekko'yla büyüleyici benzerlikler göstermiştir. Mimarlık eğitimi alan Girard, çalışmalarını en basit ve temel hale indirgeyerek desenlere bir grafik tasarım türüymüş gibi yaklaşmıştır. Unutulmayan desenleri Rain (1953) ve Feathers (1957) birçok yarı saydam renkte, üst üste basılmış tek bir motiften oluşmuştur.

Tasarımcı Jack Lenor Larsen, Alexander Girard'ın ve Marimekko'nun büyük bir hayranı olmuştur. Dokuma ürünleri üretimiyle başlayarak 1953'te kendi şirketini kurmuş, 1956'da serigrafi tekniğini kullanmaya başlamıştır. Larsen'ın Midsummer (1956) ve Primavera (1959) gibi ilk desenlerinde renkler göz alıcı ve etkileyici olacak şekilde kullanılmış, efektlerin zenginliğini yoğunlaştırmak için de bazen kadife kumaş

üzerine basılmıştır. Daha sonra, Larsen'in hayali görüntüleri çağrıştıran Butterfly koleksiyonu (1967), Annika Rimala'nın sarmal elbise desenlerinin göze çarpan akışkanlığını anımsatmıştır.

Marimekko uluslararası alanda geliştikçe, İsveç satın almaya en açık pazarlardan biri haline gelmiştir. 1960'lar boyunca, tasarımcı Inez Svensson'un idaresi altında, Boraz Wafveri en cesur İsveç dokuma firmalarından biri olarak ortaya çıkmıştır. Serbest çalışan tasarımcılar işe alınmış ve başka firmalar için çok nadir tasarım yapan Maija Isola bile bazı durumlarda şirkete katkıda bulunmuştur. Daha önce İsveç'teki Katja için çalışmış olan Sven Fristedt, Boras Wafveri'ye katılmış. Moda terimleriyle ifade edecek olursak; Katja, Marimekko'nun İsveç'teki eşdeğeridir ve Fristedt ilginç ve cüretkâr elbise kumaşı desenleriyle yeni bir imaj oluşturmalarında büyük bir rol oynamıştır. Fristedt'in Boras'a varışıyla birlikte; Oppo(1966)'yla başlayan, optik sanat ve popüler sanattan esinlenilmiş desen yaratma akımı ortaya çıkmıştır. 1970'lerde, Fristedt'in büyük, kıvrılan, soyut desenler serisi yarattığı Boras Wafveri'de desenleri büyütme işi oldukça yaygındır. Bazı tasarımlar Stora Balt (1970) gibi sadece siyah ve beyazdır, diğerleri de Frost (1970) gibi belirsiz, sadece beyaz üstüne beyaz olarak basılmıştır. Bu kadar iddialı desenlerin, Maija Isola'nın özgürlükçü etki yaratan Arkkitehti serisinden önce ortaya çıktığına inanmak zor olmuştur.

1969'da Boras Wafveri'den ayrıldıktan sonra; Inez Svensson; 1970'te kendi dokuma şirketlerini kuran, dokuma, moda ve grafik gibi farklı alanlarda yetişmiş bir grup tasarımcının oluşturduğu On İsveçli Tasarımcı olarak da bilinen Tiogruppen'in öncülerinden biri olmuştur. Desenler konusunda tutkulu olan ancak üreticilerin olumsuz davranışları tarafından engellenen Tiogruppen, cesur, renkli ve sade tasarımlarıyla baskı dokumayı yeniden canlandırmak için yola çıkmıştır. Kumaş baskısı için Boras Wafveri ile çalışan grup, kendi tasarımlarının üretimi ve pazarlaması konusunda tam kontrol sağlayarak yaklaşık her iki yılda bir koleksiyon ortaya çıkarmışlardır.

Tiogruppen'in desenleri, Marimekko'nun desenlerinden daha küçük ve daha çok birbirinin tekrarı olsa da, grafiksel olarak ikisi de aynı seviyede iddialıdır. Parlak

kırmızı, mavi ve sarının göz alıcı birleşimiyle oluşturulmuş, Carl Johan De Geer'in The Sea koleksiyonundaki (1975), Flygfiskar (uçan balık)'da görüldüğü gibi renkler doğrudan ve kışkırtıcı bir şekilde kullanılmıştır. Renkler; farklı tasarımcılar tarafından yapılmış, tamamen farklı tasarımlar arasında önemli bir bağlantı sağlamıştır. Örneğin; Black/White koleksiyonunda (1977), bütün tasarımlar ya siyah ya da beyaz zemine sahiptir. Ingela Hakansson'un siyah bir zeminin üstünde yüzen kırmızı, sarı, mavi ve yeşil yaprakları betimleyen Sagblad'ı (1977) oldukça dikkat çekicidir.

1980'den beri; İsveç ve Fin dokuma şirketleri; diğer ülkelerde hakim olan gittikçe gerileyen trendlere karşı çıkmada oldukça başarılıdır. Örneğin IKEA, Tiogruppen üyelerinin de içinde olduğu önde gelen İsveçli tasarımcıların katkılarıyla, sürekli olarak çekici, modern baskı dokumaları üretmiştir. Bu esnada; pazarın başında, aydınlanmış başka bir İsveç firması olan Kinnasand, çağdaş desen tasarımı şampiyonu olarak son yirmi yıldır göz önündedir. Son elli yıldır Finlandiya ve İsveç arasında gerçekleşen yaratıcı değiş tokuş olayı, her iki tarafa da karşılıklı yarar sağlamıştır. Önemli ölçüde, Marimekko çatısı altına girmiş en yeni tasarımcılardan biri de İsveç doğumlu Anna Danielsson'dur. Bugün Marimekko ve Kinnasand sadece İskandinavya'da değil uluslararası tüm rakiplerine karşı dimdik ayaktadır.

Çağdaş tasarım üstünde Marimekko'nun etkisi iki tanedir. Heyecanlı ve yaratıcı yeni desenler ortaya çıkararak yaratıcılık sınırlarını zorlamaya devam etmenin yanında; 1950 ve 1980'ler arasında Maija Isola, Fujiwo Ishimoto ve Katsuji Wakisaka tarafından mevsimlik tasarımların yeniden dahil edilmesiyle şirket, pazarı canlanmıştır. Desenlerin büyük bir çoğunluğu hala o kadar canlı ve modern görünüyor ki, yeni nesil tüketiciler tasarımların on veya yirmi yıl öncesine ait olduğunun farkında değildirler. Yeni bir kitleyi çekmenin yanında; bu yeni baskılar, yirminci yüzyıl baskı dokuma tarihinde Marimekko'nun kilit mevkisinin hatırlatıcısı olarak da görev yaparlar (Aav, 73-80).

2.9. Marımekko Tasarımcılarının Listesi (1950-2003)

Bu liste Marimekko için ürün tasarlamış olan kişilerin alfabetik olarak sıralanmasıyla oluşturulmuştur. Kişi isimlerinin yanında-parantez içerisinde-tasarlanan ürünün türü ve karşısında tasarımcıların doğum ve ölüm tarihleri yer almaktadır.

Kısaltmalar:

a: aksesuar

d: elbise ve kıyafet

f: dokuma , desen

g: grafik

Aarikka, Kaija (f)	d. 1929/1952-53
Anttila, Lea (a, d, f)	d. 1962/1989-93
Backlund, Agneta (f)	d. 1948/1978-80
Danielsson, Anna (a,f)	d.1972 (İsveçli) / 2001-
Enbom, Kerstin (a,d,f)	d. 1945/1966-79
Eklund, Antti (a,d,f,g)	d. 1960/1994-99
Fagerholm, Karin (d)	d. 1968/1992-93
Falla, Ritva (a,d,f)	d. 1952/1990-91,1997-
Favén, Aino (f)	d.1957/1988
Flander, Brita (a)	d.1957/1992-98
Haglund, Bo (a,f,g)	d.1963/1997-2001

Hami, Pekka (a,f)	d. 1956/1999
HEL Communications (f)	2001
Helenius, Elina (a,d,f)	d.1963/1989-95
Hirvi, Erja (a,d,f)	d.1968/1995-
Hobin, Agneta (f)	d.1945/1975-76
Hopea, Saara (a)	1925-84/1959,1983
Häyrinen, Susanna (d)	d.1964/1989-93
Immonen, Riitta (d)	d. 1918/1950-51
Ishimoto, Fujiwo (a,d,f)	d. 1941 (Japon)/1974-
Isola, Kristina (a,d,f)	d. 1946/1964-
Isola, Maija (f)	1927-2001/1949-87
Isoniemi, Laura (f)	d. 1962/1989-90
Järnefelt, Heljä (f)	d.1950/1984-85
Kaarakka, Eeva (d)	d. 1934/1957-1986
Karlson, Kalervo (d)	d. 1967/2002
Karlsson, Niina (d)	d.1969/2002
Kellomäki, Kaarina (f)	d. 1943/1965-66
Kivalo, Inka (a,f)	d. 1956/1985-90
Konttinen, Juhani (f)	d.1934/1984-2003

Konttinen, Raili (f)	d. 1932/1983-84
Korhonen, Tarja (f)	d. 1951/1985
Kotilainen, Liisa (f)	d. 1955/1980
Kranz, Gunhild (d)	d. 1973 (Alman)/2001
Kukkapuro, Yrjö (a)	d. 1933/1962-63
Kukkasjäarvi, Irma (f)	d. 1941/1984
Kylmänen, Miia (a,d)	d. 1973/1993-94
Lahtinen, Mysi (a,f)	d. 1938/1958-66
Larna-Helkiö, Anita (f)	d. 1953/1981
Launonen, Tuula (d,f)	d. 1950/1986
Laurikainen, Juha (f)	d. 1955/1989-90
Lavonen, Kuutti (f)	d. 1960/1975,1987
Lavonen, Maija (f)	d. 1931/1974-75
Lind, Leena (d,f)	d.195871986-90
Lindfors, Stefan (a,d,f,g)	d.1962/1992-2000
Marttila, Juha (d)	d. 1977/1999-
Mikkola, Ulla (f)	d. 1948/1979-83
Montanari, Satu (f)	d. 1956/1983-85
Nissinen, Marjatta (d,f)	d. 1954/1987-91

Nurmesniemi, Vuokko (d,f)	d. 1930/1953-60
Nyström, Per-Olof (f,g)	d. 1925/1950-51
Orvola, Heikki (f)	d. 1943/1984, 1986, 1987, 1999
Palojoki-Joustela, Hilkka (f)	d. 1913/1952-53
Parkkila, Jaana (a,d,f)	d. 1958/1993-
Pelli, Ilona (d)	d. 1951/1992-93
Piirainen, Mika (a,d,f)	d. 1969/1994-
Piri, Markku (f)	d. 1955/1979-81
Qverflander, Anneli (f)	d. 1930/1968-69
Raekallio, Kirsti (a,d,f)	d. 1948/1985-86
Rahikainen, Hilkka (a,f,g)	d. 1935/1961-2000
Ratia, Armi (f)	1912-79/1951-79
Ratia, Ristomatti (a,f)	d. 1941/1967-83, 1994 –
Rautiainen, Pirjo (d,f)	d. 1950/1986-87
Rimala, Annika (d,f)	d. 1936/1960-81
Rimala, Pentti (d,f)	d. 1946/1969-87
Rintala, Jukka (a,d,f)	d. 1952/1986-88,1991-
Rosauer, Alicia (a,d,f)	d. 1977 (Amerikalı)/ 1999-
Salonen, Jatta (f)	d. 1945/1983-91

Segal, Robert (a,d,f)	d. 1974 (Amerikalı) / 1999-
Seppä, Jaana (a,d,f)	d. 1966 / 1995-97
Seppänen, Matti (a,d)	d. 1944/1999-
Sewón, Kristina (d)	d. 1975/2002 –
Silfvenius, Outi (f)	d. 1940/1982
Suna, Marja (a,d,f)	d. 1934/1979 –
Suvanto, Liisa (d,f)	1910-83/1960-75
Syrjä, Virpi (a,f)	d. 1959/1986-91
Talvensaari, Pekka (d,f)	1955/1984-86
Tilhe, Eeva Inkeri (f)	d. 1919/1950
Toikka, Oiva (f)	d. 1931/1960-61
Torkkola, Terttu (d,f)	d. 1954/1986
Tuominen, Susanna (a,d)	d. 1970/2000-02
Turick, Albert (a,f)	d. 1953 (Amerikalı)/1979-87
Wakisaka, Katsuji (d,f)	d. 1944 (Japon)/1968-76, 2001
Vikman, Ulla-Maija (f)	d. 1943/1979
Villanen, Mari (d)	d. 1943/1958-69,1972-2001
Virta, Marjaana (a,d,f,g)	d. 1958/1993 –
Vuorisalo, Pauli (f)	d. 1944/1989 (Aav, 2004: 327)

2.10.Marimekko’nun Marka İşbirlikleri

2.10.1. Marimekko X Clinique

Marimekko’nun kendine has ikonik tasarımı ve renkli desenlerinin Clinique markasının temel güzellik ürünlerini süslediği bu sınırlı sayıdaki koleksiyon Şubat 2018 tarihinde dünya çapında birçok önde gelen mağazada ve web sitesinde satışa sunulmuştur.

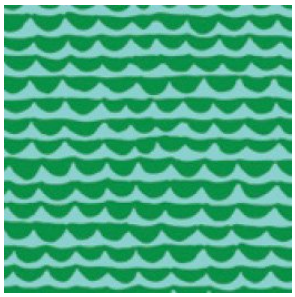

Resim 171: MarimekkoXClinique, 2018

Kaynak: https://www.lofficiel.com.tr/guzellik/marimekko-x-clinique#image-14237

Marimekko'nun Clinique Sınırlı Üretim Koleksiyonunda yer alan 10 koleksiyon baskısının her biri, Marimekko'nun 1960'lı ve 1970'li yılların en önde gelen hazır giyim tasarımcısı ve 1960'lı yılların en etkileyici moda tasarımcılarından biri olan Annika Rimala (1936-2014) tarafından oluşturulmuştur.

Koleksiyonda yer alan desenler:

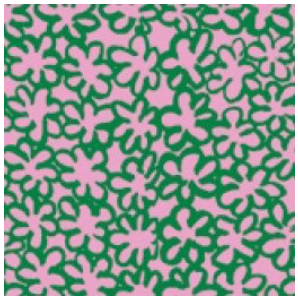
Resim 172: Papajo, 1968

Resim 173: Laine, 1965

Resim 174: Keldas, 1967

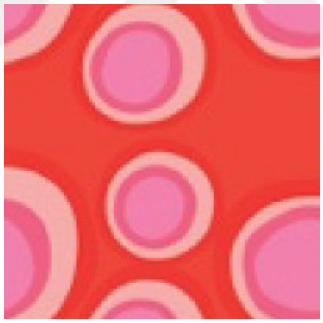
Resim 175: Kukka, 1965

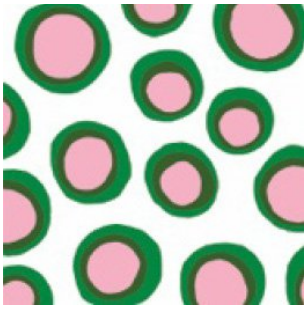
Resim 176: Pikku Suomu

Resim 177: Tarha, 1963

Resim 178: Klaava, 1967

Resim 179: Petrooll, 1963

Resim 180: Puketti, 1965

Resim 181: Hedelmäkori, 1964

Marimekko koleksiyonu için marimekko çalışanları ve Clinique Global Marka Başkanınından yorumlar:

> *Marimekko, insanların günlük yaşamlarına renk ve mutluluk getirmek için yaratıldı. Hayata aynı neşeli yaklaşımı paylaşırken, dünyadaki müşterilere şaşırtıcı ve heyecan verici bir şey sunmak için Clinique ile ortaklık kurmaktan heyecan duyuyoruz.*
>
> Päivi Paltola
>
> Marimekko'nun Pazarlama Direktörü

(https://www.beautyalmanac.com/article/clinique-x-marimekko-limited editioncollection/3762, Erişim tarihi: 25.05.2019)

Bu koleksiyon Merimekko'nun en saf ve modern estetiğini ve Clinique'nin parlak canlılığını yakalıyor ve kadınların günlük hayatlarına keyif katarak onlara ilham kaynağı oluyor.

Jane Lauder
Clinique Global Marka Başkanı

Koleksiyon için seçilen baskılar, tüm zamanların en tanınmış ve ünlü Marimekko tasarımlarından bazılarını temsil ediyor. Şaşırtıcı renkler ve rengarenk kaplamalar kullanılarak ortaya konulan bu etkili koleksiyonun arkasında Marimekko'nun baskı sanatındaki ustalığı, ince elişçiliği yatıyor.

Minna Kemell-Kutvonen
Marimekko'nun Baskı-Tasarım Sorumlusu

(https://us.fashionnetwork.com/news/Marimekko-unveils-Clinique-packaging-collaboration,906944.html#.XY-IY0YzbIU, Erişim Tarihi: 25.05.2019)

Resim 182: MarimekkoXClinique

Kaynak: https://www.lofficiel.com.tr/guzellik/marimekko-x-clinique#image-14237

2.10.2. Marimekko X Avon

Resim 183: MarimekkoXAvon

Kaynak: https://tr.pinterest.com/pin/27092035238588577/

Marimekko'nun Avon Color Collection serisinde yer aldığı işbirliği 2008 yılının son çeyreğinde Amerika, Avrupa, Meksika ve Asya başta olmak üzere tüm dünyada satışa sunulmuştur. Bu koleksiyonun en belirgin özelliği Marimekko'nun eşsiz felsefesini kadınların günlük hayatına taşımasıdır. Koleksiyonun tamamında 1964 yılında Maija Isola tarafından tasarlanan ikonik Unikko deseninden esinlenilmiştir. Maija Isola'nın kızı Kristina Isola tarafından tasarlanan bu koleksiyonda klasik Unikko deseni eşsiz tasarım ve canlı renklerle yeniden yorumlanmıştır. Koleksiyon sınırlı sayıda üretilmiş göz farı, pudra, maskara ve rujdan oluşmaktadır. Bu işbirliği vasıtasıyla Marimekko bir kez daha ilgi odağı olmuş ve kadınların günlük hayatını renklendirmiştir.

(https://thedieline.com/blog/2009/1/5/marimekko-for-avon.html, Erişim Tarihi:25.05.2019)

2.10.3. Marimekko X Converse

Marimekko ve Converse markası birden fazla kez işbirliği yapmıştır. Bunlardan ilki 2011 Bahar sezonu koleksiyonudur ve Şubat 2011 tarihinde satışa

sunulmuştur. Bu koleksiyonda, Annika Rimala tarafından tasarlanan Tarha ve“ Pikkusuomu ile Maija ve Kristina Isola tarafından tasarlanan Kirppu desenlerine yer verilmiştir.

(https://solecollector.com/news/2011/02/marimekko-x-converse-collection-spring-2011, 25.05.2019)

Resim 184: MarimekkoXConverse tasarım örnekleri, 2011

Kaynak: http://theaudacityofcolor.com/2011/02/08/marimekko-converses/

Bu işbirliği ses getirince iki marka hemen bir sonraki sezonda, 2012 yılı Güz ve Bahar sezonlarında tekrar işbirliği yapmıştır. Bu kez koleksiyon Marimekko'nun meşhur tasarımcısı Maija Isola ve genç tasarımcı Maija Louekari tarafından hazırlanmıştır. Converse markasının meşhur modellerinden ChuckTaylor All Star ve Jack Pucell modellerine ikonik haşhaş çiçeği Unikko ve Lokki desenleri canlı renklerle uyarlanmıştır.

(https://www.highsnobiety.com/2012/06/20/converse-x-marimekko-fall-2012-chuck-taylor-all-star-collection/, Erişim tarihi: 25.05.2019)

Resim 185: MarimekkoXConverse tasarım örnekleri, 2012

Kaynak: https://www.modern-notoriety.com/marimekko-x-converse-spring-2012-available/

2013 İlkbahar-Yaz koleksiyonundaki işbirliğinde mevcut desenlerin farklı renklerinin yanı sıra Räsymatto deseni de koleksiyonda yer almıştır. 2013 Sonbahar-Kış sezonunda mevcut desenler kamuflaj ve metalik tonlarda çalışılmış ve koleksiyona çilek ve Pisaroi desenli converseler eklenmiştir.

(https://design-milk.com/happy-feet-converse-x-marimekko-2013/, Erişim tarihi: 25.05.2019)

2.10.4. Marimekko X Banana Republic

2014 İlkbahar sezonunda yapılan bu işbirliği sınırlı sayıda üretilmiş 25 kapsül parçadan oluşmaktadır. Banana Republic markasının ikonik tasarımları ve Marimekko'nun eşsiz, renkli desenleri biraraya gelmiştir. Ortaya elbise, pantalon, sandalet, çanta, tulum, ayakkabı, etek, tunik başta çeşitli ürün gruplarından, rengarenk çiçek desenli, parlak, ya da siyah beyaz birbirinden özel parçalarla dolu bir koleksiyon çıkmıştır.

(https://www.instyle.com/fashion/banana-republic-marimekko-collection; Erişim tarihi: 25.05.2019)

Resim 186: MarimekkoXBananaRepublic tasarım örnekleri, 2014

Kaynak: http://www.fashiontrendsdaily.com/celebrity-fashion-trends/banana-republics-marimekko-collab-is-bold-bright-and-perfect-for-summer

Marimekko farklı tarihlerde bu markaların yanısıra Finnair, Target, Littala, Uniqlo gibi markalarla da işbirliği yapmıştır(https://www.marimekko.com/no_en/world-of-marimekko/latest-news, Erişim tarihi: 25.05.2019)

Resim 187: Marimekko-Finnair işbirliği uçak giydirme

Kaynak: https://www.finnair.com/int/gb/marimekko

Resim 188: MarimekkoXUniqlo işbirliği elbiseKaynak:
https://www.uniqlo.com/us/en/news/topics/2018040201/

3. BÖLÜM

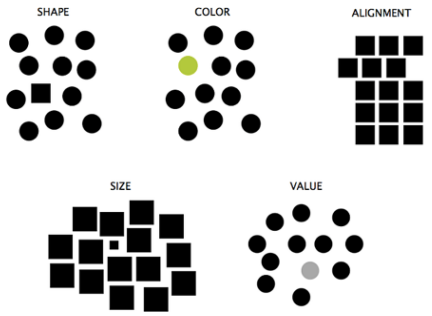
TEMEL TASARIM ELEMANLARI VE ANADOLU BİTKİLERİNDEN YOLA ÇIKARAK MARİMEKKO ETKİSİYLE OLUŞTURULMUŞ TEKSTİL TASARIM ÇALIŞMALARI

3. BÖLÜM

TEMEL TASARIM ELEMANLARI VE ANADOLU BİTKİLERİNDEN YOLA ÇIKARAK MARİMEKKO ETKİSİYLE OLUŞTURULMUŞ TEKSTİL TASARIM ÇALIŞMALARI

3.1. Temel Tasarım Elemanları

Görsel sanatlar ve tasarımın özünü temel tasarım elemanları oluşturur. Görsel tasarım kavramı, görsel sanatların tasarım elemanlarıyla birleştirilerek ortaya çıkmıştır. Tasarım sırasında görsel yerleşimin oluşması için kullanılan elemanlar, tasarım elemanlarıdır. Görsel anlatım dili nokta, çizgi, şekil, renk, doku gibi bu elemanlar ve aralarındaki ilişkileri içerir (Ching, 2007:2). Bunlar temel sanatta olduğu kadar tasarımcıların da tasarlama süreçlerinin önemli bir parçasıdır. Temel tasarımın bilinen ve kabul edilen öğelerinden projemde kullandıklarım, Nokta, çizgi, , renk, şekil dir.

Resim 189: Temel tasarım elemanlarına örnek

Kaynak: https://www.pointeriorblog.com/post/gestalt-kurami-ve-tasarim-i-lkeleri

3.1.1. Görsel Tasarım Ögeleri

Görsel tasarım öge ve ilkeleri, bir sanatsal düzenlemde ya da tasarım çalışmasında estetik bir bütünlük ve anlatım sağlamak için sanatçı ve tasarımcıların başvurdukları bir yöntemdir.

Yirminci yüzyıl ve günümüz görsel sanatlar ve tasarım alanlarında yaygın bir biçimde kullanılan sanat ve tasarım ögelerinin kökeni Japon sanat eğitimi sistemine dayanmaktadır. Amerika Kolombiya Üniversitesinden sanat ve tasarım eğitimcisi Arthur Wesley Dow, Tokyo Güzel Sanatlar Akademisinde 1899 yılında yazdığı "Kompozisyon (Composition: A Series of Exercises in Art Structure for the Use of Students and Teachers)" adlı kitabında görsel tasarım öge ve ilkeleri örnek vererek tanımlamıştır (Artun, 2009).

Temel Tasarım öge ve ilkeleri 1920'lerde Modernism ve Bauhaus okulunun en temel öğelerinden biri olarak doğmuştur. Bauhaus Nazi Almanyası ile sona erme durumuna geldiğinde, eğitimdeki etkileri yayılarak devam etmiştir (Lloyd, 1969:156). Bauhaus okulu sanat ve tasarım ile ilgili disiplinlerde etkili bir değişim sağlamıştır.

Resim 190: Bauhaus okulundan bir görüntü, 1966

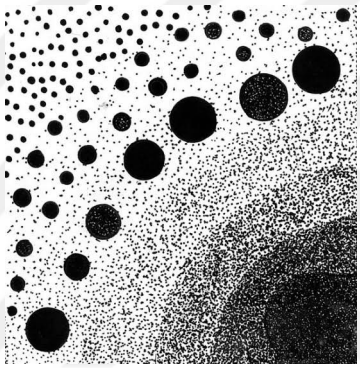
Kaynak: https://makestyleathome.weebly.com/blog/gecmisten-gunumuze-bauhaus

Modern tasarım anlayışı ve Bauhaus Okulunun günümüzde devam eden başlıca ürünü Temel Tasarım elemanlarının Türkiye'de ilk kez 1966 senesine ait Mimarlık dergisinde tartışılmıştır. Türkiye ve dünyada birçok sanat ve tasarım okullarının ilk senesinde zorunlu Temel Tasarım eğitimi verilmektedir. ,

Projemde kullanmış olduğum tasarım elemanları aşağıdaki gibidir;

3.1.1.1. Nokta

Görsel tasarım elemanlarının başında nokta ögesi gelmektedir. En sade görsel tasarım elemanıdır. 'Nokta' kavramı farklı şekillerde tanımlanmıştır. Nokta, kalemin bıraktığı izdir ve algılanabilen en küçük görsel birimdir. Birçok görsel öge noktanın varlığına her zaman ihtiyaç duymaktadır. Görsel sanatlarda nokta ile ifade edilen somut ve net bir görüntü değil, sadece bir nokta etkisi olmuştur. Tasarımlarda direkt seçilebilen, gösterilebilen bir nokta olmayabilir ancak belirli ögelerin bir araya gelmesiyle nokta etkisi verilmektedir (Özsoy, 2016:18).

Resim 191: Bauhaus okulundan bir görüntü, 1966

Kaynak: https://www.temeltasarimögeleri.com-nokta

3.1.1.1.1. Noktanın Görsel Fonksiyonları

Nokta ile çizgisellik oluşturulabilir: Noktalar arasındaki düzenli mesafeler gözün noktaları birleştirmesini ve ardarda gelmiş noktaların bir bütün olarak algılanmasını sağlamaktadır.

Nokta ile açık-koyu etkisi verilebilir: Nokta ile açık koyu etkisi verilerek tasarımda ışık-gölge düzeni oluşturulabilir. Noktaların arasındaki mesafeler belli düzende artırıldıkça ve noktaların büyütülüp küçültülmesiyle koyuluk-açıklık ve ışık-gölge etkisi yapmaktadır.

Nokta ile doku etkisi verilebilir: Belirli bir düzen içinde kullanılan noktalar ile görsel algı oluşturarak dokusal etki oluşturmaktadırlar.

Nokta ile hareket etkisi verilebilir: Nokta tek başına durgunluk etkisi verir. Aynı zamanda düzenli ve eşit aralıklarla dizilen noktalar da durgunluk etkisi vermektedir. Fakat nokta kullanımı çoğaldıkça hareket etkisi başlar, noktanın birden fazla kullanımında, göz kendiliğinden noktalar arası bağlantı kurarak gezinmeye başlamaktadır.

Nokta ile bütünlük etkisi verilebilir: Tasarım içinde yer alan noktalar birbirleriyle görsel iletişime geçerek tasarımda bütünlüğü kolaylaştırmaktadır. Göz noktalar arası bütünlük kurarak tasarımı bütün olarak algılamaktadır.

Nokta ile yüzeyler oluşturulabilir: Eşit aralıklarla dağılan noktalar yüzey oluşturmaktadır. Düzensiz noktalar da sanatsal efektlere sahip yüzeyler oluşturmaktadırlar.

Tasarımda nokta direkt olarak kullanılabilir: Görsel tasarımda nokta, fonksiyonel olarak başlangıç elemanı olarak kullanılmaktadır.

Nokta vurguya dikkat çekebilir: Tasarımda bulunan konumuna ve işlevine göre vurguyu desteklemektedir. Birçok çağdaş sanat eserlerinde nokta başrol oynamıştır.

Nokta bazı elemanların yerine kullanılabilir: Nokta görsel tasarım da bilinmeyen eleman olarak kullanılmaktadır.

Nokta tasarımın dengesini etkiler: Çoğu zaman tasarımın dengeye kavuşmasını etkilemektedir. Görsel tasarımda son etki olarak çalışmayı en hızlı çekilde sonuca en hızlı ve en kolay etkiye kavuşturacak eleman olarak kullanılmaktadır.

3.1.1.1.2. Doğada Nokta Ve Nokta Etkisi

Doğada nokta etkisi yapan çok sayıda nesne ve varlık bulunmaktadır. Doğada yaşamını sürdüren bitkilerin birçoğu noktasal etkiye sahiptir. Birçok meyve birer nokta

görünümündedir. Çok sayıda çiçek de noktasal etkiye sahiptir. Bazı bitkiler uzaktan bakıldığında nokta görüntüsü vermektedir (a.g.e., 2016:32).

Resim 192: Doğadan nokta ile ilgili bir örnek

Kaynak: https://www.temeltasarimögeleri.com-nokta

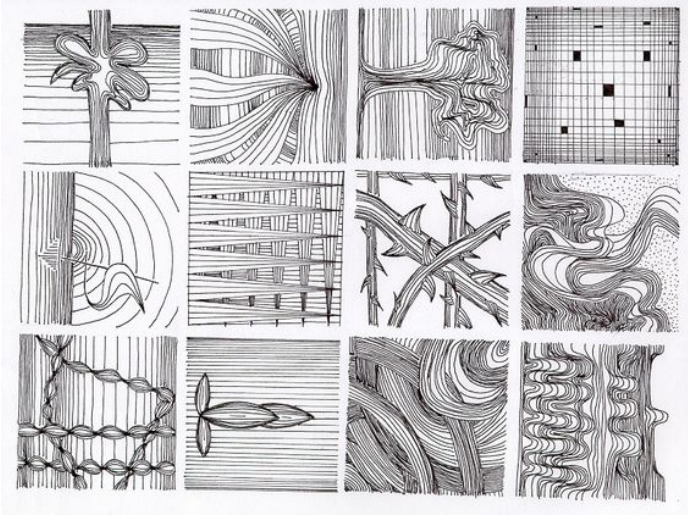
Sonuç olarak nokta, tasarımcılar tarafından sürekli kullanılan vazgeçilmez bir tasarım elemandır. Geçmişten günümüze nokta birçok farklı şekilde kullanılmıştır (Ayaydın, 2016:34).

Projemde temel tasarım elemanı olarak en çok nokta ögesi kullanımıştır

3.1.1.2.Çizgi

Çizgi bir noktanın başlangıç noktasından bitiş noktasına kadar izlediği yolun ortaya çıkardığı görsel etkidir. Çizgi bir noktalar bütünüdür. Arka arkaya gelen noktaların birleşmesinden ortaya çıkmaktadır. Çizgi önemli bir sadeleştirme ve stilize etme aracı olmuştur. En karmaşık görsellerin bile ilk hali çizgidir. Çizgi aslında bir sınırlama aracıdır ve nesnelerin algılanmasında kolaylık sağlamaktadır. Çizgi sınırsız şekide çeşitliliğe sahip görsel anlatım ögesidir. Çizginin temsil ettiği fikri yansıtmaktadır. Görsel sanatlar alanında en fazla kullanılan öge, kontrolü en zor tasarım elemanıdır (Gökaydın Nevide, 2002:73).

Sonuç olarak çizgi, tasarımcılar tarafından sınırı belirleme açısından en fazla kullanılan tasarım elemanıdır.

Resim 193: Görsel tasarım elemanı çizgi örneği

Kaynak: https://tr.pinterest.com/ehad0158/

3.1.1.3. Renk

Görsel tasarım elemanlarında renk önemli bir yere sahiptir. Renk kavramı farklı şekillerde tanımlanmıştır. Renk bir görsel algıdır, göz yanılsaması ve dalga uzunluğudur. Renk olgusu çağdaş sanat akımlarıyla birlikte her geçen gün önemi artmıştır. Dijital sanat dönemiyle birlikte daha da etkili hale gelmiştir (Bingöl, 1975:121).

Rengin etkisi bulunduğu yere göre değişir, alanın yaygınlığı tonu değiştirir.

Resim 192: Rengin zemin rengi üzerinde etkisi

Kaynak: https://tr.pinterest.com/ehad0178/

3.1.1.3.1.Renklerin Görsel Fonksiyonları

Renkler evrensel dilin önemli bir parçası aynı zamanda toplumlar içinde sembolik yönleri vardır. Beyaz masumiyetin, saflığın, dine dönüşün, sevincin, dirilişin, mutluluğun ve sonsuz yaşamın rengidir (Pastoureau, 2005:43).

Renkler bütün yaşamımızda önemli psikolojik role sahiptir. Bu nedenle çağdaş dünyada yaşamın tüm alanlarında etkileyici bir tasarım elemanı olmuştur. Her renk sembolik bir anlam taşıyabildiği gibi kültürden kültüre farklı etkiler bırakabilir. Bazı renk etkileri birçok kültürde ortak anlam taşımaktadır.

Birçok tasarımcının üslubu renk odaklıdır. Hangi renkleri ağırlıklı olarak seçtiği, renkleri tasarımlarda nasıl kullandığı ve renkleri ne kadar ön plana çıkardığı önemlidir. 20.'yy da çağdaş sanatçılar renk üzerinde durmuşlar ve rengi salt anlatım aracı olarak kullanmışlardır (Gökaydın, 2002:30).

3.1.1.3.2.Doğada Renk

Renkler görsel ve fonksiyonel bir etkiye sahiptir. Görsel dünya doğadaki renklerden esinlenerek tasarımlarını gerçekleştirmektedirler. Doğadaki bitkiler yeryüzünü renklerle süsleyen birer renk objeleridir. Masmavi denizler yeşil ile birleşmekte ve kahverengi tonlarında toprak onları yumuşatmaktadır. Sınırsız reklerdeki çiçekler bize tüm renkleri yansıtmaktadır. Bu nedenle birçok renk bitkilerin adıyla isimlendirilmektedir. Tüm renk çeşitliliği günün farklı saatlerinde ışık açısına ve şiddetine göre artmaktadır (Özsoy, 2016:18).

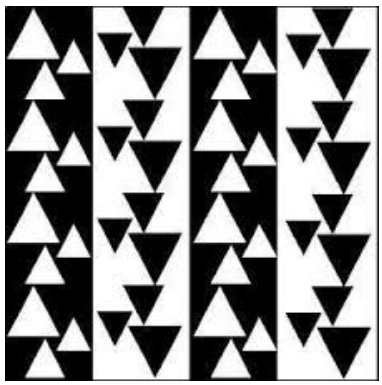

Resim 194: Doğadan renk örneği

Kaynak: https://unsplash.com/photos/-5_tGk7SUuM

3.1.1.4. Şekil

Şekil nesnelerin iki boyutlu hali demektir. Gerçek dünyada varolan nesnelerin üç boyutlu halidir. Üç boyutlu nesnelerin bir yüzey üzerinde görülebilmesi için iki boyutlu hale getirilir ve görsel sanatlarda çok kullanılan şekil kavramı ortaya çıkmıştır. Şekil aynı zamanda bir yüzeyin sınırlanarak ötekinden ayrılmasını sağlar yani çizgi ile sınırlandırılmış alandır. Çizgi ile oluşturulan görseller birer şekil haline dönüşmektedir (Ayaydın, 2016:110).

Resim 195: Şekil örneği

Kaynak:https://ismek.ist/files/ismekOrg/file/2013_hbo_program_modulleri/tasari_ilkeleri.pdf

Tüm şekillerin temelini geometri oluşturmaktadır. Şekillerde aynı zamanda büyük küçük çeşitliliği söz konusudur ve bu özellik tasarımı zenginleştirmektedir. Tasarım için kullanılan şekiller basit görseller olmasına rağmen izleyicide psikolojik etkiler de bırakmaktadır. Özellikle geometrik şekiller belirli bir görünüme sahip olduklarından çoğu zaman kişilerde aynı etkiyi bırakmaktadır.. Aynı zamanda şekiller sadece çizgiden ve renkten oluşabilir.

Şekiller geometrik, organik (doğal) ve serbest olarak çeşitlere ayrılmaktadır. Bu çeşitlilik tasarımı zenginleştirip, algıyı hızlandırmaktadır. Tasarımlarda kullanılan şekil çeşitleri tasarımcının bilinirliğini artırmaktadır (Özsoy, 2016:112).

Her görsel tasarımda zemin bulunmaktadır. Zeminde bulunan şekiller ön plan ve arka plan etkileşimi oluşturmaktadır. Bu nedenle görsel zıtlık elde edilmektedir.

3.1.1.4.1.Doğada Şekil ve Motif

Doğada şekiller üç boyutludur fakat bazı cisimlerin buyutları boyuna göre çok küçük olması bu cisimlerin 2 boyutlu algılamasını sağlamaktadır. Bu nedenle doğada bulunan yapraklar şekillere örnek olarak verilmektedir. Doğadaki şekillere örnek olarak bitkiler verilir. Sarmaşık bitkileri tekrar eden şekiller oluşturarak ağaçları süslemektedir. Birçok çiçek birer şekil görünümündedir. Doğadaki varlıklara şekil olarak ayrıntılı baktığımızda örneğin kar taneleri gibi şekil olarak birbirini tekrar eden sınırsız sayıda bulunmaktadır (Ayaydın Abdullah, 2016:126).

Resim 196: Doğada bulunan şekil örneği

Kaynak: https://tr.dhgate.com/product/christmas-snowflake-laser-light-_snowfall/433057356.html

Sonuç olarak, zeminde yüzey üzerinde benzer şekilleri veya aynı şekilleri tekrarlayarak başarılı bir zemin oluşturmak mümkündür. Çünkü benzer şekillerin tekrarı aynı zamanda doku etkisi oluşturmaktadır.

Resim 197: Doğada şekli tekrar eden bitki örneği

Kaynak: https://renklim.com/dogada-geometrik-sekillere-sahip-20-bitki.html

3.2. Anadolu Bitkileri

3.2.1. Isırgan Otu

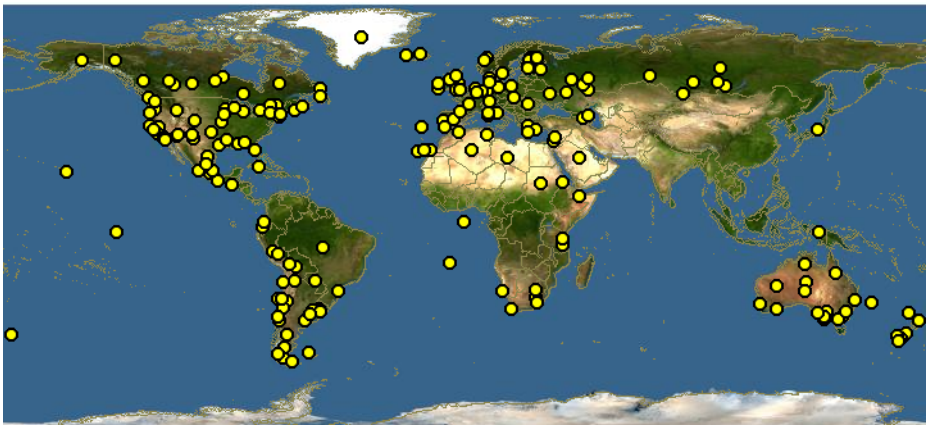
Latince adı: Urtica dioica L. ve/veya Urtica urens L.

Resim 198: Isırgan Otu

Kaynak:https://northernbushcraft.com/topic.php?name=stinging+nettle&region=ab&ctgy=edible_plants

Isırgan otunun Latince adı yakmak anlamına gelen urere (bitki üzeri dokununca yakan ince tüylerle kaplıdır) ve iki ev anlamına gelen dioica (bitki genellikle erkek ya da dişi olarak iki çeşit çiçek verir) kelimelerinden gelmektedir.

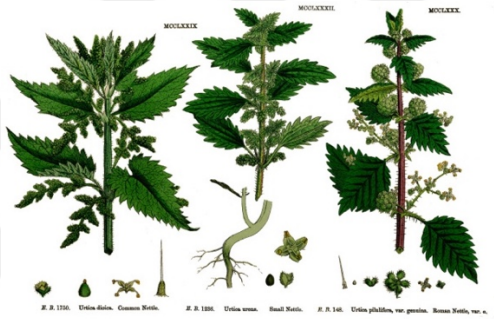

Resim 199: Isırgan otunun dünyada yetiştiği alanlar

Kaynak: https://www.discoverlife.org/mp/20m?kind=Urtica+urens

Isırgan otu Asya, Avrupa, Afrika, Avustralya ve Amerika kıtalarında yetişmektedir. Türkiyenin hemen hemen her yerinde yetişebilen ısırgan otunun özellikle Kars bölgesinde kaliteli türlerine rastlanmaktadır.

Mayıs - Ağustos ayları arasında çiçek açan, 20-100 cm boyunda, gövdeleri dik, 4 köşemsi, basit veya tabandan itibaren dallanmıştır. Üzerinde yakıcı tüyleri bulunur. Yapraklar saplı, oval şekilli ve dişli kenarlı, üst tarafı koyu yeşil renkli ve parlak olup, yakıcı tüylerle kaplıdır. Çiçek kısmı 4 parçalıdır. Meyveleri esmer renkte ve fındıksıdır. Tohum, yağ ihtiva eden bir besin dokuya sahiptir.

Resim 200: Isırgan otunun ayrıntıları

Kaynak: http://apothecaryherbalist.blogspot.com/2017/08/?m=0

3.2.2. Sarı Kantaron

Latince adı: Hypericum Perforatum

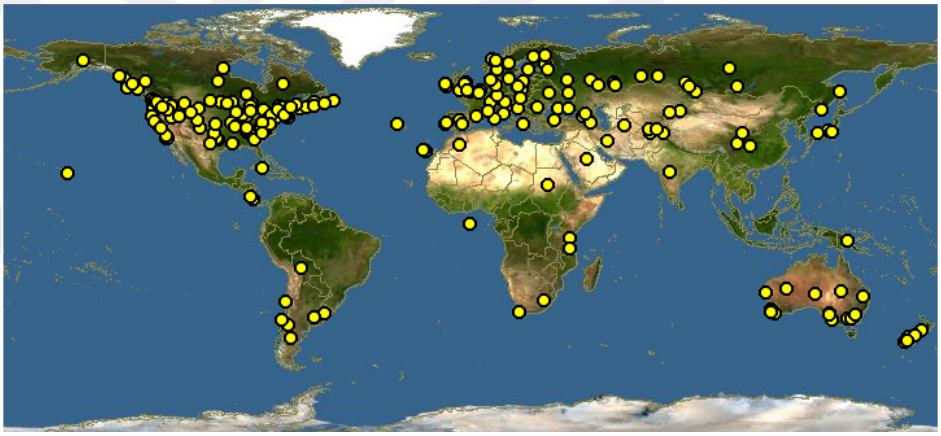

Resim 201:Sarı Kantaron

Kaynak: https://www.amazon.com/Organic-Johns-Seeds-Hypericum-perforatum/dp/B07K9NMRDH (Erişim tarhi: 18.08.2019)

30-80 cm boya erişebilen çentiyangiller familyasından bir ya da iki bin yıllık bir bitkidir. Yarıya kadar tek gövde, dik dört köşeli tüysüz; yarıdan sonra oldukça sık çatallıdır. Alt yaprakları yere yapışık, rozet şeklinde gövde yaprakları ise uzun bir yumurta şeklinde ucu sivri, gövdeye oturmuş iki adet karşılıklı bir sonraki ile çapraz, kenarları hafif kalkık ve en üstteki yaprakları ise mızrak şeklindedir. Çiçekleri dallarının ucunda, 5 parçalı, parlak sarı renkli ve kenarları siyah tüylüdür. Yapraklar ışığa karşı tutulduğunda parlak noktacıklar halinde yağ tanecikleri görünür. Binbir delik ismi de buradan gelmektedir.

Sarı kantaron, binbirdelik otu, kılıçotu, hypericum perforatum, centaury adlarıyla da bilinmektedir.

Resim 202:Sarı kantaronun dünyada yetiştiği alanlar

Kaynak: https://www.discoverlife.org/mp/20m?kind=Hypericum+perforatum, (Erişim tarihi: 18.08.2019),

Avrupa, Asya, Afrika ve Amerika'da yetişen sarı kantaron Türkiye'nin birçok yerinde yabani bir bitki çeşidi olarak yaygındır.

3.2.3. Yeşil Çay

Latince adı: Camellia sinesis

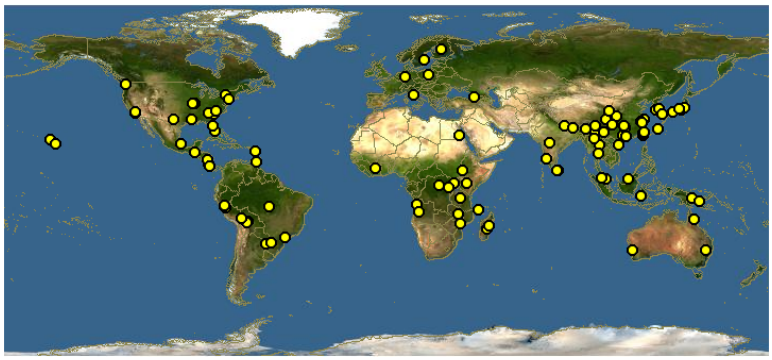
Resim 203: Yeşilçay

Kaynak: https://www.natureinbottle.com/productlist/carrieroils/29

Theaceae (Camellia) familyasındandır. Aslında çayın yabani olarak yetişen ağaçları 10-15 metre boyundadır. Toplamda kolaylık olsun diye sürekli taze sürgünleri kesilerek 1 metre boyunda bir funda şeklinde bırakılır. Yeşil çay, Camellia sinensis bitkisinden elde edilen okside olmamış çay yaprağıdır.

Güçlü bir antioksidan olan yeşil çay Chinese Tea, Japanese Green Tea, Green tea, Camellia sinensis isimleriyle de bilinir. Anavatanı Hindistan'ın kuzeydoğusundaki Assam bölgesi olup burdan Çin ve Japonya üzerinden dünyanın birçok alanına yayılmıştır. Türkiye'de Karadeniz bölgesinde yetişir

(Bitki Ansiklopedis,. https://www.saglikaktuel.com/bitki-ansiklopedisi-yesilcay-nedir-faydalari-nelerdir-1610.htm, Erişim tarihi: 04.08.2019).

Resim 204: Yeşilçayın dünyada yetiştiği alanlar

Kaynak: https://www.discoverlife.org/mp/20m?kind=Camellia+sinensis

3.2.4. Ölmez Çiçek

Latince adı: Helichrysum

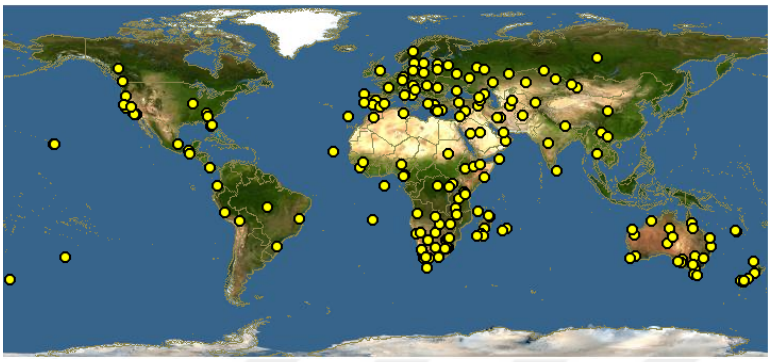
Resim 205: Ölmezçiçek

Kaynak: http://apelasyon.com/Yazi/250-altin-renkli-hayat-iksiri-olmez-cicek

Ölmez otunun Helichrysum ismi Yunanca helisso (dönen) ve chrysos (altın) isimlerinden türemiştir. Nadiren de olsa beyaz ve kırmızı renkleri de bulunmakla birlikte altın otu sarı renklidir ve şekli altın gibi yuvarlaktır.

Papatyagiller familyasından olan Helichrysum türünün dünyada yaklaşık 600 türü bulunmaktadır. Anadolu'da genellikle "ölmezçiçek" olarak bilinen bu bitki, çeşitli

bölgelerde arı çiçeği, leblebi çiçeği, altın otu, kudama çiçeği, herdem taze, güve otu, güneş çiçeği, mantuvar çiçeği gibi isimlerle de bilinmektedir.

Resim 206: Ölmezçiçeğin dünyada yetiştiği alanlar

Kaynak: https://www.discoverlife.org/mp/20m?kind=Helichrysum

Anadolu'da 34 farklı türü yetişen ölmez çiçek oldukça geniş bir coğrafyada yetişebilmektedir. Cildi onarıcı ve destekleyici özelliği sayesinde kozmetik sektörünce yaşlanma karşıtı ürünlerde kullanılır.

(Baytop, 1991: 220; http://apelasyon.com/Yazi/250-altin-renkli-hayat-iksiri-olmez-cicek Erişim Tarihi: 02.08.2019)

3.2.5. Yaban Mersini

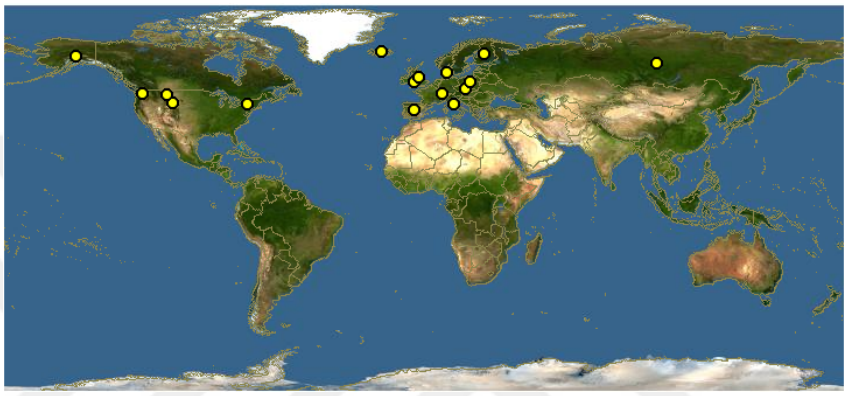
Latince adı: Vaccinium myrtillus L

Resim 207: Yaban mersini

Kaynak: https://www.thewritebalance.ca/our-first-time-blueberry-picking/ (Erişim tarihi: 28.07.2019)

Fundagiller familyasından, 20-50 santimetre boyunda çok dallı, odunsu bir bitkidir. Yabanmersini kırmızıdan mor renge kadar kadar dolgun, yuvarlak ve etli meyveleri olan küçük bir çalıdır. Yaprakları ve meyveleri tüketilebilir. Meyvelerinde organik asidler, şekerler, pektin, tanen ve mirtillin denilen bir boya maddesi ile A ve C vitaminleri vardır. Yabanmersini ayıüzümü, keçiyemişi, cranberry, airelle isimleri ile de bilnir.

Resim 208: Yaban mersininin dünyada yetiştiği alanlar

Kaynak: https://www.discoverlife.org/mp/20m?kind=Vaccinium+myrtillus , (Erişim tarihi: 28.07.2019)

Dünyada Kuzey Amerika, Avrupa ve Batı Asya'nın kayalık dağlarında yetişmekte olan uzun ömürlü bir ağaçtır. Ilıman iklim kuşağının yaşandığı yerlere adapte olmuş bir meyve olduğu için yetişme alanları çok fazladır. Türkiye'de özellikle Karadeniz bölgesinde yetiştirilir

(Bitki Ansiklopedisi, https://www.saglikaktuel.com/bitki-ansiklopedisi-yaban-mersini-nedir-faydalari-nelerdir-1601.htm, Erişim tarihi: 02.08.2019)

3.2.6. Pıtrak Otu

Latince Adı: Arctium lappa

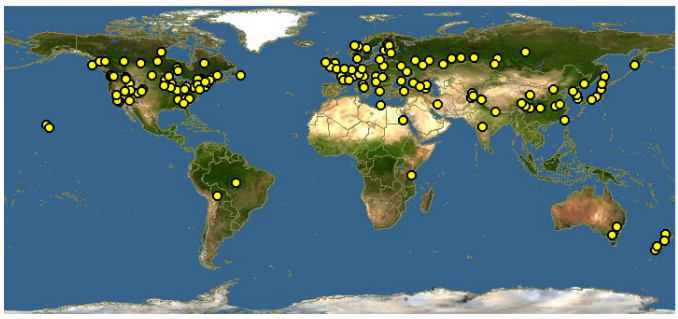

Resim 209: Pıtrak otu

Kaynak: https://hthayat.haberturk.com/saglik/organik/haber/1061424-dulavratotu-ne-demek (Erişim tarihi: 18.08.2019)

Papatyagiller familyasından olan pırak otu; dulavrat otu, Arctium lappa-Lappaofficinalis, Compositae, Dulkarıgömleği, Hanımyaması adlarıyla da bilinir.

Dikenli görüntüsüne rağmen yazın çiçek açan bu bitkinin adeta yuvarlak bir keseden fışkırmış gibi görünen ince renkli yaprakları vardır. Çiçekler genellikle parlak mor veya kırmızı renktedir.

Resim 210: Pıtrak otunun dünyada yetiştiği alanlar

Kaynak : https://www.discoverlife.org/mp/20m?kind=Arctium+lappa, (Erişim tarihi:17.08.2019)

Soğuğa ve kötü hava koşullarına oldukça dayanıklı olan bu bitki genelde salaş yerlerde yetişir. Nemli bölgeleri ve gölgeyi tercih eden Dulavratotu ülkemizde daha çok Orta, Kuzey ve Doğu Anadolu'da farklı türlerine rastlanırken, Avrupa, Kuzey Asya ve Kuzey Amerika'da yaygındır.

3.3.Projeler

3.3.1. Proje-I: Düşler

Isırgan otundan yola çıkılarak tasarlanan çalışma gövdeleri dik yapraklarından esinlenerek oval şekilli ve dişli kenarlı görüntüsünden hareketle keskin köşelerden oluşan çizgi formu kullanılmış ve ısırgan otu temel tasarım elemanlarından olan birbirini tekrar eden şekillerin içerisinde yerleştirilmiştir. 2019-2020 kış koleksiyonundan yola çıkılarak kontrast renkler yerine birbirine yakın renk tonları kullanılmıştır.

Tema: Ögelerle Anadolu
Hedef Kitle: 25-40 yaş arası Çalışan Kadınlar
Ürün Adı: Düşler
Ürün Çeşidi: Şal
Kumaş Türü: İpek
Baskı Çeşidi: Transfer Baskı Tekniği

Resim 211: Proje I - Düşler

Resim 212: Proje-I: Düşler tasarım süreci görseli

3.3.2. Proje-II: Bahar

Sarı kantaron otundan yola çıkılarak döşemelik kumaş veya yastık kılıfı olarak tasarlanan çalışma tüysüz görüntüsünden ve 5 parçalı parlak sarı renkli mızrak şeklindeki çiçeklerinden esinlenerek çiçeğin ortasındaki yumurta şeklinde ucu sivri, gövdeye oturmuş tohumlarından hareketle ışığa karşı tutulduğunda parlak noktacıklar halinde yağ tanecikleri yuvarlak şekiller olarak yerleştirilmiş ve sarı kantaron otu büyük bir form olarak kullanılmıştır. Zeminde birbirini temel tasarım elemanlarından birbirini tekrar eden şekil ve çizgiler bazen düzenli bazen de diagonel olarak yerleştirilmiştir. 2019-2020 renk trendlerinden yola çıkılarak kontrast renk tonları tercih edilmiştir.

Tema: Ögelerle Anadolu
Hedef Kitle: 25-40 yaş arası çalışan kadınlar
Ürün Adı: Bahar
Ürün Çeşidi: Yastık kılıfı
Kumaş Türü: Döşemelik kumaş
Baskı Çeşidi: Transfer Baskı Tekniği

Resim 213: Proje II - Bahar

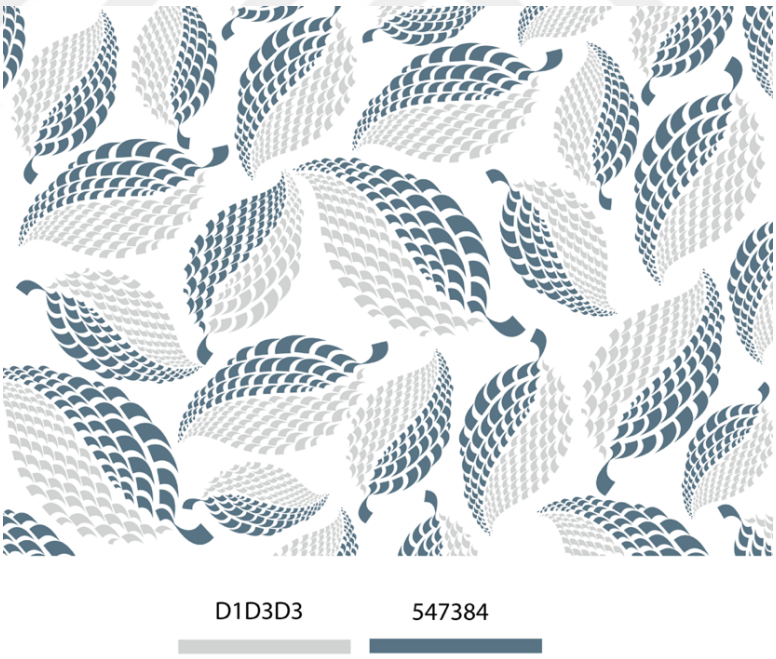

Resim 214: Proje II:Bahar tasarım süreci görseli

3.3.3. Proje III: Huzur

Yeşil çaydan yola çıkılarak döşemelik kumaş yada duvar kağıdı olarak tasarlanan çalışma gövdeleri estetik bir kıvrıma sahip yapraklarından esinlenerek oval şekilli şeklinden temel tasarım ögelerinden oluşan bir şekil belirlenerek birbirini yeşil çay formunu oluşturacak şekilde tekrar ederek kullanılmıştır. 2019-2020 renk trendlerinden yola çıkılarak kontrast renkler yerine temel tasarım ilkelerinden olan açık-koyu etkisinden yararlanılmıştır.

Tema: Ögelerle Anadolu
Hedef Kitle: Minimal bir ev tercih edenler
Ürün Adı: Huzur
Ürün Çeşidi: Kumaş
Kumaş Türü: Pamuklu
Baskı Çeşidi: Transfer Baskı Tekniği

Resim 215: Proje III-Huzur

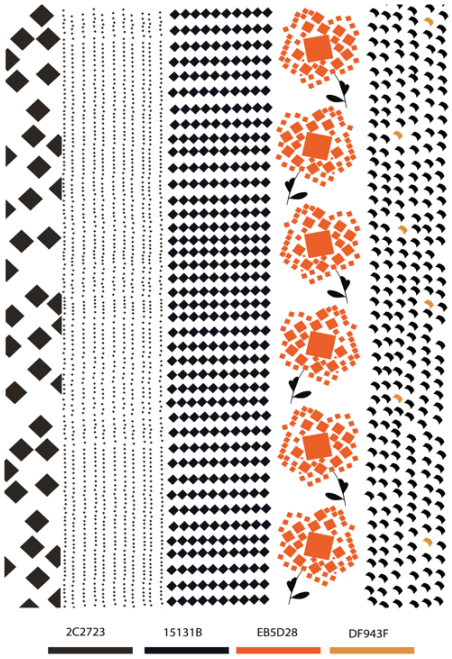

Resim 216: Proje III - Huzur tasarım süreci görseli

3.3.4. Proje-IV: Altın Çiçek

Ölmez otundan yola çıkılarak masa örtüsü olarak tasarlanan çalışma gövdeleri dik gövdesi üzerine yerleşmiş minik çiçeklerin birbirini tekrar edip bir araya gelerek bütün olarak bakıldığında yuvarlak bir çiçek görünümü meydana getirmesi gözlemlenmiş, ayrıntıları incelenerek her bir çiçek formu temel tasarım elemanlarından nokta ögesi kullanılarak bütün bir çiçek görüntüsü elde edilmeye çalışılmıştır. Nokta ögesi temel tasarım ilkelerinden olan büyüküküçük ilişkisi kullanılarak şekiller ile bütünlük sağlanmıştır. 2019-2020 renk trendlerinden yola çıkılarak siyah renk turuncu renk ile tamamlanmıştır.

Tema: Ögelerle Anadolu
Hedef Kitle: Minimal bir ev tercih edenler
Ürün Adı: Altın Çiçek
Ürün Çeşidi: Masa Örtüsü
Kumaş Türü: Polyester
Baskı Çeşidi: Transfer Baskı Tekniği

Resim 217: Altın Çiçek

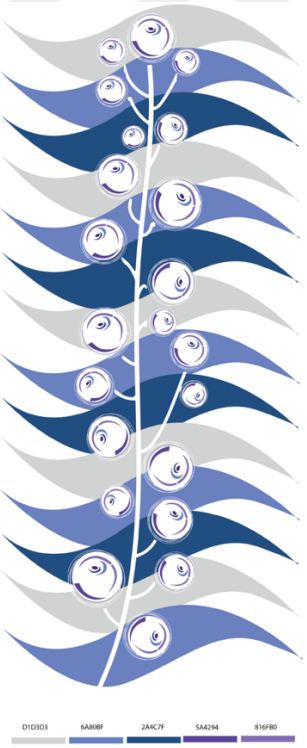

Resim 218: Proje IV - Altın Çiçek tasarım süreci görseli

3.3.5. Proje-V: Mor Salkım

Yaban mersini bitkisinden yola çıkılarak ev tekstilinde fon perde olarak tasarlanan çalışma gövdeleri dik yapraklarından esinlenerek oval şekilli göz göz bitkilerinden hareketle yuvarlaklarındaki gölgelerinden oluşan formları kullanılarak temel tasarım elemanlarından olan birbirini tekrar eden şekillerin büyüklü küçüklü renk içerisinde kullanılarak oluşturulmuştur. 2019-2020 renk trendlerinden yola çıkılarak renk uyumu sağlanmıştır.

Tema: Ögelerle Anadolu
Hedef Kitle: Minimal bir ev tercih edenler
Ürün Adı: Mor Salkım
Ürün Çeşidi: Fon Perde
Kumaş Türü: Polyester
Baskı Çeşidi: Transfer Baskı Tekniği

Resim 219: Proje V- Mor Salkım

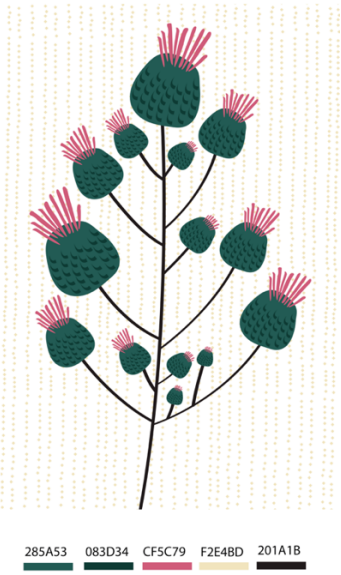

Resim 220: Proje-V: Mor Salkım tasarım süreci görseli

3.3.6. Proje-VI: Neşe

Pıtrak otundan yola çıkılarak bayan aksesuarı olarak tasarlanan çalışma dikenli görüntüsünden esinlenerek oval şekilli ve yazın çiçek açan bu bitkinin adeta yuvarlak bir keseden fışkırmış gibi görünen ince renkli yapraklarından hareketle pıtrak otunun genel görüntüsüne eskiz tadı verilerek temel tasarım elemanlarından olan birbirini tekrar eden şekillerle desteklenmiştir.. 2019-2020 renk trendlerinden yola çıkılarak parlak mor ve koyu yeşil tercih edilmiştir. Tasarımlarda Anadolu doğa bitki kavramı bazen renk bazen şekil itibariyle hissettirilmeye çalışılmıştır.

Tema: Ögelerle Anadolu
Hedef Kitle: 20-35 yaş arası aksesuar
Ürün Adı: Neşe
Ürün Çeşidi: Aksesuar
Kumaş Türü: Polyester
Baskı Çeşidi: Transfer Baskı Tekniği

Resim 221: Proje-VI:Neşe

Resim 222: Proje-VI: Neşe tasarım süreci görseli

SONUÇ

İskandinav tarihine tekstil baskı tasarım tarihi olarak baktığımızda İskandinav kültüründen, hava şartlarından, sade ve düzenli bir yaşam tarzının tasarımlara yansımasından bahsedebiliriz. İskandinav tasarımları güçlü tarihi, kuşaktan kuşağa aktarılan gelenekleriyle temiz ve net tasarımlara sahiptir. Fin tasarım ekolü kendi kültürel ve milli miraslarından olan motifler ve desenler kullanılmış ve ülkelerinin geleneğini kültürünü ve doğasını yansıtarak kendini koruma altına almıştır. Dolayısıyla İskandinav tasarım tarzı olan Marimekko kullandığı tarz, renk ve desenleriyle bölgenin kültürüne uygun sıradışı bir yaklaşımı yansıtmaktadır.

Bir yaşam tarzı olan Marimekko, 1950'lerde baş gösteren soyut sanattan etkilenmiş ve kendine özgü, eşsiz ve en önemlisi de herkes için erişilebilir oluşuyla bir Fin fenomeni olmayı başarmıştır.

Marimekko tasarımlarını en iyi şekilde anlamanın yolu doğa ile olan güçlü bağını ve modanın esaretinden kurtularak onların yıllara meydan okuyan zengin gelenek ve göreneklerini iyi anlamaktan geçer. Doğa başta olmak üzere inançlar ve değerler önemli ilham kaynağıdır.

Baskı desenlerinde önemli bir rol oynayan "doğa" kelimesinden ilham alınmış ve Anadolu bitkileri araştırılmıştır. Geleneksel motiflerle doğal materyalleri sentezleyen Frank'ın botanik sevgisinden, Jakop Kulle'nin İskandinavya boyunca seyahat ederek binlerce geleneksel deseni toplamasındaki azminden de esinlenerek Marimekko tasarımları tadında baskılı desenler tasarlanmıştır.

Nokta, çizgi, renk ve şekil gibi temel tasarım elemanları Marimekko tarzı ve doğadan alınan ilhamla birleştirilmiş ve orijinal tasarımlar elde edilmesi hedeflenmiştir.

Anadolu'nun el değmemiş, muhteşem doğasında yetişen, eşsiz güzellikteki doğal bitkilerinden ısırgan otu, sarı kantaron, yeşil çay, ölmez otu, yaban mersini ve pıtrak otu detaylıca incelenmiş gerek şekil gerekse renk ve dokuları temel tasarım elemanlarıyla sentezlenenerek özgün baskı tasarım çalışmaları yapılmıştır.

Anadolu bitkilerinden yararlanma fikri bu dönemde tanıştığım İVA NATURA Organik Kozmetik markasının CEO'su Levent Kahrıman'dan çıkmıştır. Levent Bey

yıllardır Anadolu bitkilerini tanımak, yetiştirmek ve organik ürünlerde kullanmak için çok emek vermiş ve vermeye de devam etmektedir. Ekibinde Marimekko markasına gitmiş ve fabrika ortamını görüp Marimekko ekibiyle tanışmış kişilerin olması ve hatta akademik bir gezi dahilinde 20 öğrencisini Marimekko'ya götürmüş olması beni ayrıca heyecanlandırdı.

Marimekko'da tasarım yapmak için en önemli şey kişisel bir dokunuştur. Bir tekstil baskı tasarımcısı olarak gelenekten ve doğadan aldığım ilhamla bir dokunuş sergilemeye çalıştım. Bu çalışmamın siz değerli tasarımcılar nezdinde bir etki bırakması ümidi ve temel tasarım elemanlarını kullanarak oluşturduğum desenlerle ile Anadolu bitkileri ve doğaya verilen kıymetin artması, geleneksel motiflerin, renk ve kombinasyonlarının tasarımlarla nesilden nesle aktarılması temennisiyle...

KAYNAKÇA

Kitaplar

AAV, Marianne (2003). *Marimekko: Fabrics, Fashion, Architecture.* Aav, M. (Ed.). New York: The Bard Graduate Centre for Studies in the Decorative Arts, Design, and Culture.

ANJA, Llorella, - Llorella Orial (2005). New Scandinavian Design. New Yor: teNeues

ARVİNİUS, Frog, (2003). Scandinavian Design beyond the Myth: Fifty Years of Design from Mordic Countries, Pennsylvania: Arnivinius.

ARTUN, A. (2009). Entropy and Art. Berkeley, California; University of California Press.

BARTHOLM, Lis (1988). Scandinavian Folk Art. U.S.: Dover publication.

BERMANN, Marshal (1988). *All that is Solid Melts into Air: The Experience of Modernity*, New York: Viking Penguin Books.

BİNGÖL, Cemal. (1975). Resim sanatı, Ankara: Şafak matbaası

BOLANDER, Lars - HEATHER MacIssac (2010) Lars Bolander's Scandinavian Design, Harry N Abrams.

BOLANDER, Lars (2010). Scandinavian Home: A Style Sourcebook, London, Thames&Hudson.

CHİNG, F. D. K. (2014), Architecture: Form, Space, and Order, New Jersey: John Wiley & Sons.

DİACOİNS, Pamela (1999) Scandinavian Country (Architecture & Design Library). New York: Friedman/Fairfax Publishera.

FALLAN, Kjetil (2012). *Scandinavian Design Alternative Histories,* edit. Berg Publishers, London 2012.

FİELL, Charlotte and Peter, (2003). *Scandinavian Design*, Köln, Taschen.

GAİL, Abbott (2010). Living With White: Decorating the Scandinavian Way. London: Ryland Peters & Small Press.

GÖKAYDIN, Nevide. (2002). Temal Sanat Eğitimi, Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

GURA, Judith (2012), Sourcebook of Scandinavian Furniture, Designs for the 21st Century, Norton.

HALÉN, Widar - WİCKMAN, Kerstin (2003), Scandinavian Design Beyond the Myth, Arvinius.

HARD AF SEGERSTAD, Ulf (1961), Scandinavian Design (Nordisk Nyttokonst), Nordisk Rotogravyr.

JACQUİE, Wilson (2001). Handbook of textile design, Principles, processes and practice, Woodhead Publising Limited, Cambridge England.

KLAEGER, Scott, (edit. Paco Asensio), (2003). *New Scandinavian Design,* teNeues Publishing, New York USA.

KIRIŞLIOĞLU, Olcay, (2002)T. Sanatta Eğitim, Görmek, Öğrenmek, Yaratmak. 2.Basım, Pegem A Yayınları, Ankara.

LLOYD, P. J. (1969). The Failure of Basic Design. Leonardo, 2(2), 155-160.

MAGNUS, Englund – SCHMİDT, Chrystina; WOOD, Andrew (2007), Scandinavian Modern, Ryland Peters & Small. Press.

MARKS, Alison, (2008) The Little Book of Sanctuary: A Beautiful Home is Simply a Choice, Kanada, Our little Books.

NELSON, Katherine E; Cabra, Raul (2004), New Scandinavian Design, Chronicle Books.

NELSON, Nona Jean (1958) The Influence of Swedish, Finnish and Danish Textile on Contenparty American Fabrics, Thesis Submit Oregon State College.

ÖZSOY, Vedat. (2007) Görsel Sanatlar Eğitimi, Gündüz Eğitim ve Yayıncılık, Ankara.

ORİOL, Anja Llorella (2005), Asensio, Paco, ed., New Scandinavian Design, teNeues.

Publishing Group.

PASTOUREAU, Michel. (2005), Mavi bir rengin tarihi (Çev: İnci Malak Uysal) Ankara, İmge Kitabevi Yayınları.

RAİZMAN, David (2003). *History of Modern Design: graphics and products since the Industrial Revolution*, London, Laurance King.

REİMUND, Kuideland - K.SEHMSDORF., Henning (1991). Scandinavian Folk Belief and Legend. London: University of Minnesota Press.

SOMMAR, Ingrid (2011). Scandinavian Style: Classic and Modern Scandinavian Design. London: Carlton Books Ltd.

SUHONEN, Pekko (1986). *Phenomenon Marimekko.* RahikainenHaapman, H., Kaarakka, E. & Vuorimaa, MT. (Eds.). Kiviranta: Marimekko Oy.

WARRENER, Carolyn - CULLEN, (2004). Pennie Yoru Colours Your Home, London, Frances Lincoln Ltd.

WEAVİNG, Andrew – FREEDMAN, Lisa (200.2) *Living Modern: Bringing Modernism Home*, San Francisco, Chronicle Books.

WİCKMAN, Kerstin (1996), Scandinavian Design: the dream is still alive, Swedish Information Service.

ZAHLE, Erik (1961), A Treasury of Scandinavian Design, Golden Press.

Makale ve Bildiriler

ÜSTÜNER, Semra Gür (2017). "Tekstil Tarihine Genel Bir Bakış", Sanat-Tasarım Dergisi, Sayı: 8.

GÜRCÜM B.H. - ÇİFTÇi, A. (2017) "Tekstil Tasarımında Yaratıcılık ve Esinlenme", The Journal Of Academic Social Science Studies, Sayı:54, Bahar-I.

Basılmamış Kaynaklar (Tezler)

ROUSİ, Rebekah (2007) *Marimekko: Gender and Nation through Text and Image – an International Perspective*, Pro Gradu Thesis Nordic Arts and Cultural Studies Department of Art and Cultural Studies University of Jyväskylä (Digital Culture Major) Spring Semester.

ÖCAL, Melis,(2012) *The Role of Tradition and Everyday Life in Scandinavian Modern Design,* Master Thesis of Izmir Institıte of Technology.

Online Kaynaklar

https://www.marimekko.com/com_en/

http://finnishdesign.com/

https://www.scandinavia-design.fr/design-scandinave_en.html

https://company.marimekko.com/en/

ÖZGEÇMİŞ

AD SOYAD	ÜMMÜGÜLSÜM ATAR
ADRES	İstiklal Cd. Aslan Apt. No.78 K.2 D.4 Buca/İzmir/Türkiye
TELEFON	0505 928 8197
E-POSTA	gulsumatar@gmail.com
UYRUK	T.C.
DOĞUM YERİ/TARİHİ	Denizli / 25.05.1987

1987 yılında Denizli'de doğdum. İlkokulu tamamladıktan sonra resim öğretmenim yeteneğimi farkederek sanat eğitimi almam konusunda beni bilgilendirdi. Bu konuda bana elinden gelen tüm desteği sağladı ve birlikte çalışmaya başladık. Böylece ortaokulda ilk resim sergimi açma fırsatı elde etmiş oldum. O sene girmiş olduğum yetenek sınavında güzel bir sonuç elde ederek 2001 yılında Denizli Güzel Sanatlar Lisesi resim bölümüne yerleştim. Böylece sanat eğitimim başlamış oldu.

2005 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel sanatlar Fakültesi Tekstil ve Moda Tasarımı Ana Sanat Dalı Baskı Tasarım bölümüne kaydoldum. 4 yıllık lisans eğitimi süresince katıldığım seminer, sergi, sempozyum, yarışma vb. etkinlikler kendimi mesleki ve sanatsal olarak geliştirmemi sağladı ve başarılı sonuçlar elde ettim.

2009 yılında lisans eğitimimi fakülte birincisi olarak dereceyle tamamladım. Yine 2009 yılında yüksek lisans eğitimim döneminde üniversite arkadaşımla evlendim ve iki erkek çocuk annesiyim.

Birkaç tekstil tasarım firmasına tasarım ve koleksiyon desteği verdim. Bir süre farklı yönlerde kendimi geliştirdim ve kaligrafi sanatı ve grafik tasarım gibi eğitimler aldım. Bu eğitimler üzerine çalışma deneyimlerim oldu. İngilizcemi geliştirdim. Çocuk ve yetişkin sanat atölyeleri yaptım. Daha sonra bir reklam ajansında tasarımcı ve yönetici olarak çalıştım.

2019 yılından itibaren akademik eğitimim dışında kendi tekstil baskı tasarım markamı oluşturup severek ve zevk alarak yaptığım iş alanında çalışmak ve bu yoldan ilerlemek istiyorum.